

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΗΠΕΙΡΟΣ 2021– 2027»

Συνεδρίαση 2^η

Ιωάννινα, 6 Ιουνίου 2023

Ξενοδοχείο «Du Lac» - Αίθουσα Συνεδριακού Κέντρου

Ωρα έναρξης: 16:00

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ

Παρόντα Μέλη Επιτροπής Παρακολούθησης

Με δικαίωμα ψήφου

1. Κος Αλέξανδρος Καχριμάνης, Περιφερειάρχης Ηπείρου, Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Ηπείρου 2021 -2027.
2. Κος Χρήστος- Κύρκογλαυ, ως εκπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων
3. Κα Ευγενία Παπανικολάου, Προϊσταμένη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Ήπειρος».
4. Κα Ευγενία Μαμάη, ως εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΠεΠ)
5. Κα Ράνια Οικονόμου, ως εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ)
6. Κα Ευαγγελία Γκίζη, ως εκπρόσωπος Ειδικής Υπηρεσίας Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
7. κα Κωνσταντία Γκοβάρη ως εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας

8. Κος Κωνσταντίνος Αρβανίτης, ως εκπρόσωπος της ΜΟΔ ΑΕ
9. Κας Αχιλλέας Τηλέγραφος, ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας
10. Κος Παύλας Πασχάλης ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΟ)
11. Κος Ιωάννης Μυλωνάς, ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΕΔΕΠΟΛ)
12. Κα Κλεάνθη Καριωτάκη ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Τουρισμού (ΕΔΕΓΓ)
13. Κος Αναστάσιος Αχείμαστος ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υγείας (ΕΔΕΥΠΥ)
14. Κα Ηλιάννα Πλατή ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΕΚΥΠ)
15. Κος Χρήστος Λέτσιος ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (ΕΔΥΜΕΤ/ΥΠΥΜΕ)
16. Κος Σωτήρης Γκέκας ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Προστασίας (ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΝΑΝΠ)
17. Κος Παντελής Κοροσιάδης ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας
18. Κος Ιωάννης Κυριάκης ως εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης και Εφαρμογής του Υπουργείου Εσωτερικών (ΕΥΔΕ ΥΠΕΣ)
19. Κος Ιωάννης Χαντζάρας ως εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ)
20. Κος Γεώργιος Κριτσίμας, ως εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Ε.Υ.ΣΥ.Δ - Μ.Ε.Υ)
21. Κος Κωνσταντίνος Καραμάνης, ως εκπρόσωπος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
22. Κος Χρήστος Τσιρογιάννης, ως εκπρόσωπος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ)
23. Κος Χρήστος Ντακαλέτσης, ως εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων (ΠΕΔ) Ηπείρου

24. Κα Αγνή Νάκου-Δασούλα, ως εκπρόσωπος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ)
25. Κος Αλέξανδρος Καχριμάνης, Περιφερειάρχης Ηπείρου, ως εκπρόσωπος της Περιφερειακής Επιτροπής Αναπτυξιακού Σχεδιασμού (ΠΕΑΣ) ΕΣΠΑ
26. Κος Δημήτρης Λογαράς ως εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑΜΕΑ)
27. Κα Μαρία Κολλίγρη, ως εκπρόσωπος της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας
28. Κος Ακύλας Πλιάκος ως εκπρόσωπος της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ)
29. Κος Βασίλης Χρηστίδης, ως εκπρόσωπος του Συνδέσμου Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδος (ΣΕΠΕ)
30. Κος Σωτήριος Τσουκαρέλης, ως εκπρόσωπος της Ένωσης Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας Ηπείρου «Κοινό ΚΑΛΟ».
31. Κα Λαμπρινή Σχίζα, ως εκπρόσωπος της Μητρόπολης Ιωαννίνων.
32. Κος Μανώλης Νταμπαρακής ως εκπρόσωπος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR)

Χωρίς δικαίωμα ψήφου οι ακόλουθοι:

1. Κα Σοφία Γαβαλά ως εκπρόσωπος της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας
2. Κα Χριστίνα Καραϊτίδη, ως εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης (REGIO) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
3. Κα Αναστασία Μπακοπούλου, ως εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικές Υποθέσεις και Κοινωνική Ένταξη (EMPI) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
4. Κος Άγγελος Μιχαλόπουλος, ως εκπρόσωπος της Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ).
5. Κα Στυλιανή Αλεξοπούλου, ως εκπρόσωπος της Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ).
6. Κα Έγκε Μίτσα, ως εκπρόσωπος της Μονάδας Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Έγκριση της Ημερήσιας Διάταξης
2. Έγκριση πρακτικών 1^{ης} Συνεδρίασης
3. Εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης
4. Εισαγωγικές ομιλίες

II. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΠΕΙΡΟΣ 2021-2027

1. Παρουσίαση του Προγράμματος "Ηπειρος 2021-2027"
2. Πορεία υλοποίησης και ενημέρωση για την εξειδίκευση των δράσεων και τον χρονοπρογραμματισμό των προσκλήσεων.
3. Στρατηγική επικοινωνίας – πλάνο & ταυτότητα επικοινωνίας
4. Οδηγός σύνταξης και υποβολής Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

III. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Παρεμβάσεις Εθνικής Αρχής Συντονισμού επί οριζόντιων θεμάτων

- Πρόοδος έγκρισης των αναγκαίων πρόσφορων όρων
- Αξιολόγηση των προγραμμάτων
- Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις
- Πληροφόρηση και επικοινωνία
- Ολοκλήρωση ΣΔΕ και πρόοδος στην εφαρμογή απλοποιημένων επιλογών κόστους
- Ανάπτυξη ικανοτήτων (capacity building) δικαιούχων και αύξηση δυνατοτήτων συμμετοχής κοινωνικών εταίρων και ΜΚΟ στην υλοποίηση ιδίως δράσεων ΕΚΤ+.

III. ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

- Συζήτηση στη βάση παρέμβασης των εκπροσώπων της Ε.Ε. επί νέων Θεμάτων που αναμένεται να εφαρμοστούν κατά την Π.Π. 2021-27 στα προγράμματα και ενδεικτικά η εφαρμογή της Bauhaus προσέγγισης στα έργα, η ολιστική προσέγγιση στα νερά, η ένταξη μεταναστών

(πρόγραμμα HELIOS), η αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας στις περιφέρειες, κα

- Ενημέρωση από την ΕΑΣ για την έναρξη συζητήσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την Πολιτική Συνοχής στην μετά το 2027 περίοδο και η προβλεπόμενη οργάνωση της σχετικής συζήτησης/διαβούλευσης σε εθνικό επίπεδο.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ 2^{ης} ΕπΠα ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ 2021-2027

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Καλησπέρα και στην απογευματινή συνεδρίαση, ευχαριστούμε για τη συμμετοχή.

Για όσους ήρθαν τώρα, να πω δυο λόγια, η συνεδρίαση διεξάγεται υβριδικά, όποιος μιλάει, να μιλάει στο μικρόφωνο και να λέει το Φορέα που εκπροσωπεί και το όνομά του. Όσοι επιθυμούν να συμμετάσχουν στην αυριανή επίσκεψη των έργων και δεν έχουν δηλώσει συμμετοχή, να το δηλώσουν. Υπάρχει στο φάκελο μπροστά σας το δελτίο συμμετοχής και σ' αυτή τη συνεδρίαση, οπότε το συμπληρώνεται και το δίνεται, για να δούμε την απαρτία.

Ο κύριος Περιφερειάρχης έχει τον λόγο και ακολουθούμε την Ημερήσια Διάταξη, αφού συμφωνήσουμε όλοι ότι την εγκρίνουμε.

Κύριε Περιφερειάρχη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Και πάλι καλησπέρα. Βέβαια, πρέπει να σας πω ότι υπάρχει ένα θέμα στη συνέχεια κοινωνικό, έχει χαθεί η Νίκη η Αγνάντη, που κάποιοι από μας πρέπει να παραστήσουμε και να κοιτάξουμε, όταν θέλουμε να πούμε κάτι, να είμαστε όσο μπορούμε πιο γρήγοροι.

Λοιπόν, τώρα θα συζητήσουμε για το Πρόγραμμα 2021-2027. Σ' αυτή την προγραμματική περίοδο επιδιώκεται περαιτέρω ενισχυμένος συντονισμός μεταξύ όλων των Ταμείων και των μέσων, και των λοιπών ευρωπαϊκών και εθνικών χρηματοδοτικών μέσων, συμπεριλαμβανομένου και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, που παρουσιάζει υψηλή συμπληρωματικότητα και συνέργεια με το ΕΣΠΑ.

Ο συντονισμός και η συμπληρωματικότητα επίσης εστιάζεται μεταξύ του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ και ΕΣΠΑ, των δράσεων που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΜΕ, της συνέργειας μεταξύ του U-SHARE και των Ταμείων ΕΣΠΑ, της δράσης συνεργασίας με εταίρους εκτός χώρας, που ενισχύονται μέσω Ταμείων ΕΣΠΑ.

Σ' αυτή την προγραμματική περίοδο τα χρήματα, που έχουμε να διαχειριστούμε, είναι διπλάσια κι αυτό είναι ευχάριστο. Απαιτείται όμως ετοιμότητα. Οι Περιφέρειες θα συμβάλλουμε μέσα απ' τα Περιφερειακά μας Προγράμματα και στους 5 στόχους πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είναι η "έξυπνη", η "πράσινη", η διασυνδεδεμένη κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς πιο κοντά στους πολίτες δράση με έργα και οι δράσεις θα

επεκταθούν στην Έρευνα, στην Καινοτομία, στην Επιχειρηματικότητα, στο Περιβάλλον, στην Κλιματική Αλλαγή και στην Ενέργεια, στην Αστική Κινητικότητα, στις Υποδομές Μεταφορών, στην Κοινωνική Συνοχή, στην Παιδεία, στην Υγεία, στις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις.

Την προγραμματική περίοδο 2021-2027 θα συνεχίσουμε να χρηματοδοτούμε δράσεις και έργα, όπως είχαμε στην προηγούμενη περίοδο, αλλά θα εστιάσουμε κυρίως στην Καινοτομία, στην επιχειρηματικότητα μέσω ΕΥΔΕ και ΕΤΑΚ και του ΕΦΕΠΠΑΕ θα χρηματοδοτήσουμε τις δράσεις για την Καινοτομία και για την ενίσχυση των εργασιών μεταξύ ερευνητικού τομέα και επιχειρήσεων.

Στο Πρόγραμμα στο '14-'20 αυτά τα είχαμε εμείς, θα χρηματοδοτήσουμε ένα μηχανισμό υποστήριξης του οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας στην Περιφέρεια με τη συνεργασία του Πανεπιστημίου και του δικτύου «ΠΡΑΞΙΣ» του ΙΤΕ.

Είμαστε στη διαδικασία επανασυγκρότησης του Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας στην Ήπειρο, η Επιτροπή θα αξιολογήσει τις υποβληθείσες αιτήσεις, θα συνταχθεί άμεσα και θα αξιολογήσει, ώστε μετά να έρθει η εισήγηση στο Περιφερειακό Συμβούλιο για έγκριση.

Επίσης, προχωράμε και το Πάρκο Υψηλής Τεχνολογίας, ήρθαν εδώ η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, έχουμε κάποια θετικά προφορικά σε αυτά τα θέματα, αλλά περιμένουμε και τη διαδικασία να τελειώσει.

Θα ολοκληρώσουμε τις αποχετεύσεις στους οικισμούς Γ' προτεραιότητας, δηλαδή μέχρι 2.000 κατοίκους, τέτοιο είναι το Καναλλάκι, το οποίο το βάλαμε σε μια τροχιά. Θα αναβαθμίσουμε το οδικό δίκτυο, θα συνεχίσουμε το Πρόγραμμα για τους άνεργους πτυχιούχους, ήταν ένα πρόγραμμα που έδωσε δεξιότητες σε πολλούς πτυχιούχους.

Θα χρηματοδοτήσουμε Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη και στους τέσσερις αστικούς Δήμους της Περιφέρειας.

Η ΟΧΕ των αρχαίων θεάτρων θα επεκταθεί και σε άλλες περιοχές και τομείς.

Για την περαιτέρω ανάπτυξη της Ηπείρου θα αξιοποιήσουμε κυρίως το ΕΣΠΑ, μέσω του Περιφερειακού αλλά και των Τομεακών Προγραμμάτων, αλλά θα αναζητήσουμε χρηματοδοτήσεις και από το Ταμείο Ανάκαμψης, το

Πρόγραμμα της Αγροτικής Ανάπτυξης και το Πρόγραμμα Δίκαιης Μετάβασης και λοιπά Προγράμματα.

Αυτά έχω να σας πω, να ξεκινήσουμε σιγά-σιγά τη συζήτηση για το '21-'27 μέσω της Διαχειριστικής Αρχής.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε, Περιφερειάρχη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή; Θέλετε να κάνετε κάποια παρέμβαση, πριν ξεκινήσουμε τις παρουσιάσεις μας;

RASMUNSEN: Thank you, I'll be very brief because we've been together this morning, I don't think the audience has changed. And you know what our philosophy is. The big priority we have for the start of this period is to ensure a safe transfer, or a safe legal framework for the phase projects. Phase project is a project that didn't finish, there was a question earlier this morning. They didn't finish it in this period, some of them can continue, but they still need to comply with the rules of the new program. And they are very small changes that have been operated notably regarding the "do no significant harm", principle that applies to some of these projects. So, this is our top priority.

The second priority is that those projects that we are getting mature but did not get financing from the '14-'20 period they also get a safe legal framework to start or continue implementation. They were not spending any money in the '14-'20 period, but they will get a fresh start in this period. Altogether in Greece, these projects make up something like 30% of the entire investments. This is a lot. It gives us a good kick start of the next period. Of course, in parallel to this, the managing authority needs also to launch the new actions. But there is a very clear priority. Phase projects, transfer projects and then the newer action. That's how we are thinking. We have learned the lesson with the open ITI's, they started very late in the previous period. This time we have agreed on a tight timeline. So, we are keen to see if the open ITI's are getting off the ground. Here again some of them are continuities, some of them are entirely new. But altogether I think we have a very clear view of where our priorities are.

Thank you, mister governor for mentioning the research council. It is important that we get the specialization strategy invigorated, refreshed so that it can underpin our efforts under the research, development and innovation

investments. So, we will make an effort to stick to the topic and be sure and concise throughout the discussion. Thank you.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κυρία Μπακοπούλου, θέλετε να...;

ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Καλησπέρα κι από μένα. Είμαι ευτυχής, που βρίσκομαι εδώ σήμερα στην 2^η Επιτροπή Παρακολούθησης.

Αν και είμαστε ακόμα στην αρχή της τρέχουσας περιόδου προγραμματισμού, σημειώνουμε ήδη ορισμένες θετικές εξελίξεις, όπως η δράση για την προώθηση και υποστήριξη της ένταξης των παιδιών στην Προσχολική Εκπαίδευση, τη νέα εναρμόνιση, η οποία για το σχολικό έτος '23-'24 έχει ήδη επιλεγεί σε όλα τα Περιφερειακά Προγράμματα.

Συνιστούμε θερμά να δημοσιεύσετε σύντομα κι άλλες προσκλήσεις, ιδίως για τις συνεχιζόμενες Κοινωνικές Δομές και για τις Δομές Υγείας, ώστε να εξασφαλίσουμε την ομαλή μετάβαση χωρίς κενά μεταξύ των δύο περιόδων προγραμματισμού.

Για την περαιτέρω βελτίωση των μοντέλων υλοποίησης κατά τη νέα περίοδο προγραμματισμού, με την υποστήριξη της ΕΥΣΚΤ συστάθηκαν θεματικές ομάδες εργασίας του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, σε τομείς μεγάλης σημασίας για την Ελλάδα.

Τους τελευταίους μήνες πραγματοποιήθηκε μια σειρά θεματικών ομάδων εργασίας για την παρακολούθηση της προόδου σε θέματα, όπως η εγγύηση για τα παιδιά, η Υγεία και η μακροχρόνια φροντίδα, οι Ρωμά κι η κοινωνική οικονομία.

Πρωταρχικός στόχος αυτών των ομάδων εργασίας είναι, να συναντηθούν οι κεντρικές και περιφερειακές Αρχές κι άλλοι σχετικοί ενδιαφερόμενοι φορείς και να συζητήσουν τις προκλήσεις όσον αφορά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή, να ανακαλύψουν αποτελεσματικές λύσεις και να ανταλλάξουν αυτές τις πρακτικές.

Βέβαια, εξακολουθούν να υπάρχουν πολλές μελλοντικές προκλήσεις. Συνεχίζουμε τις οριζόντιες συζητήσεις, για να βρούμε ένα τρόπο να δρομολογήσουμε ένα νέο σύστημα για την ενσωμάτωση των υπηκόων τρίτων χωρών, τη μετάβαση της «ΗΛΙΟΣ» με ολοκληρωμένο τρόπο.

Η ανάπτυξη ικανοτήτων για τους δικαιούχους και τις οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών θα είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή υλοποίηση

των παρεμβάσεων του Κοινωνικού Ταμείου κατά την επόμενη περίοδο. Επίσης γνωρίζουμε όλοι ότι το σχέδιο αξιολόγησης πρέπει να 'χει εγκριθεί ένα έτος μετά την έγκριση του Προγράμματος.

Η επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία για την ανταγωνιστικότητα, τη συνοχή και την ανθεκτικότητα. Η καταπολέμηση της φτώχειας, και ιδίως της παιδικής φτώχειας, αποτελεί βασική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία κατοχυρώνεται στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και αποτελεί βασικό παραδοτέο της πρωτοβουλίας «Εγγύηση για τα παιδιά».

Εκτιμούμε την ισχυρή δέσμευση που επέδειξαν οι Περιφέρειες για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, μέσω της έγκρισης φιλόδοξων σχεδίων.

Ας διατηρήσουμε τώρα τη δυναμική που δημιουργήσαμε και να συνεχίσουμε να σημειώνουμε πρόοδο προς την επιτυχή εφαρμογή του Προγράμματος και εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες της σημερινής Επιτροπής.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε, κυρία Μπακοπούλου.

Ο κύριος Κύρκογλου.

ΚΥΡΚΟΓΛΟΥ: Ευχαριστώ πολύ. Και πάλι να ευχαριστήσουμε για την πρόσκληση, την οργάνωση, τη φιλοξενία, τον φάκελο, την οργάνωση του φακέλου.

Όντως ξεκινάει... έχει ξεκινήσει μάλλον το πρόγραμμα της νέας προγραμματικής περιόδου. Όπως φάνηκε και από την εισήγηση του κυρίου Περιφερειάρχη, είναι ένα εξαιρετικό δυναμικό Πρόγραμμα, καλύπτει μια σειρά πολλών και διαφορετικών τομέων παρεμβάσεων και από τα δύο Ταμεία. Νομίζω ότι ξεκινάμε αισιόδοξα με μία πολύ καλή βάση, το κλείσιμο του προηγούμενου Προγράμματος, ξεκινάμε πολύ αισιόδοξα, πολύ όμορφα θα ήθελα να πω και νομίζω ότι θα πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας να αξιοποιήσουμε, όπως είπα και στην προηγούμενη παρέμβασή μου, τα μαθήματα στα διάφορα πεδία και επίπεδα που έχουμε πάρει από την υλοποίηση του Προγράμματος της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, να έχουμε πάντα στο μυαλό μας ότι δεν είναι μόνο η υλοποίηση των παρεμβάσεων, που πρέπει να μας απασχολεί ως προς το αμιγώς οικονομικό

αντικείμενο, αλλά να έχουμε στο νου μας να αφήνουμε και... τα έργα να αφήνουνε και impact, αποτυπώματα, αποτελέσματα στην κοινωνική, οικονομική, αναπτυξιακή ζωή της Περιφέρειας, του τόπου.

Και σε όλον αυτόν τον καμβά της νέας περιόδου νομίζω ότι μπορούμε να τα πάμε πολύ καλύτερα και πολύ καλά, αν πάντα πρυτανεύει η αρχή της συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων, υπηρεσιών και φυσικά των συναδέλφων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε κι εμείς.

Συνεχίζοντας, εγκρίνουμε την Ημερήσια Διάταξη, πιστεύω, δεν έχετε κάποιο θέμα και σύμφωνα με το πρόγραμμα θα γίνει η παρουσίαση... μάλλον υπενθυμίζουμε λίγα στοιχεία του Προγράμματος, που θα κάνω μια παρουσίαση εγώ, θα συνεχίσει ο κύριος Μπαλτογιάννης με την πορεία υλοποίησης και την ενημέρωση για την εξειδίκευση δράσεων και το χρονοπρογραμματισμό των προσκλήσεων.

Είναι κοντά μας ο σύμβουλος που έχουμε, ο ανάδοχος, μία ΚΟΙΝΣΕΠ, η οποία θα μας παρουσιάσει τη Στρατηγική Επικοινωνίας, πλάνο και ταυτότητα που έχουμε για το '21-'27 και μετά ο συνάδελφος κύριος Τζάλλας θα μας μιλήσει για τον οδηγό σύνταξης και υποβολής Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Αυτά όσον αφορά τη Διαχειριστική Αρχή.

Θα συνεχίσουμε με τις παρουσιάσεις της Εθνικής Αρχής Συντονισμού για οριζόντια θέματα και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επίσης.

Αλλάζω θέση τώρα και πάω εκεί να σας πω για το Πρόγραμμα.

Λοιπόν, θυμίζω κάποια στοιχεία του Προγράμματος.

Το όραμα της Περιφέρειας το είπε κι ο Περιφερειάρχης, νομίζω, ποιο είναι, δεν σταματώ εκεί. Υπάρχει το όραμα, το οποίο διαμορφώνεται μέσα από Στρατηγικούς Στόχους 5, που είναι η Ενίσχυση και διαφοροποίηση της περιφερειακής οικονομίας μέσω της αξιοποίησης της Έρευνας και της Καινοτομίας, η Προώθηση της αειφορίας, της ορθολογικής και αποδοτικής διαχείρισης των φυσικών πόρων, αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής, η Ενίσχυση της Κινητικότητας, η Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και του

ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας, καθώς και η Στήριξη της Βιώσιμης και Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης.

Κάθε Στρατηγικός Στόχος συνδέεται με έναν από τους 5 Στόχους Πολιτικής για την περίοδο '21-'27 και αναλύεται περαιτέρω σε επιμέρους στόχους.

Το Πρόγραμμα «ΗΠΕΙΡΟΣ '21-'27» χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και από εθνικούς πόρους. Η συνολική δημόσια δαπάνη είναι 426 εκατομμύρια, εκ των οποίων 362 αφορούν τη κοινοτική συνδρομή και 63 την εθνική συμμετοχή. Το 25% των πόρων του, δηλαδή 116,3 εκατομμύρια δημόσια δαπάνη, κατευθύνεται στην Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη. Το ΕΤΠΑ συμβάλλει με 112,3 εκατομμύρια, εκ των οποίων των 62,1 κατευθύνονται σε Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης και τα 50,2 σε λοιπές Χωρικές Στρατηγικές. Το ΕΚΤ συμβάλλει με 4 εκατομμύρια δημόσια δαπάνη, εκ των οποίων τα 3,3 αφορούν τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη και το 0,7 λοιπές χωρικές στρατηγικές.

Επίσης, το Πρόγραμμα συμβάλλει στην επίτευξη της συνεισφοράς του 30% των συνολικών πόρων του ΕΤΠΑ στους στόχους της Κλιματικής Αλλαγής με 74,9 εκατομμύρια δαπάνη.

Στον εθνικό στόχο για την Κοινωνική Ένταξη και την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας, συμβολή στο 28% των πόρων του ΕΚΤ της χώρας και οι πόροι που κατευθύνονται στην Κοινωνική Ένταξη ανέρχονται σε 76,9 εκατομμύρια, ενώ οι πόροι για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας στα 40,9 εκατομμύρια δημόσια δαπάνη.

Η κατανομή των πόρων ανά στόχο Πολιτικής και ανά Ταμείο. Τη βλέπετε εδώ, αποτυπώνεται η κατανομή των πόρων επί της ουσίας ανά προτεραιότητα του Προγράμματος και σε ό,τι αφορά την κατανομή των πόρων ανά Ταμείο, το 26% προέρχεται από το Κοινωνικό Ταμείο και το 74% από το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Ως προς τη δομή, το Πρόγραμμα περιλαμβάνει 9 Προτεραιότητες, εκ των οποίων οι 7 συνδέονται με τους 5 Στόχους Πολιτικής και οι 2 αφορούν την Τεχνική Βοήθεια, 25 Ειδικούς Στόχους και κάθε Ειδικός Στόχος εξειδικεύεται περαιτέρω σε επιμέρους κατηγορίες δράσεων.

Στον πίνακα αυτό γίνεται μια συνολική αποτύπωση των προτεραιοτήτων, όπου βλέπετε το Στόχο Πολιτικής, το Ταμείο, τη δημόσια δαπάνη και το ποσοστό βαρύτητας του Άξονα στο Πρόγραμμα.

Οι τομείς του Προγράμματος ανά Στόχο Πολιτικής.

Η Έρευνα και η Καινοτομία, με την προώθηση της καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού αντιστοιχεί στο 12,5% του συνολικού προϋπολογισμού, με την Έρευνα και Καινοτομία να συμμετέχει με ποσοστό 37,4%, τις Τεχνολογίες Πληροφορικής 11,1%, την Επιχειρηματικότητα 51,5%.

Η Έρευνα, το Περιβάλλον και η Κλιματική Αλλαγή, με την προώθηση της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης "πράσινων" και "γαλάζιων" αντιστοιχεί στο 20,7% του Προγράμματος.

Για την Κυκλική Οικονομία είναι το ποσοστό 2,3%, την Κλιματική Αλλαγή 19,2%, τη Διαχείριση των Υδάτων 37,3%, την Αστική Κινητικότητα 14,5%, για Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας 1,7% και ενεργειακή απόδοση 23,3%.

Η διασύνδεση και η κινητικότητα, με την ανάπτυξη προσβάσιμων υψηλής ποιότητας έξυπνων και βιώσιμων μεταφορών αντιστοιχεί στο 9%. Η αναβάθμιση του οδικού δικτύου 97,3% και η οδική ασφάλεια 2,7%.

Για την Κοινωνική Συνοχή, με την επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό και τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά, αντιστοιχεί στο 39,5% του Προγράμματος. Τα έργα και οι δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν, απευθύνονται στις οικογένειες 9,4%, στους ηλικιωμένους 4%, στα παιδιά 10,6%, σε μαθητές και φοιτητές 27,4%, άτομα με ειδικές ανάγκες 5,7%, κοινωνικά αποκλεισμένους 6,6%, άνεργους 5,9%.

Η Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη με την προώθηση της Βιώσιμης και Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης και στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών αντιστοιχεί στο 18% του συνολικού προϋπολογισμού. Τα χρήματα για την Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη ανέρχονται σε 76,3 εκατομμύρια απ' το συγκεκριμένο τομέα, τα οποία δύνανται να φθάσουν στα 116 συνυπολογίζοντας ποσά κι από άλλους τομείς του Προγράμματος.

Προτείνεται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση μιας ΟΧΕ με το 54,6% στην οποία μπορούν να εντάσσονται και νέες υποπεριοχές. Επίσης, προτείνεται η επιλογή ΟΧΕ Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης με συμμετοχή 45,4% στις 4

αστικές περιοχές της Ηπείρου, όπου διαμένει το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού.

Σας ευχαριστώ.

Ακολουθεί ο κύριος Μπαλτογιάννης με την παρουσίαση της πορείας υλοποίησής του.

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Κάποια πράγματα θα σας πω για την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος «ΗΠΕΙΡΟΣ '21-'27» και το χρονοπρογραμματισμό των Προσκλήσεων.

Μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί 6 Προσκλήσεις και έχει ενταχθεί μία Πράξη όσον αφορά τις δράσεις που χρηματοδοτούνται απ' το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης κι έχουν εκδοθεί 3 Προσκλήσεις κι έχει ενταχθεί 1 Πράξη απ' το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+.

Σε επίπεδο ποσοστών έχει εξειδικευτεί το 16,6% και το 51,9% σε ΕΤΠΑ και ΕΚΤ+ αντίστοιχα. Οι Προσκλήσεις ανέρχονται σε 12 και 9,8% και οι εντάξεις σε 0,3% και 4,5%.

Σε απόλυτα νούμερα η εξειδίκευση των Δράσεων του ΕΤΠΑ ανέρχεται σε 52 εκατομμύρια ευρώ και του ΕΚΤ+ σε 57 εκατομμύρια ευρώ. Οι Προσκλήσεις σε 38 και 11 εκατομμύρια ευρώ αντίστοιχα κι οι εντάξεις σε 1 και 5 εκατομμύρια Ευρώ.

Οι δύο Πράξεις που έχουν ενταχθεί είναι, το δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων τμήματος οικισμού Τ.Κ. Ροδοτοπίου, η δεύτερη φάση του, και η Δράση «Πρώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην Προσχολική Εκπαίδευση» καθώς και για την «Πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης στην Ήπειρο», κύκλος 2022-2023.

Ο Κανονισμός, το άρθρο 49 μάλλον του Κανονισμού 1060 του '21, αναφέρει ότι η Διαχειριστική Αρχή εξασφαλίζει τη δημοσίευση στον ιστότοπό της χρονοδιάγραμμα των προγραμματισμένων Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, το οποίο επικαιροποιείται τουλάχιστον 3 φορές κατ' έτος. Μέχρι σήμερα για το 2023 έχει γίνει δύο φορές αυτές η επικαιροποίηση και αφορά τις Προσκλήσεις, που θα αναφέρουμε παρακάτω.

Κατ' αρχάς, η πρώτη Δράση αφορά τον εκσυγχρονισμό, αναβάθμιση, δημιουργία ερευνητικών υποδομών, Δημόσιων Ερευνητικών Κέντρων και

Πανεπιστημιακών Εργαστηρίων Έρευνας και Ανάπτυξης. Είναι μία Πρόσκληση, που αναμένεται να εκδοθεί, αφορά μία μεταφορά πράξης, το Κέντρο Υποστήριξης Εξατομικευμένης Ιατρικής Ακριβείας, με φορέα το Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων και προϋπολογισμό περίπου 500.000 ευρώ.

Αυτή η Πράξη να μεταφερθεί και όσες θα αναφερθούμε παρακάτω απ' το Πρόγραμμα «ΗΠΕΙΡΟΣ '14-'20» στο Πρόγραμμα «ΗΠΕΙΡΟΣ '21-'27».

Η δεύτερη Πρόσκληση, που αφορά τον μηχανισμό υποστήριξης του οικοσυστήματος της έρευνας, έχει εκδοθεί και αναμένεται η υποβολή προτάσεων.

Η Δράση που αφορά τα έργα Ενεργειακής Αναβάθμισης Δημοσίων Κτιρίων έχει... αφορά δύο Προσκλησεις. Η πρώτη Πρόσκληση, η οποία έχει ήδη εκδοθεί, έχει υποβληθεί μία πρόταση και αξιολογείται, αφορά την ενεργειακή αναβάθμιση κτιριακού συγκροτήματος 1^{ου} Γυμνασίου και 1^{ου} Λυκείου του Δήμου Ηγουμενίτσας, η οποία είναι κι αυτή μία πράξη μεταφερόμενη απ' το '14-'20. Και άμεσα θα βγει δεύτερος κύκλος της Πρόσκλησης, η οποία θα αγορά όλα τα κτίρια σε νέες Πράξεις, γι' αυτό η αξιολόγηση θα γίνει με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης.

Η επόμενη Πρόσκληση, που έχει βγει, αφορά την υλοποίηση παρεμβάσεων που προβλέπονται στα Σχέδια Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια των ΟΤΑ. Αυτά αφορούν την ενεργειακή αναβάθμιση δικτύου οδοφωτισμού στους Δήμους Ηγουμενίτσας και Άρτας και την ενεργειακή αποδοτικότητα των ΔΕΥΑ Ηγουμενίτσας, συνολικού προϋπολογισμού περίπου 9 εκατομμύρια ευρώ, ενώ ξέχασα να πω ότι περίπου 1 εκατομμύριο ευρώ ήταν το Γυμνάσιο και το Λύκειο Ηγουμενίτσας.

Κι αυτή η Πρόσκληση έχει εκδοθεί και αναμένεται η υποβολή των προτάσεων.

Η επόμενη Πρόσκληση που εκδόθηκε αφορούσε τα έργα διευθέτησης και διαχείρισης πλημμυρικών υδάτων σε οριοθετημένα ρέματα, χειμάρρους ευθύνης Τοπικών Αρχών στις ζώνες δυνητικά υψηλού κινδύνου του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου. Κι εδώ αναμένεται η υποβολή προτάσεων, μιλάμε για τρία ρέματα, το ρέμα Γκούρας στο Δήμο Ηγουμενίτσας, το ρέμα Τούση στο Δήμο Πάργας και το ρέμα του οικισμού Τύριας στο Δήμο Ζηρού.

Κι αυτά τα έργα περιμένουμε να υποβληθούν.

Η επόμενη Δράση, που αναμένεται να εκδοθεί, η Πρόσκληση μάλλον αφορά έργα κατασκευής νέων και αναβάθμισης υφιστάμενων δικτύων αποχέτευσης όμβριων υδάτων στις ζώνες δυνητικά υψηλού κινδύνου του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου.

Μετά θα εκδοθεί η Πρόσκληση που αφορά την υλοποίηση Δράσεων του Διαχειριστικού Σχεδίου λεκανών απορροής Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου. Σε συνεργασία με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση έχει προσδιοριστεί ότι οι ανάγκες αφορούνε τον καθορισμό και οριοθέτηση σημείων υδροληψίας για το λεκανοπέδιο Ιωαννίνων και για τις πηγές Αγίου Γεωργίου, καθώς και για το σχέδιο ασφάλειας νερού της ΔΕΥΑ Ιωαννίνων.

Η Πρόσκληση για επενδύσεις στη διαχείριση λυμάτων για την Περιφέρεια Ηπείρου, τα τμηματοποιημένα ή faced έργα έχει εκδοθεί. Η Πρόσκληση που αφορά τον οικισμό του Ροδοτοπίου Ζίτσας έχει ήδη ενταχθεί, η Πράξη που αφορά τους οικισμούς Αμφιθέας και Αγίου Ταξιάρχη του Δήμου Νικολάου Σκουφά και οικισμούς του Δήμου Αρταίων έχουν υποβληθεί και αξιολογούνται, ενώ αναμένεται η υποβολή οικισμών πρώην Δήμου Ζαλόγγου και Λούτσας Δήμου Πάργας και οικισμών πρώην Δήμου Φιλοθέης και Καμπής του Δήμου Άρτας.

Όλα αυτά αφορούνε τμηματοποιημένα έργα.

Και, τέλος, όσον αφορά τις δράσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, θα εκδοθεί μια Πρόσκληση για τη Δράση της Οδικής Ασφάλειας με δικαιούχο την Τροχαία.

Όσον αφορά τις Δράσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+. Έχει εκδοθεί η Πρόσκληση, που αφορά τα Προγράμματα Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, αφορά Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις, όπως: υποστήριξη, κατάρτιση και πιστοποίηση με δικαιούχους τα Επιμελητήρια και την ΠΕΔ, συνολικού προϋπολογισμού περίπου 3,5 εκατομμυρίων ευρώ κι αυτές είναι οι μεταφερόμενες πράξεις.

Η δεύτερη Πρόσκληση αφορά το Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Ενδυνάμωσης Διεπιστημονικών Συμβουλευτικών και Υποστηρικτών Δομών και Μαθησιακής Υποστήριξης, συνεκπαίδευσης μαθητών – μαθητριών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη στην Εκπαίδευση. Αυτή η Πρόσκληση θα εκδοθεί άμεσα.

Όπως και η Πρόσκληση που αφορά τις παρεμβάσεις για την προώθηση της ενεργού ένταξης των μεταναστών, η συνέχιση του προγράμματος «ΗΛΙΟΣ», μόλις ολοκληρωθούν όλες οι διαδικασίες, αναμένεται κι αυτή να εκδοθεί.

Οι επόμενες Προσκλήσεις που θα σας αναφέρουμε, αφορούν τη συνέχιση λειτουργίας υφιστάμενων Δομών που χρηματοδοτούνται απ' το '14-'20 και θα συνεχιστεί η χρηματοδότησή τους στο '21-'27. Αυτές είναι: τα Κέντρα Κοινότητας, οι Δομές Παροχής Βασικών Αγαθών, τα Κέντρα Διημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας ατόμων με αναπηρία, τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων, οι Δομές Υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας, τόσο τα Συμβουλευτικά Κέντρα όσο και ο ξενώνας φιλοξενίας, καθώς επίσης και το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης.

Έχει εκδοθεί, όπως είπαμε, και η Δράση... η Πρόσκληση, που αφορά την προώθηση και υποστήριξη παιδιών κι έχει ενταχθεί η Πράξη και υλοποιείται, ο κύκλος '22-'23, ενώ έχουν εκδοθεί και οι Προσκλήσεις που αφορούν την Τεχνική Βοήθεια τόσο του ΕΚΤ+ όσο και του ΕΤΠΑ.

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε.

Να συνεχίσουμε με την παρουσίαση του Επικοινωνιακού Σχεδιασμού.

RASMUNSEN: ..... (Εκτός μικροφώνου)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κάποιες ερωτήσεις. Κύριε Μπαλτογιάννη, μισό λεπτό.

RASMUNSEN: Thank you very much for the presentation of the plan. Just for the information the Committee

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Νίκο;

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Ναι, όσον αφορά την ολιστική προσέγγιση εφαρμόζουμε αυτό που λέει ο Κανονισμός και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, έτσι όπως έχει εγκριθεί απ' την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και νομίζω, οι εξηγήσεις δόθηκαν στο πλαίσιο της Τεχνικής Συνάντησης που προηγήθηκε πριν από δύο εβδομάδες, αν θυμάμαι καλά, με τα στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Όσον αφορά την οδική ασφάλεια, η Δράση που βγάζουμε αυτή τη στιγμή αφορά εξοπλισμό της Τροχαίας κι όχι συγκεκριμένα σημεία ή

διαμόρφωση συγκεκριμένων σημείων και, ναι, είναι σε συμφωνία με την Εθνική Στρατηγική, όπως έχει εγκρίνει την εξειδίκευση και μας το επιβεβαίωσε η Επιτελική Δομή του Μεταφορών.

Αυτά.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Μπορούμε να συνεχίσουμε;

RASMUNSEN: Thank you very much for the presentation of the plan. Just for the information of the committee, on the side of the European Commission we have some concerns regarding the investments in ... (Κακή εγγραφή) water canalization storm sewers. We are very much in favor of such interventions, but we remind you that the overall agreement under the partnership agreement is to move to a holistic approach for water management meaning that all water measures, drinking water, waste water, storm water and sludge should be part of an overall planning. And we will wish to continue our discussion with you as to the specific rules of this call and the way the beneficiaries are preparing these projects.

We understand that these projects are not phase projects or transferred projects, there are actually new actions. And we will like to make sure that they form part of an overall development strategy for each of the water companies that are doing them. What is at stake is to make sure that the hydraulic functioning of the system works. The sewers and the storm water, the canalization are closely related. They need to work together and we need to avoid digging up the streets two or three or four times for the same purpose. So, we will continue that discussion with you further more. We believe that this specific action should not be classified as anti-flood measures but as water measures, which they rightly are. They are a genuine part of the water system, that's a minor thing.

Regarding the road safety, we welcome very much that you take these measures. We remind you also here that we have a national agreement to implement the National Road Safety Strategy. It's an ambitious strategy that aims to reduce significantly the number of casualties. In order for that to work you will need to make sure that the selection criteria compel the beneficiary to come up with this specific plan also for our investments. Not just to say "It's nothing in this investment that is wrong, so it fits in the overall national plan".

We would expect that if we do ten kilometers of road with four crossings that there is a specific road safety plan built into that physical investment. As a mixture of physical things to be installed and also organizational measures to be taken, including on speed limits. Thank you.

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Αυτό που σκοπεύουμε να βγάλουμε στο πλαίσιο της Πρόσκλησης, να τους ζητήσουμε είναι να μας προσδιορίσουν ακριβώς τα σημεία, στα οποία πρόκειται να εφαρμοστούν αυτά τα μέτρα, έτσι ώστε να μπορούμε να καταγράψουμε μετά και τους σχετικούς δείκτες αποτελέσματος, που είναι η μείωση των ατυχημάτων στα συγκεκριμένα σημεία. Άρα, θα τους ζητήσουμε να μας αποδείξουν ότι στα σημεία, στα οποία θα μπουν τα συστήματα είναι σημεία, όπου υπάρχει κίνδυνος, δεν είναι απλά και μόνο για να καταγράψουμε την ταχύτητα και να κόβουμε κλίσεις και θα τους ζητήσουμε να μας αποδείξουν και να μας στέλνουν στοιχεία σε ετήσια βάση όσον αφορά τα τροχαία στα συγκεκριμένα σημεία.

RASMUNSEN: And that will then also include data showing that they have implemented that equipment. Not only installed it, but also used it and issued fines. They will have to report on that. Can you confirm that?

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Ναι, ακριβώς γιατί θέλουμε αυτά τα στοιχεία, για να μπορέσουμε να μετρήσουμε το δείκτη αποτελέσματος της συγκεκριμένης Δράσης.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε.

Συνεχίζουμε με την παρουσίαση για τον Επικοινωνιακό Σχεδιασμό.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Καλησπέρα σας. Λοιπόν, θα παρουσιάσουμε τον Επικοινωνιακό Σχεδιασμό, τις εργασίες που έχουν γίνει για το Πρόγραμμα «ΗΠΕΙΡΟΣ» για την περίοδο 2021-2027.

Στην αρχή θα δούμε κάποια πράγματα, κάποιες πληροφορίες που αφορούν τη Στρατηγική Επικοινωνίας, έτσι; Πρώτα απ' όλα, θέλουμε να δούμε, πού απευθύνεται η επικοινωνία που θέλουμε να έχουμε σαν Πρόγραμμα «ΗΠΕΙΡΟΣ» πρώτα για το ευρύ κοινό, είναι άντρες – γυναίκες, είναι πολίτες της Ηπείρου και της ελληνικής επικράτειας, καθώς και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι οι δυνητικοί δικαιούχοι, αυτοί που μπορούν να

είναι επιλέξιμοι για χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα, είναι οι δικαιούχοι, αυτοί που ήδη λαμβάνουν κάποια χρηματοδότηση, είναι οι Διοικητικές Αρχές και φορείς στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη και είναι κι οι Οργανισμοί Φορείς διάχυσης της ενημέρωσης για την προώθηση και διάχυση της Αναπτυξιακής Στρατηγικής και των βασικών κατευθύνσεων.

Ποιοι είναι οι στόχοι της Επικοινωνίας;

Αρχικά είναι η αύξηση της αναγνωρισιμότητας –έτσι;– του Προγράμματος «ΗΠΕΙΡΟΣ» και των στόχων πολιτικής, η ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τη συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ποιότητα ζωής.

Πάμε μετά στην Ενίσχυση της συμμετοχής, δηλαδή ενθάρρυνση συμμετοχής σε Δράσεις και εκδηλώσεις. Άμεση ενημέρωση και εκπαίδευση δυνητικών δικαιούχων, εύκολη πρόσβαση για όλους, πολιτισμική και γλωσσική διαφορετικότητα.

Μετά έχουμε την ανάπτυξη εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας, προώθηση της εικόνας ως αξιόπιστη πηγή χρηματοδότησης και στήριξη δικαιούχων και Κοινοτήτων.

Την προβολή σημαντικών ενημερώσεων και νέων Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πολύ σημαντικό η παρουσίαση των αποτελεσμάτων, δηλαδή να παρουσιάσουμε τα έργα, να κοινοποιήσουμε τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο που υπήρξε, να παρουσιάσουμε τις δράσεις και τις εκδηλώσεις και να αναδείξουμε επιτεύγματα και να προβάλλουμε επιτυχημένες πρακτικές.

Μετά πάμε στην ενίσχυση της Διαφάνειας, να παρέχουμε σαφή, συνοπτική και επικαιροποιημένη πληροφόρηση. Η κοινοποίηση επικαιροποιήσεων και αλλαγών στους Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τέλος, η εμπλοκή των ενδιαφερόμενων μερών, με προώθηση της αμφίδρομης επικοινωνίας και την πρόσκληση για δράση.

Τώρα, εδώ θα δούμε ουσιαστικά το πώς οι Άξονες και οι Στόχοι Πολιτικής του ΕΣΠΑ μεταφέρονται στο Πρόγραμμα «ΗΠΕΙΡΟΣ».

Ο 1^{ος} Άξονας που αφορά Έρευνα και Καινοτομία, αναδεικνύεται ότι θέλουμε μια "εξυπνότερη" Ήπειρο.

Στον Άξονα 2, Ενέργεια, Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή πιο "πράσινη" Ήπειρος.

Άξονας 3, Διασύνδεση και Κινητικότητα μια πιο συνδεδεμένη Ήπειρο.

Άξονας 4, Κοινωνική συνοχή και ανθρώπινο δυναμικό, θέλουμε μια πιο κοινωνική Ήπειρο.

Και στον Άξονα 5, στη Βιώσιμη και Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη μια Ήπειρο πιο κοντά στους πολίτες.

Στα πλαίσια της Στρατηγικής του Προγράμματος έγινε επανασχεδιασμός της ταυτότητας, ή ουσιαστικά σχεδιασμός της ταυτότητας για το Πρόγραμμα «ΗΠΕΙΡΟΣ '21-'27», έγινε μια λογοτύπηση, συνοδευτικά μοτίβα και ενδεικτικά θα δείτε και κάποια στοιχεία της ταυτότητας, τις εφαρμογές της ταυτότητας σε μπάνερ, σε εκτυπώσιμο υλικό, κάποιες έντυπες εφαρμογές, είναι ένα μικρό δείγμα απ' αυτά τα οποία ήδη έχουν εφαρμοστεί.

Πάμε να δούμε, ποιοι είναι οι πυλώνες της επικοινωνίας, δηλαδή με ποια αφορμή επικοινωνία το Πρόγραμμα.

Πρώτα είναι η ενημέρωση, να ενημερώσουμε για το Πρόγραμμα και τους Στόχους Πολιτικής. Η προδημοσίευση των διάφορων διαθέσιμων ευκαιριών χρηματοδότησης, πληροφορίες και ανακοινώσεις σχετικά με Προγράμματα, Έργα, Κανονισμούς.

Δεύτερο είναι η Πρόσκληση, η πρόσκληση για συμμετοχή ή συνεργασία, η αλληλεπίδραση, εκπαίδευση των δικαιούχων και των ωφελομένων, ενθάρρυνση της συμμετοχής και αναζήτηση ανατροφοδότησης.

Τέλος, η τελευταία αφορμή επικοινωνίας είναι το έργο, τα αποτελέσματα, ίσως απ' τα πιο σημαντικά, η επικοινωνία του αντίκτυπου των χρηματοδοτούμενων έργων, η ανάδειξη των επιτυχημένων περιπτώσεων των έργων που χρηματοδοτήθηκαν.

Εδώ περνάμε στο πιο ενδιαφέρον κομμάτι και χαιρόμαστε που η Διαχειριστική Αρχή συνεργάστηκε μαζί μας, για να υλοποιηθεί αυτό το κομμάτι. Η Στρατηγική είναι πάρα πολύ σημαντική, πρέπει όμως να 'μαστε πολύ πιο συγκεκριμένοι και προετοιμασμένοι κάθε φορά που ετοιμάζεται μία Δράση, ώστε να σχεδιάζουμε και να υλοποιούμε το πλάνο επικοινωνίας.

Για να αναπτύξουμε... ουσιαστικά αναπτύχθηκε ένα εργαλείο δημιουργίας του πλάνου επικοινωνίας. Για να γίνει αυτό, αρχικά έγινε

καταγραφή και ανάλυση του επιχειρησιακού πλάνου, της υφιστάμενης κατάστασης και του κεντρικού σχεδιασμού του ΕΣΠΑ. Έγινε επικαιροποίηση δεδομένων, όπως των κοινών, των μέσων και των μηνυμάτων, έγινε αποτύπωση της ταυτότητας της καμπάνιας, λεκτική, οπτική και ψηφιακή και, τέλος, έγινε συσχέτιση των παραμέτρων, συσχέτιση δηλαδή της καμπάνιας αναλόγως με τον Άξονα, με την ταυτότητα, τα κοινά και τα μέσα.

Έτσι έχουμε ένα εργαλείο, για να μπορούμε να δημιουργήσουμε και να εφαρμόσουμε ένα πλάνο επικοινωνίας. Το πλάνο επικοινωνίας στη συγκεκριμένη περίπτωση αποτελείται από 7 στάδια, τα οποία αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Εφόσον γνωρίζουμε ποια είναι η Δράση και κατ' επέκταση οι στόχοι, εφόσον είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους, το πρώτο βήμα είναι... το επόμενο βήμα να δούμε το μήνυμα και την ταυτότητα.

Έτσι, από τη συσχέτιση που έχει γίνει με τους άξονες, με τους στόχους πολιτικής... (κακή εγγραφή) λέξεις κλειδιά και hashtag –υπάρχει ένα μικρό λαθάκι εδώ, με συγχωρείτε– με αυτή τη συσχέτιση μπορούμε πολύ εύκολα να πάρουμε αυτή την πληροφορία να την κάνουμε συγκεκριμένο και, δεύτερον, υπάρχουν τα σχεδιαστικά πρότυπα, templates για εκτυπώσεις, Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, διαφημίσεις και για τις υποχρεώσεις δημοσιότητας.

Στο κοινό έγινε τμηματοποίηση των κενών –έτσι;– υπάρχουν τα κύρια κοινά και για όλα αυτά τα κοινά υπάρχει ο τύπος και το είδος του κοινού, δημογραφικά, γεωγραφικά, συμπεριφορικά και ψυχογραφικά στοιχεία.

Στα Μέσα Επικοινωνίας υπάρχει μία σύνδεση πληροφορίας μεταξύ του μέσου, της πλατφόρμας, το σημείο επαφής, ο τύπος, ο στόχος επικοινωνίας, ο πυλώνας επικοινωνίας, ο δείκτης της απόδοσης και ο κοινός στόχος. Αναλόγως με τη Δράση και τις ανάγκες του Προγράμματος σε κάθε περίπτωση μπορεί να προδιαγραφεί ο χρόνος, δηλαδή η διάρκεια και η συχνότητα της εξωστρέφειας της επικοινωνίας και το αντίστοιχο budget, που μπορεί να προκύψει.

Τέλος, καταγράφηκαν και οι δείκτες αξιολόγησης, δηλαδή δείκτες υλοποίησης, δείκτες αποτελέσματος και δείκτες επίπτωσης.

Ένα σημαντικό κομμάτι που αφορά τη Στρατηγική και την υλοποίηση του πλάνου επικοινωνίας, είναι η ταυτότητα της καμπάνιας. Ενδεικτικά θα σας δείξω ότι στο γενικό χαρακτήρα της ταυτότητας βλέπετε κάποιες αποτυπώσεις από αφίσες, καταχωρήσεις, πινακίδες και σήμανση για τη δημοσιότητα.

Έκλεισε το... με συγχωρείτε, γιατί έκλεισε, ένα λεπτάκι. Λοιπόν στην ταυτότητα τώρα αυτό, που βλέπετε, ουσιαστικά υπάρχουν οι χρωματικές παραλλαγές που αντιστοιχίζονται με τους άξονες, είναι ένας πλήρης οδηγός με templates, ώστε σε κάθε περίπτωση να μπορούμε να χρησιμοποιούμε το κατάλληλο μέσο και να έχουμε έτοιμο το υλικό, ώστε να μπορούμε να υλοποιούμε την επικοινωνία. Και κατ' επέκταση, το ίδιο έγινε και για τα ψηφιακά μέσα, δηλαδή έχουνε σχεδιαστεί και προσαρμοστεί templates, για τις διαφημίσεις, τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, για να ποστάρουμε στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, για να στέλνουμε newsletter.

Εδώ βλέπετε κάποια ενδεικτικά παραδείγματα.

Κλείνοντας, να σας πω ότι εμείς είμαστε μία Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση η «WOW», έχει ιδρυθεί στα Γιάννενα απ' το 2021, είμαστε μια ομάδα δημιουργικών ανθρώπων κι έχουμε όραμα την ανάπτυξη καινοτόμων brands στην ελληνική επαρχία. Είμαστε κι εμείς μία Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση που έχει επωφεληθεί από το Πρόγραμμα της Περιφέρειας, απ' το Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ και αυτό που γενικά μπορούμε να πούμε ότι κάνουμε, ότι στηρίζουμε την επιχειρηματικότητα με τις υπηρεσίες που έχουμε, προσπαθούμε να ενδυναμώσουμε την τοπική κοινωνία με δράσεις, εκδηλώσεις και εργαστήρια.

Αναπτύσσουμε ένα οικοσύστημα, είμαστε ιδρυτικά μέλη της Ένωσης Φορέων Κοινωνικής Οικονομίας, που αντιπροσωπεύεται κι εδώ στη σημερινή ημέρα, να δημιουργούμε θέσεις εργασίας και να εκπαιδεύουμε και να συμβουλευόμαστε όλες τις ηλικίες σε ψηφιακές δεξιότητες και κυρίως την επιχειρηματικότητα στην Αποκεντρωμένη Ελλάδα.

Αυτά και σας ευχαριστούμε πάρα πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ για την παρουσίαση.

Θέλετε κάτι πάνω σ' αυτό;

ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστούμε πολύ για την παρουσίαση.

Μια γρήγορη ερώτηση, το λογότυπο που επιλέξατε –μπορεί να το είπατε και να μην το κατάλαβα καλά– τι ακριβώς αντιπροσωπεύει;

Ευχαριστώ.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Ναι. Αν και η ίδια παρουσίαση έχει γίνει στο παρελθόν... Α, το βλέπετε κι εδώ, οπότε μπορούμε να συζητήσουμε.

Εδώ υπάρχει μια απεικόνιση κατά κάποιο τρόπο της Ηπείρου. Δηλαδή θα δείτε ότι υπάρχει ο ήλιος, υπάρχουν τα βουνά, υπάρχει η θάλασσα, η λίμνη. Αυτά όλα τα στοιχεία συγκεντρώνονται, νομίζω ότι το βλέπετε πολύ καλύτερα και στο banner που υπάρχει εκεί στον τοίχο, που υπάρχουν και χρωματικές παραλλαγές. Όλο αυτό δείχνει και μία διαδικασία –έτσι;– ότι όλα αυτά μεταξύ τους είναι αλληλένδετα, συν ότι επιλέξαμε να πάμε σ' ένα σχεδιασμό, ο οποίος να είναι πολύ πρακτικός και εφαρμόσιμος.

Αυτό ήτανε το κύριο στοιχείο, δηλαδή σε μία εποχή που είναι πολύ σημαντική η ψηφιακή εφαρμογή της ταυτότητας, έχουμε δημιουργήσει ένα σύστημα –απλά η παρουσίαση αυτή ήταν πολύ περιορισμένη στο κομμάτι της ταυτότητας– ένα σύστημα, ώστε να μπορούμε να εφαρμόζουμε και να χρησιμοποιούμε με μεγάλη ευκολία το σήμα, να είναι κατανοητό, αναγνωρίσιμο και προφανώς να είναι στα πλαίσια και στα χαρακτηριστικά, τα οποία προβλέπονται από το κεντρικό ΕΣΠΑ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Το logo μας είναι ένα ήττα μικρό.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Ναι, είναι το ήττα, ναι είναι το ήττα...

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Υπάρχει κάποια άλλη ερώτηση πάνω σ' αυτό;

Εάν όχι, να συνεχίσουμε την παρουσίαση για την...

ΛΟΓΑΡΑΣ: Καλησπέρα σας.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: ... για τον οδηγό σύνταξης Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

ΛΟΓΑΡΑΣ: Καλησπέρα σας, με ακούτε;

RASMUNSEN: I do have a question. So is a great plan, what are the first measures we have started implementing, speaking about the communication plan. Where are you with the implementation of the new communication plan, what is already be done?

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Αυτή τη στιγμή αυτό που έχουμε εφαρμόσει είναι τα σχεδιαστικά πρότυπα στις Επιτροπές Παρακολούθησης. Επειδή οι εντάξεις δεν έχουνε

ξεκινήσεις, οι Προσκλήσεις που έχουνε βγει είναι πολύ λίγες, αυτό που μας δίνει ο οδηγός τι είναι; Είναι ένα μπούσουλα, μία κατεύθυνση για το πώς να λειτουργούμε από δω και πέρα. Στις Προσκλήσεις που θα βγούνε και που θα αφορούνε καινούριες δράσεις, θεωρούμε ότι δεν έχει νόημα να κάνουμε... να δώσουμε τόσο μεγάλη δημοσιότητα για τις phasing project ή για τα μεταφερόμενα έργα, αλλά στις καινούριες Προσκλήσεις θα εφαρμόσουμε τα πρότυπα, θα εφαρμόσουμε τις οδηγίες που μας δίνει ο επικοινωνιακός οδηγός.

Πλέον στις πινακίδες, όπως λέει και ο Επικοινωνιακός Οδηγός του ΕΣΠΑ, θα είναι σύμφωνα με το καινούριο το πρότυπο. Οι χρωματισμοί θα υπάρχουνε ανά Άξονα, ή μάλλον ανά Στόχο Πολιτικής, τα σύμβολα ανά Στόχο Πολιτικής υπάρχουν και εφαρμόζονται, εφαρμόστηκαν σήμερα και στις παρουσιάσεις και περιμένουμε λίγο την εξέλιξη υλοποίησης του Προγράμματος. Είμαστε σε μία μεταβατική περίοδο, προς το παρόν η επικοινωνία που κάνουμε είναι περισσότερο για τα έργα του '14-'20, τα οποία ολοκληρώνονται και έχουμε παραδείγματα να δείξουμε στον κόσμο, παρά για το '21-'27 που ακόμα δεν έχει ξεκινήσει η υλοποίησή του σε πλήρη ανάπτυξη.

Ευχαριστώ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Να συμπληρώσω λίγο σ' αυτό που είπε ο Νίκος, γιατί μπορεί στην προηγούμενη συνεδρίαση να μην ήτανε πολύ αντιπροσωπευτικά τα έργα, τα οποία δείξαμε, ή να θεωρήθηκαν ότι δεν είναι, έξω είπαμε στο φουαγέ υπάρχει μία οθόνη, που δείχνουμε συνέχεια τα έργα που έχουμε χρηματοδοτήσεις καθώς και τα γυαλιά 3D, με τα οποία μπορείτε να δείτε τα έργα μας. Δεν μπορούσαμε όλα να σας τα δείξουμε.

Λοιπόν, έχουμε κάτι άλλο; Ναι.

RASMUNSEN: Thank you very much for the clarification. Off course I didn't expect to be very far, the things are starting up slowly, but the fact that we have phase projects and I didn't hear the number of phase projects, someone said we work, you can have it, so if you give us the number of phase project. These projects will finish relatively soon some of them, they were not finish in many years, they are already open running and would you ask to pay specific attention to those, so they are not forgotten, e; There a period... '14-'20 period

is not finished, so if you have a success, we need to make sure that will celebrated them, when they come early in this period.

So, I don't know where ... to identify them exactly and can tell us how many they are;

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Είναι 5, όπως ήταν στα διαφάνεια, είχε 5 bullets στην Πρόκληση για phase project. Αν τα θυμάμαι καλά απ' έξω, είναι το Ροδοτόπι, του Νικολάου Σκουφά, οι οικισμοί του Δήμου Αρταίων, είναι του παλιού, του πρώην Δήμου Ζαλόγγου και του πρώην Δήμου Φιλοθέης, είναι 5 τα project. Και προφανώς θα εφαρμοστεί, στα phase projects θα υπάρχει τόσο και για το '14-'20, όσο και για το '21-'27 ό,τι προβλέπεται με τον Κανονισμό για τη δημοσιότητά τους.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Sorry, a last question. Is there anything is these new communication plan that is different from the previous communication plan for '14-'20? Are you putting more pressure on the beneficiaries to be proactive in promoting the projects?

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Αν μου επιτρέψετε, θα σας απαντήσω. Στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο ουσιαστικά δεν υπήρχε κάποιος οδηγός για τη δημιουργία πλάνου επικοινωνίας. Εδώ αντιμετωπίζουμε μία ιδιαίτερη περίπτωση, και γι' αυτό λέω, χαιρόμαστε πολύ που και η Διαχειριστική Αρχή έκανε αυτή την κίνηση, γιατί δεδομένου ότι οι δράσεις είναι πάρα πολλές και κάθε φορά πρέπει να σχεδιάζεται εκ νέου το πλάνο επικοινωνίας με τα δεδομένα που έχουμε εκείνη τη στιγμή, αναγκαστικά έπρεπε να δημιουργηθεί ένας οδηγός. Δεν μπορεί κάθε φορά η Διαχειριστική Αρχή να μπαίνει στη διαδικασία να δημιουργήσει το πλάνο εκ νέου.

Οπότε θεωρούμε ότι με τις συσχετίσεις που προέκυψαν, πλέον με μία πολύ σταθερή και γρήγορη διαδικασία μπορούν, αναλόγως με τις ανάγκες, να εκμεταλλευτούν το εργαλείο αυτό και να παράγουν το πλάνο επικοινωνίας. Δεν υπήρχε στην προηγούμενη περίοδο, αλλά θεωρώ ότι είναι κάτι το οποίο είναι πιο καινούριο, η ανάγκη είναι πολύ σημαντική λόγω του ότι η επικοινωνία έχει αλλάξει πάρα πολύ τον τελευταίο καιρό, οπότε γι' αυτό υπάρχει αυτό το εργαλείο, δεν υπήρχε πριν.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Το οποίο να συμπληρώσω λίγο –θα μου επιτρέψεις, ή θα με διορθώσεις– ανάλογα τη Δράση που έχουμε να βγάλουμε και να επικοινωνήσουμε, αντλούμε στοιχεία και τρέχουμε να κάνουμε τη δημοσιότητα συγκεκριμένο μέσο. Σωστά;

Κύριε Τζιάλλα, να συνεχίσουμε.

ΤΖΙΑΛΛΑΣ: Ναι, καλησπέρα κι από μένα.

Θα αναφερθούμε λίγο τώρα στις Στρατηγικές ΒΑΑ και ξεκινάμε λίγο με τα βήματα, που έχουνε γίνει μέχρι σήμερα για το σχεδιασμό των στρατηγικών ΒΑΑ στο Πρόγραμμα «ΗΠΕΙΡΟΣ».

Έτσι έχουμε τον Οκτώβριο του 2021, που είχαμε την πρώτη υποβολή του Προγράμματος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην οποία αποτυπώνονταν η πρόθεση να χρηματοδοτηθούν οι τέσσερις μεγαλύτεροι Δήμοι της Περιφέρειας για την υλοποίηση των Στρατηγικών ΒΑΑ.

Στη συνέχεια, τον Ιανουάριο του '22 η Υπηρεσία, μέσω της Τεχνικής Βοήθειας, υποστήριξε τους τέσσερις Δήμους με εξωτερικό σύμβουλο για την εκπόνηση της Στρατηγικής τους, ενώ τον Ιούλιο του ίδιου έτους εγκρίθηκε το Πρόγραμμα.

Τον Απρίλιο του 2023 η Υπηρεσία προχώρησε στη σύσταση της ομάδας συντονισμού των Στρατηγικών ΟΧΕ, όπως προβλέπονταν στο Πρόγραμμα και περιλαμβάνει στελέχη απ' τις αστικές Αρχές, την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και την Περιφέρεια.

Τέλος, τον Μάιο του 2023 ολοκληρώθηκε και εκδόθηκε ο Οδηγός Σχεδιασμού των Στρατηγικών ΒΑΑ στην Περιφέρεια Ηπείρου.

Ας δούμε λίγο τώρα, τι απομένει να γίνει για την ολοκλήρωση της διαδικασίας έγκρισης των Στρατηγικών, προκειμένου να προχωρήσουμε στην υλοποίησή τους.

Αρχικά θα πρέπει να ολοκληρωθεί το στάδιο εκπόνησης των Στρατηγικών από την πλευρά των αστικών Αρχών, το οποίο αναμένεται να γίνει μέχρι το τέλος του τρέχοντος μηνός. Την ίδια περίοδο σχεδιάζεται να εκδοθεί η σχετική Πρόσκληση για την υποβολή των Στρατηγικών προς αξιολόγηση, με ορίζοντα ολοκλήρωσης της διαδικασίας τον Οκτώβριο του 2023.

Σε ποια στάδιο βρισκόμαστε; Σήμερα οι τέσσερις αστικοί Δήμοι βρίσκονται στο στάδιο διαβούλευσης των στρατηγικών τους, οι Δήμοι Αρταίων και Πρέβεζας έχουν ολοκληρώσει το πρώτο στάδιο διαβούλευσης, ο Δήμος Ηγουμενίτσας το ολοκληρώνει το προσεχές διάστημα, ενώ ο Δήμος Ιωαννιτών έχει ολοκληρώσει τη σχετική διαδικασία.

Μία σύντομη αναφορά στους διαθέσιμους απ' το Πρόγραμμα πόρους για τις Στρατηγικές ΒΑΑ.

Η διαθέσιμη δημόσια δαπάνη είναι περίπου 59,4 εκατομμύρια ευρώ, η οποία επιμερίζεται σε 56,1 εκατομμύρια από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και 3,3 εκατομμύρια ευρώ απ' το Κοινωνικό Ταμείο+. Οι ανωτέρω πόροι δύνανται να αυξηθούν μέσω της υπερδέσμευσης του Προγράμματος και των πλεοναζόντων διαθέσιμων πόρων κατά την πορεία υλοποίησής του.

Λαμβάνοντας, λοιπόν, υπόψη τα ανωτέρω και σε συνδυασμό με πληθυσμιακή κριτήρια, ορίστηκε μέγιστος προϋπολογισμός ανά Στρατηγική ΒΑΑ, χρηματοδοτούμενης από το Πρόγραμμα «ΗΠΕΙΡΟΣ» ως ακολούθως: 40 εκατομμύρια ευρώ για τη Στρατηγική ΒΑΑ του Δήμου Ιωαννιτών και από 20 εκατομμύρια για τον Δήμο Αρταίων, τον Δήμο Ηγουμενίτσας και τον Δήμο Πρέβεζας.

Στον πίνακα τώρα που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι ειδικοί στόχοι και οι ενδεικτικές δράσεις που μπορούν να αξιοποιηθούν από τις Στρατηγικές των Δήμων και να χρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα «ΗΠΕΙΡΟΣ», καθώς και η διαθέσιμη δημόσια δαπάνη. Περιλαμβάνονται δράσεις για την ενίσχυση των επιχειρήσεων στους τομείς του ψηφιακού μετασχηματισμού, της υιοθέτησης καινοτομιών, της δικτύωσης και της αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος.

Δράσεις για την υλοποίηση παρεμβάσεων που προβλέπονται στα Σχέδια Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια.

Δράσεις για την προώθηση της Αστικής Κινητικότητας με έμφαση στο ποδήλατο και την πεζή μετακίνηση.

Δράσεις για την αξιοποίηση, ανάδειξη και προβολή μνημείων και κτιρίων, καθώς και για την ανάπτυξη ειδικών μορφών Τουρισμού.

Επιπλέον, περιλαμβάνονται δράσεις, που χρηματοδοτούνται απ' το Κοινωνικό Ταμείο, με σκοπό την ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ενώ

περίπου 35 εκατομμύρια ευρώ του Άξονα 5 είναι διαθέσιμα για τους φορείς να τα κατανείμουν σε όποιο πεδίο παρέμβασης επιθυμούν.

Όπως προαναφέρθηκε, το Μάιο εκδόθηκε ο Οδηγός σχεδιασμού των Στρατηγικών ΒΑΑ για την Περιφέρεια Ηπείρου. Τι πρέπει να περιλαμβάνει μία Στρατηγική ΒΑΑ, για να είναι ολοκληρωμένη σύμφωνα με τον Οδηγό;

Αρχικά θα πρέπει να παρουσιάζει την περιοχή παρέμβασης, να αναλύει τα χαρακτηριστικά της και να περιγράφει τα προβλήματα και τις ανάγκες της.

Στη συνέχεια, παρουσιάζεται ο στρατηγικός στόχος και η λογική της παρέμβασης, ενώ περιγράφονται οι ειδικοί στόχοι κι οι αντίστοιχοι δείκτες.

Το επόμενο βήμα είναι, η αναλυτική περιγραφή των προτεινόμενων πράξεων, του βαθμού ωριμότητάς τους και τον πληθυσμό στον οποίο απευθύνονται.

Ακολουθεί αναλυτικό σχέδιο χρηματοδότησης ανά Πράξη και μία ενότητα, στην οποία τεκμηριώνεται η συμπληρωματικότητα και η συνέργεια της Στρατηγικής με τις πολιτικές που υιοθετούνται στο επίπεδο της Περιφέρειας.

Η επόμενη ενότητα εστιάζει στις διαδικασίες δημοσιότητας και διαβούλευσης, που έλαβαν χώρα κατά την κατάρτιση της στρατηγικής, στο σύστημα διακυβέρνησης και στους κινδύνους που μπορεί να επηρεάσουν την εφαρμογή της.

Τέλος, η Στρατηγική περιλαμβάνει την ενότητα της αυτοαξιολόγησης, για την οποία χρησιμοποιείται το αντίστοιχο εργαλείο που έχει αναπτύξει το κέντρο JRC.

Όσον αφορά την αξιολόγηση των Στρατηγικών. Αυτή θα υλοποιηθεί σε δύο στάδια.

Έχουμε το πρώτο στάδιο, που είναι ο έλεγχος πληρότητας και επιλεξιμότητας της Στρατηγικής, στο οποίο ελέγχεται η πληρότητα της πρότασης και η συμβατότητά της με τους όρους και τις προϋποθέσεις της Πρόσκλησης, η θετική αξιολόγηση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη συνέχιση της διαδικασίας και υπάρχει και το δεύτερο στάδιο, κατά το οποίο αξιολογείται το περιεχόμενό της, δηλαδή η επιλογή της περιοχής παρέμβασης, ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας και η συμβατότητά της, η

πληρότητα του Σχεδίου Δράσης και του Χρηματοδοτικού Σχεδίου, καθώς και η επάρκεια του συστήματος παρακολούθησης.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε. Κάποια ερώτηση πάνω σ' αυτό; Συνεχίζουμε;

Εάν έχουμε ολοκληρώσει, λοιπόν, τις δικές μας παρουσιάσει, μπαίνουμε στις παρεμβάσεις της Εθνικής Αρχής Συντονισμού για τα οριζόντια θέματα και όποιος έχει να κάνει παρουσίαση, θα λέει την Υπηρεσία και το όνομά του.

ΣΤΑΥΡΟΥ: Καλησπέρα. Θέλεις...;

ΚΟΥΤΣΟΥΡΗ: Καλημέρα, λέγομαι Μαρίνα Κουτσούρη, είμαι απ' την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων της Εθνικής Αρχής Συντονισμού και αντικαθιστώ τη συναδέλφισσα εδώ την Τζένη τη Μαμάη και ζήτησα απ' τον συνάδελφο να προηγηθώ, και τον ευχαριστώ και πάρα πολύ, επειδή είναι η συνέχεια της προηγούμενης, πρακτικά θα μιλήσουμε για τα Χωρικά ως συνέχεια της προηγούμενης παρουσίασης από την Ειδική Υπηρεσία.

Θα παρουσιάσουμε απλά δυο λόγια –έτσι;– πώς διαμορφώθηκε όλο αυτό το πλαίσιο, που παρουσίασε ο συνάδελφος πριν για τον Οδηγό των Στρατηγικών.

Άρα, ξεκινάμε, τι μαθήματα πήραμε από την υλοποίηση των Χωρικών Εργαλείων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, τα οποία μας οδήγησαν σε κάποια συμπεράσματα, σε κάποιες βελτιωτικές κινήσεις και στον Οδηγό, όπως τον ανέλυσε ο συνάδελφος.

Λοιπόν, καταγράψαμε κάποιες ανάγκες. Πρώτον ήταν η ενεργή και έγκαιρη συμμετοχή των Τοπικών Αρχών από την αρχή μέχρι το τέλος. Δηλαδή, οι Περιφέρειες, προκειμένου να εξειδικεύσουν τις δικές τους κατευθύνσεις, πρέπει να βγούνε σε μια διαβούλευση και με τους φορείς για τις Τοπικές Αυτοδιοικήσεις του Α' βαθμού, αλλά και με εκπροσώπους της Κοινωνίας των Πολιτών και, κατ' επέκταση, οι χωρικοί φορείς πρέπει να συνδιαμορφώσουνε το σχέδιο, ώστε το σχέδιο να 'ναι αποδεκτό και κατανοητό απ' την τοπική κοινωνία.

Δεν τελούμε απλά σε μία απλή διαβούλευση, συνδιαμορφώνουμε ένα σχέδιο κι αυτό ήτανε πάρα πολύ σημαντικό, για να πούμε ότι η προγραμματική περίοδος '21-'27 θα 'ναι καλύτερη απ' το '14-'20.

Ένα άλλο, που έπρεπε να αντιμετωπίσουμε, ήταν οι καθυστερήσεις που είχαμε σε όλα τα επίπεδα κατά το '14-'20. Άρα εδώ πέρα χρειαζόμαστε μία επιτάχυνση των διαδικασιών έγκρισης και υλοποίησης των Στρατηγικών. Είμαστε σ' ένα πάρα πολύ καλό σημείο, γιατί οι περισσότερες περιοχές πλέον επαναφέρονται στα Προγράμματα, άρα κερδίζεται ένας σημαντικός χρόνος που την προηγούμενη φορά αφιερώσαμε στη διαδικασία των Προκηρύξεων και με ανταγωνιστικές διαδικασίας και τα λοιπά, και επιπλέον οι Φορείς, τόσο οι Διαχειριστικές Αρχές, όσο και οι Φορείς Συντονισμού στο κεντρικό επίπεδο, αλλά κυρίως οι Χωρικοί Φορείς έχουνε μια απαιτούμενη εμπειρία.

Θέλουμε, όπου είναι εφικτό, να προωθήσουμε την ανάληψη της διακυβέρνησης απ' τους ίδιους τους ΟΤΑ. Δηλαδή, όπου είναι εφικτό, να ορίζονται ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης. Θεωρούμε ότι υπάρχει μια τεράστια ανάγκη για την ενίσχυση των δικαιούχων και των χωρικών φορέων όσο με έμφυχο δυναμικό, όσο και με τεχνογνωσία, θέλουμε... υπάρχει μια ανάγκη να διαμορφωθεί μια ειδική Δομή, ένα ειδικό σύστημα διακυβέρνησης ειδικότερα για τις αστικές παρεμβάσεις και τις ΒΑΑ και, βεβαίως, καταγράψαμε και μια τεράστια ανάγκη συντονισμού σε εθνικό επίπεδο και, βεβαίως, όχι μόνο συντονισμού, αλλά και υποστήριξης, όπως είπαμε και πριν.

Βασικές προϋποθέσεις, που λέμε τώρα για τα Χωρικά Εργαλεία και τι θα πρέπει αυτός ο Οδηγός να περιλαμβάνει.

Μια ολοκληρωμένη Στρατηγική, η οποία διαμορφώνεται από κάτω προς τα πάνω, με μια εταιρική σχέση, δηλαδή συνδιαμορφώνεται η Στρατηγική με τον Χωρικό... με πρωτοβουλία μεν του Χωρικού Φορέα, αλλά με τη συμμετοχή των άλλων τοπικών φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών και της τοπικής κοινωνίας και με μια πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, που είναι ένας σημαντικός παράγοντας για την επιτυχή εφαρμογή των Χωρικών Εργαλείων.

Λοιπόν, τι δεν πληροί την κανονιστική απαίτηση για μια Στρατηγική Βιώσιμης; Είπε ο συνάδελφος ότι μια Στρατηγική τώρα ΒΑΑ είναι καλό να συνοδεύεται από έναν κατάλογο έργων, αλλά δεν επαρκεί μόνο ο κατάλογος των έργων. Τα έργα, τα οποία συμπεριλαμβάνονται, θα πρέπει να είναι

πλήρως αλληλένδετα μεταξύ τους, να οδηγούν σε συγκεκριμένα αποτελέσματα και να συμβάλλουν στη Στρατηγική.

Επίσης, Πράξεις –έτσι;– που επελέγησαν χωρίς την κατάλληλη συμμετοχή. Ο Χωρικός Φορέας καλείται να δώσει το «καλώς έχει», πριν η Διαχειριστική εντάξει ένα έργο στο Πρόγραμμα, ότι αυτό το έργο συνάδει με τη Στρατηγική του. Και βεβαίως τα έργα πρέπει να έχουν υποστεί την απαιτούμενη διαβούλευση και να 'ναι αποδεκτά απ' τις τοπικές κοινωνίες, και βεβαίως έργα, που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της προγραμματικής περιόδου '21-'27.

Λοιπόν, ενώ τώρα το '21-'27 έχουμε έναν στόχο πολιτικής ειδικά αφιερωμένο στα Χωρικά, με αποτέλεσμα να δίνεται μεγαλύτερη ευελιξία στους χωρικούς φορείς να σχεδιάσουνε, λαμβάνοντας υπόψιν τις απόλυτες τοπικές ανάγκες και τις προτεραιότητες, όπως έχουνε τεθεί απ' την Περιφέρεια σε συνεργασία με τους Δήμους, ωστόσο ερχόμαστε και βάζουμε κάποιες βασικές κατευθύνσεις κι αυτό ως ανταπόκριση του ότι θέλουμε να διαμορφώσουμε ανθεκτικές περιοχές, ανθεκτικές πόλεις και βεβαίως θέλουμε και μια εστίαση των Στρατηγικών, ώστε τα αποτελέσματα να είναι πολύ πιο ορατά, απ' ό,τι ήτανε την περίοδο '14-'20.

Άρα, μιλάμε ότι το 30% των πόρων του ΕΤΠΑ στο πλαίσιο των Στρατηγικών θα αφορούνε δράσεις για το Κλίμα και θα έχουμε, βεβαίως, εστίαση σε λιγότερες κατηγορίες παρέμβασης, ειδικότερα βέβαια όσον αφορά τις Στρατηγικές των αστικών περιοχών.

Θέλουμε οι Στρατηγικές να έχουν μια ξεκάθαρη λογική παρέμβασης και πολύ μετρήσιμα αποτελέσματα. Θέλουμε αυτά να είναι ορατά και να επικοινωνούνται και στο Σχέδιο Δράσης της Επικοινωνίας να επικοινωνούνται και σε τοπικό επίπεδο, αλλά και σε ένα ευρύτερο και εθνικό επίπεδο.

Θέλουμε, όπως είπαμε και πριν, την υποχρεωτική συμμετοχή των εταίρων σε όλες τις φάσεις, είτε αυτό είναι σχεδιασμός, είτε είναι παρακολούθηση, είτε είναι αναθεώρηση, είτε είναι αξιολόγηση της Στρατηγικής, οι χωρικοί φορείς όλο αυτό το κάνουν σε συνεργασία με τους υπόλοιπους.

Και, βεβαίως, για την επιτάχυνση έχουμε πει ότι το αργότερο 18 μήνες μετά την έγκριση του Προγράμματος, θα έχουμε την έγκριση των επικαιροποιημένων Στρατηγικών, δηλαδή αυτές που υπήρχανε και την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Εδώ πέρα βέβαια μπορούμε να αναφέρουμε ότι οι περισσότερες Διαχειριστικές έχουν επιταχύνει κι αυτούς τους χρόνους, δηλαδή να έρθουν και επικαιροποιημένες και νέες Στρατηγικές νωρίτερα κι απ' το 18μηνο και χαιρόμαστε πάρα πολύ.

Λοιπόν, είπαμε ότι θα πρέπει να υπάρχει η απόλυτη συνέργεια με τον Χωροταξικό Σχεδιασμό με τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, να λαμβάνει υπόψιν την Πρωτοβουλία Bauhus, το μακρόπνοο όραμα για την ύπαιθρο και τα λοιπά.

Κι ερχόμαστε τώρα και να πούμε ότι το σύστημα διακυβέρνησης, δηλαδή ενώ το '14-'20 δεν είχαμε κάνει πάρα πολύ, αν θέλετε, ορίσει ένα σύστημα διακυβέρνησης, τώρα ορίζουμε με τη διαμόρφωση δυο ειδικών ομάδων.

Η μία είναι σ' ένα περιφερειακό επίπεδο, ο συνάδελφος είπε ότι έχει συγκροτηθεί η περιφερειακή ομάδα με τη συμμετοχή των Αστικών Αρχών για την Ήπειρο. Τι είναι να κάνει αυτή ομάδα πολύ περιληπτικά; Είναι:

- ☐ Να υποστηρίξει και να συντονίσει τον σχεδιασμό σ' ένα περιφερειακό επίπεδο.
- ☐ Να υποστηρίξει τη διαβούλευση, έτσι; Και βεβαίως
- ☐ Την παρακολούθηση και την υλοποίηση.

Θέλω να σας πω, επειδή έχουμε παρευρεθεί ως Υπηρεσία σε κάποιες απ' αυτές τις συνεδριάσεις των περιφερειακών ομάδων, είμαστε πάρα πολύ ευτυχισμένοι να πούμε ότι είναι ένα σύστημα, το οποίο λειτουργεί κι αυτό που κάνει πάρα πολύ καλά είναι, να κάνει μια μεταφορά τεχνογνωσίας από τον έναν Δήμο στο επόμενο Δήμο κι είναι πάρα πολύ σημαντικό, για να μπορούμε να πούμε ότι θα 'ναι πιο αποτελεσματική η εφαρμογή των χωρικών εργαλείων το '21-'27.

Επίσης, έναντι μιας Ειδικής Δομής, λέμε ότι θα πρέπει να υπάρχει μια ειδική συνεκτική ομάδα σε επίπεδο Στρατηγικής –έτσι;– που επίσης σ' ένα τοπικό επίπεδο θα συντονίζει τη διαβούλευση, θα διασφαλίζει ότι γίνεται η διαβούλευση, ότι η διαβούλευση είναι συνεχής και δεν είναι μια κι έξω και κλείνω τη διαβούλευση, ότι θα διαμορφώσει ένα σχέδιο δράσης για την ωρίμανση και θα παρακολουθεί αυτό το σχέδιο δράσης για την ωρίμανση των έργων και των παρεμβάσεων, και θα προσπαθεί είτε να επιλύει προβλήματα, όπου προκύπτουν, ή να ενημερώνει τη Διαχειριστική Αρχή, ή την Εθνική

Αρχή Συντονισμού για τυχόν προβλήματα και όπου χρειάζεται υποστήριξη η Στρατηγική.

Λοιπόν, ταυτόχρονα ενισχύουμε τον συντονισμό, αλλά κυρίως ενισχύουμε την υποστήριξη των Χωρικών Φορέων, θέλουμε να πιστεύουμε. Συστήνεται... συστάθηκε μάλλον στην Εθνική Αρχή Συντονισμού μια ειδική μονάδα για την εφαρμογή... παρακολούθησης της εφαρμογής των Χωρικών Εργαλείων, που μεταξύ όλων των άλλων είναι, να καταγραφεί και να προωθεί ενέργειες για την ενίσχυση των τοπικών φορέων. Είμαστε ήδη σ' ένα στάδιο, που μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του ΠΑΣΑ παρέχεται κάποια υποστήριξη σε δύο επίπεδα, το ένα επίπεδο είναι οριζόντιες δράσεις, για το οποίο μπορούμε να έχουμε πρότυπα τεύχη ή οδηγίες για το πώς θα υλοποιηθούν και, βεβαίως, και σ' ένα άλλο επίπεδο που είναι το επίπεδο των έργων, όπου οι εμπειρογνώμονες πάνε και πραγματικά βοηθάνε τους Δήμους στην υλοποίηση των ίδιων των έργων.

Ταυτόχρονα, διευρύνουμε και το Εθνικό Δίκτυο Χωρικής Ανάπτυξης – έτσι;– που ενώ το '14-'20 συμμετείχαν μόνο οι Διαχειριστικές Αρχές στο δίκτυο, τώρα έχουμε να συμμετέχουν οι χωρικοί φορείς, να 'ναι ενεργοί σ' όλο αυτό το δίκτυο και να έχουμε πιο άμεση ανταπόκριση των προβλημάτων, που δύναται να υπάρχουν κατά τη διάρκεια υλοποίησης, με αποτέλεσμα να μπορούμε να ανταποκριθούμε πάρα πολύ πιο γρήγορα σ' όλο αυτό το πράγμα.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ. Ευχαριστώ, Πέτρο.

ΣΤΑΥΡΟΥ: Δικιά μας η ευχαρίστηση, Μαρίνα.

Πέτρος Σταύρου από τη Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού της Στρατηγικής του σχεδιασμού, της αξιολόγησης και της εφαρμογής, Μονάδα Γ'.

Εγώ θα σας παρουσιάσω δύο μικρές διαφάνειες, η μία για τους αναγκαίους όρους, Ενημέρωση της Επιτροπής Παρακολούθησης για την πορεία των αναγκαίων όρων και μια δεύτερη για την αξιολόγηση την περίοδο '21-'27.

Λοιπόν, όλοι γνωρίζουμε ότι στην 1^η Επιτροπή Παρακολούθησης οι ολοκληρωμένοι αναγκαίοι όροι ήτανε 11 από τους 20, 3 οριζόντιοι και 8 θεματικοί, ενώ τώρα στη 2^η Επιτροπή Παρακολούθησης οι εκπληρωμένοι 16

και οι 4 οριζόντιοι αναγκαίοι όροι έχουνε εκπληρωθεί και οι 12... συν 12 θεματικοί.

Ποιοι είναι αυτοί; Είναι ο οριζόντιος αναγκαίος όρος, πρόσφορος όρος 4, Υλοποίηση της εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και οι θεματικοί αναγκαίοι πρόσφοροι 1.1. Η ορθή διακυβέρνηση της εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής της «Έξυπνης Εξειδίκευσης», το Στρατηγικό Πλαίσιο Πολιτικής για τις ενεργές πολιτικές για την αγορά εργασίας, το Στρατηγικό Πλαίσιο Πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σ' όλα τα επίπεδα και το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Πολιτικής για την ένταξη των Ρωμά.

Έχουμε 3 αναγκαίους όρους θεματικούς, όπου το Κράτος – μέλος, η Ελλάδα δηλαδή έχει θετική αυτοαξιολόγηση, έχει αποσταλεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχουνε αποσταλεί τα έγγραφα αυτοαξιολόγησης και περιμένουμε την κατάληξη της διαπραγμάτευσης, όπου με απόφαση της Επιτροπής οι όροι θα εκπληρώνονται.

Αυτοί είναι ο 2.5, όπου βρίσκεται πολύ κοντά στην επικαιροποίησή του, ο Επικαιροποιημένος Σχεδιασμός για τις απαιτούμενες επενδύσεις στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων. Ο 3.1. που αφορά τις Μεταφορές, τον Ολοκληρωμένο Σχεδιασμό Μεταφορών στο κατάλληλο επίπεδο, και ο 4.6. που αφορά το Στρατηγικό Πλαίσιο Πολιτικής για την Υγεία και τη μακροχρόνια Περίθαλψη.

Και μένα ένας αναγκαίος όρος, ο αναγκαίος όρος 2.6., που αφορά τη Διαχείριση των αποβλήτων, ο οποίος βρίσκεται... παρουσιάζει πρόοδο, αλλά ακόμα δεν έχει συμπληρωθεί το έγγραφο αυτοαξιολόγησης, για να αποσταλεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Τώρα ο Κανονισμός Κοινών Διατάξεων θέτει και το πλαίσιο παρακολούθησης των αναγκαίων όρων και η οποία παρακολούθηση είναι διαρκής. Σύμφωνα με το άρθρο 40 των κοινών διατάξεων οι συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι ο θεσμός εκείνος, ο οποίος παρακολουθεί τους αναγκαίους όρους, τη διαρκή εκπλήρωσή τους.

Σύμφωνα με το Παράρτημα 3 του... οι ρυθμίσεις, η Διαχειριστική Αρχή οφείλει να υποβάλει στην Επιτροπή Παρακολούθησης πιθανές καταγγελίες, παράπονα που αφορούν τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα άτομα με αναπηρία και το άρθρο 41

αναφέρεται στις συνεδριάσεις ετήσιας επανεξέτασης των επιδόσεων των προγραμμάτων, όπου κι εκεί γίνεται αναφορά στους αναγκαίους όρους.

Τώρα για τη φάση αυτής της παρακολούθησης το κράτος-μέλος οφείλει να διαμορφώσει ένα μηχανισμό παρακολούθησης των αναγκών όρων, που ο μηχανισμός αυτός βρίσκεται υπό διαμόρφωση αυτή τη στιγμή που μιλάμε και μόλις διαμορφωθεί, θα ενημερωθεί και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Εν ολίγοις, στηριζόμαστε στο άρθρο 15, όταν ο αναγκαίος όρος δεν είναι εκπληρωμένος, στις παραγράφους 3 και 4, όπου περιγράφεται αδρά η διαδικασία εκπλήρωσης των μη εκπληρωμένων αναγκών όρων μετά την έγκριση των Προγραμμάτων και η παράγραφος 6 του άρθρου 15 αναφέρεται στη διαδικασία ανάκλησης της εκπλήρωσης του αναγκαίου όρου, που εκτιμήθηκε αρχικά ως εκπληρωμένος, αλλά συνέβη κάτι, κάτι ανατρεπτικό των όρων, ας πούμε, εκπλήρωσής του κατά την έγκριση του Προγράμματος, οπότε οφείλει είτε το κράτος-μέλος ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εκκινήσουν μια διαδικασία απ' την αρχήν επανεκτίμησης των όρων εκπλήρωσης του αναγκαίου όρου, που ενώ ήταν αρχικά εκπληρωμένος, δεν παρουσιάζει κάποια... δεν παρουσιάζει τις ίδιες συνθήκες κατά τη φάση εκπλήρωσής του.

Δεν έχουμε κάποια τέτοια περίπτωση βέβαια τώρα, αυτή τη στιγμή.

Και, τέλος, τελειώνω με το ότι οφείλουμε ως Μονάδα Γ της ΕΥΣΑΕ, έχουμε ήδη εκδώσει τρεις φορές ένα εγχειρίδιο, ένα εθνικό καθοδηγητικό κείμενο σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, όπου μέχρι τώρα αφορούσε τις απαιτήσεις και τις κατευθύνσεις για την εκπλήρωση των αναγκών όρων. Τώρα η τέταρτη έκδοση, που οσονούπω θα διανεμηθεί στους εμπλεκόμενους φορείς, θα αναφέρεται και στη φάση της διαρκούς παρακολούθησής τους.

Αυτά όσον αφορά τους αναγκαίους όρους.

Να προχωρήσω στη διαφάνεια της Αξιολόγησης.

Νομίζω ότι έχει μία διαφάνεια, αλλά δεν... Εν πάση περιπτώσει, υπήρχε και μια άλλη διαφάνεια, δεν ξέρω πώς δε φαίνεται.

Όσον αφορά την Αξιολόγηση. Η διαφάνεια αυτή που λείπει –φαίνεται από κάποιο λάθος– αναφερόταν στη φάση της αξιολόγησης, στις αλλαγές της αξιολόγησης που συμβαίνουν στη νέα προγραμματική περίοδο '21-'27. Οι αλλαγές από την προηγούμενη περίοδο '14-'20 είναι ότι πλέον η αξιολόγηση προσπαθεί να απομονώσει τις παρεμβάσεις... τις επιπτώσεις των παρεμβάσεων του προγράμματος από τις γενικότερες επιπτώσεις του

περιβάλλοντος, του οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος που συμψηφίζόταν και στις μεθόδους προσέγγισης της αξιολόγησης της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου '14-'20.

Έτσι τώρα σ' αυτή τη νέα προγραμματική περίοδο η αξιολόγηση ψάχνει να βρει το αποτέλεσμα, που συνδέεται περισσότερο με την παρέμβαση του Προγράμματος και να δει την πραγματική συμβολή του Προγράμματος, απομονώνοντας τις ευρύτερες επιπτώσεις άλλων παραγόντων.

Όσον αφορά τις Κεντρικές Υπηρεσίες, έχουμε ήδη στείλει το έγγραφο εργασίας 4, που αφορά τις οδηγίες εκπόνησης Σχεδίων Αξιολόγησης Προγραμμάτων της προγραμματικής περιόδου '21-'27. Έχουμε... έχει συγκροτηθεί το δίκτυο αξιολόγησης για την προγραμματική περίοδο '21-'27, υπάρχει... έχει στηθεί το Help Desk του ΟΣΠ ΕΣΠΑ, μέσω του οποίου εγκρίνεται κάθε φορά η ανάγκη πρόσθετων δεικτών στα Προγράμματα.

Να σημειώσουμε εδώ ότι γίνεται σύσταση για όσο το δυνατόν πιο λιτή χρήση πρόσθετων δεικτών. Οι κοινοί δείκτες, που περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών επαρκούν, καθώς και οι ομογενοποιημένοι δείκτες επαρκούν για την αποτύπωση των παρεμβάσεων των Προγραμμάτων. Όπου, βέβαια, χρειάζονται πρόσθετοι δείκτες, αυτοί και είναι αιτιολογημένοι, αυτοί θα προστίθενται στο σύστημα, αλλά όσο το δυνατόν πιο συγκρατημένη χρήση πρόσθετων δεικτών, ακριβώς για να μη χανόμαστε σε μια ενδεικτολογία.

Η διαχείριση δεικτών κατά τη μεταφορά Πράξεων από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα '14-'20 στα Προγράμματα '21-'27 επίσης έχουν σταλεί οδηγίες.

Το έγγραφο εργασίας 4 αναφέρεται στο Σχέδιο Αξιολόγησης της νέας περιόδου. Κι αυτό πρέπει να υποβληθεί για έγκριση στην Επιτροπή Παρακολούθησης το έργο ένα έτος, μετά την έγκριση του Προγράμματος, και μόλις εγκριθεί, θα αναρτηθεί στη βάση SFC. Αποτελεί ένα δυναμικό εργαλείο σ' όλη την προγραμματική περίοδο, συντονιστικό ρόλο σ' αυτό παίζουν οι Υπηρεσίες ΕΥΣΣΑΕ και ΕΥΣΕΚΤ με τις οριζόντιες αξιολογήσεις τομέων, κατηγοριών δράσεων, συνέργειας Ταμείων κι όλα αυτά, τα οποία αποτελούν εισροές, επιπρόσθετες εισροές στο Σχέδιο Αξιολόγησης και προστίθενται σ' αυτά κατά τις αναθεωρήσεις τους.

Εκεί στα δεξιά βλέπουμε τον κύκλο, όλο τον κύκλο της αξιολόγησης, που ξεκινάει από τη διαπίστωση των υποχρεωτικών αξιολογήσεων, που πρέπει να περιέχονται σ' ένα Σχέδιο Αξιολόγησης. Συνεχίζουμε με την απαραίτητη διαβούλευση, που πρέπει να προϋπάρχει του εντοπισμού των υποχρεωτικών αξιολόγησης με τους ενδιαφερόμενους φορείς. Την εξασφάλιση της ποιότητας και τα επαρκή δεδομένα, που πρέπει πάντα να υπάρχουν και να διατίθενται στους φορείς που διενεργούν αξιολόγηση και στους αναδόχους.

Τα χρονοδιαγράμματα και οι προϋπολογισμοί των αξιολογήσεων, που εμπεριέχονται στο Σχέδιο Αξιολόγησης, η συμβασιοποίησή τους όλων αυτών των αξιολογήσεων και βέβαια στο τέλος κλείνει ο κύκλος με τη διάδοση των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων.

Αυτά από μένα, ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε.

Επόμενος ομιλητής από την Εθνική Αρχή Συντονισμού; Ναι, κυρία Κωστοπούλου.

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ναι, καλησπέρα σας, Μαρία Κωστοπούλου από την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Σχεδιασμού, Αξιολόγησης και της Εφαρμογής.

Θα μεταφέρω μόνο τρεις αναφορές σχετικά με τα θέματα επικοινωνίας και προβολής από την αρμόδια Μονάδα για τα θέματα Επικοινωνίας και Προβολής.

Το πρώτο, αναφέρθηκε και προηγουμένως, σχετικά με τα θέματα αυτά ότι είχαν αποσταλεί από την Εθνική Αρχή Συντονισμού οι σχετικές Οδηγίες στις Διαχειριστικές Αρχές, που αφορούν στην εφαρμογή του Κανονισμού, δηλαδή ο Οδηγός Επικοινωνίας 2021-2027, και για τον σχεδιασμό και υλοποίηση των ιστοσελίδων του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος, με τον Οδηγό Σχεδίασης Ψηφιακών Εφαρμογών, οι οποίες, όπως είδαμε και στην προηγούμενη παρουσίαση, άρχισαν να εφαρμόζονται σταδιακά από τα Προγράμματα.

Το δεύτερο αφορά στην πρόσφατη συνεδρίαση του αρμόδιου Δικτύου της Γενικής Διεύθυνσης REGIO, το «Country team», δηλαδή του δικτύου επικοινωνίας, στο οποίο συζητήθηκαν διάφορα τρέχοντα πρακτικά ζητήματα, με έμφαση που δόθηκε στην ενίσχυση της προβολής των έργων και των

δράσεων του ΕΣΠΑ μέσω των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης, μέσω των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης.

Και το τρίτο αφορά το ευρωπαϊκό έτος δεξιοτήτων. Γνωρίζετε ότι το 2023 έχει οριστεί ως το ευρωπαϊκό έτος δεξιοτήτων και σ' αυτό το πλαίσιο ενθαρρύνονται όλα τα Προγράμματα, όλες οι Διαχειριστικές Αρχές και οι δικαιούχοι των Προγραμμάτων να επικοινωνούν με κάθε ευκαιρία, με κάθε τρόπο όλες τις δράσεις που υλοποιούν το στόχο της ενίσχυσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

Είναι ιδιαίτερο ενδιαφέρον, νομίζω, και μία καλή ευκαιρία να αναδείξουμε όλα αυτά τα έργα και τις δράσεις, που υλοποιούνται μέσα απ' τα Προγράμματα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Σύμφωνα με την Ημερήσια Διάταξη, υπάρχουν άλλες δύο παρουσιάσεις, που είναι της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, ποιοι θα τις κάνουν αυτές; Βεβαίως.

ΝΑΣΙΓΚΟΓΚΟΣ: Γεια σας κι από μένα, Νασιγκόγκος Δημήτρης. Είμαι Προϊστάμενος στη Μονάδα Α της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, Τεχνική Βοήθεια και υποστήριξη δικαιούχων.

Σχετικά με το θέμα, το οποίο αναφέρεται στην Ημερήσια Διάταξη για την ανάπτυξη των ικανοτήτων των δικαιούχων, το capacity building. Να πω ότι είναι σε πλήρη εξέλιξη, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων μια διαδικασία για την εκπόνηση ενός «οδικού χάρτη», ενός road map, για την ενίσχυση της διοικιακής ικανότητας των δικαιούχων στον τομέα των Υδάτων αυτή τη στιγμή, αστικά λύματα και πόσιμο νερό.

Παράλληλα, έχει ξεκινήσει σε συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ με Επιτελικές Δομές και Φορείς, προκειμένου να ετοιμαστεί και αντίστοιχα road map στους τομείς εργασίας και υγείας του ΕΚΤ+.

Τέλος Ιουνίου θα παρουσιάσουμε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ένα πιλοτικό road map στον τομέα των υδάτων. Αναλυτικότερα, βέβαια, θα ενημερωθείτε στην Επιτροπή Παρακολούθησης, η οποία θα γίνει στις 13 Ιουλίου του 2023 του Προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας.

Να πω γενικά ότι ο συνολικός προϋπολογισμός για το capacity building έχει προϋπολογισμό 100 εκατομμύρια, το οποίο κατανέμεται σε 87

εκατομμύρια για το ΕΤΠΑ και 13 εκατομμύρια για το ΕΚΤ+. Ειδικότερα για το ΕΤΠΑ το capacity building αφορά τους τομείς: αστικά λύματα, πόσιμο νερό, αντιπλημμυρική προστασία, στερεά απόβλητα, ΟΧΕ, Ενέργεια, Αστική Κινητικότητα συμπεριλαμβανομένης της Κινητικότητας.

Για το ΕΚΤ+ θα εστιάσουμε σε παρεμβάσεις, όπως: οι Ενεργειακές Πολιτικές Απασχόλησης, Απασχόληση των νέων, κοινωνική ένταξη, κοινωνική καινοτομία, κοινωνική οικονομία, child guarantee και άλλα.

Θέλω να επισημάνω ότι το capacity building δεν είναι κλασική τεχνική βοήθεια, δε χρηματοδοτεί εκπόνηση μελετών. Είναι μια οριζόντια Δράση, που στοχεύει στην ενίσχυση της ικανότητας των φορέων, στο σχεδιασμό στην υλοποίηση, στη λειτουργία και συντήρηση έργων, αφήνοντας ένα μόνιμο αποτύπωμα στους φορείς δικαιούχους Πράξεων του ΕΣΠΑ.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κι εμείς ευχαριστούμε.

Ο κύκλος παρουσιάσεων της Εθνικής Αρχής Συντονισμού μάλλον ολοκληρώθηκε. Υπάρχει κάτι, που θέλουμε να ρωτήσουμε;

..... (Εκτός μικροφώνου)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Δεν το ξέρω, πώς θα το μάθω;

..... (Εκτός μικροφώνου)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Δε μου είπαν κάτι.

..... (Εκτός μικροφώνου)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ναι, αλλά δε μου είπαν ότι κάποιος να μιλήσει.

..... (Εκτός μικροφώνου)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ναι. Θέλουμε να πούμε...; Μάλιστα.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Έχει μια ερώτηση... ένα ειδικό θέμα για το απλοποιημένο κόστος και επειδή ίσως μας ενδιέφερε, έγινε παρουσίαση γι' αυτό.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Νομίζω ότι θα... Συγγνώμη, νομίζω ότι θα μας ενημερώσει η ΕΥΣΕΚΤ σχετικά με το Κοινωνικό Ταμείο και υπάρχει κάτι για το απλοποιημένο κόστος ή όχι;

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Δε με έχει ενημερώσει κανένας ποιος θα παρουσιάσει τι από την Εθνική Αρχή Συντονισμού. Άρα, εάν υπάρχει ένα θέμα, το οποίο δεν

το έχουμε πει, κάποιος πρέπει να πει ότι, πρέπει να το πω εγώ! Εγώ δεν ξέρω. Ναι;

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Μπορώ να...;

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Βεβαίως.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Δεν μπορώ να κάνω παρουσίαση της μεθοδολογίας, αυτό που μπορώ να σας πω είναι ότι, η ΕΥΘΥΠΣ σε συνεργασία και με την ΕΥΣΕΚΤ υπέβαλε τη μεθοδολογία του απλοποιημένου κόστους στην ΕΔΕΛ κι έχει λάβει ήδη την έγκριση. Θα σταλούν οδηγίες εντός των προσεχών ημερών από την ΕΥΘΥΠΣ, πάντως η μεθοδολογία έχει ήδη εγκριθεί.

Τώρα η αρμόδια Υπηρεσία για να σας δώσει περισσότερες πληροφορίες σαφώς είναι η ΕΥΘΥΠΣ. Ίσως οι συνάδελφοι, που παρακολουθούν διαδικτυακά πάντως και τώρα αν υπήρχε κάποιος από σας, που παρακολουθούσε τις συμμετοχές;

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Πάντως για να συνεχίσω λίγο την ερώτηση, γενικά πολλούς φορείς από δω πέρα στην Επιτροπή Παρακολούθησης θα μας ενδιέφερε και το capacity building, που δεν παρουσιάστηκε, και η εφαρμογή του απλοποιημένου κόστους. Οπότε και τα δύο αυτά είναι σημαντικά, νομίζω ότι κάτι θα έπρεπε να μπορέσουμε να προχωρήσουμε πάνω σ' αυτά.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Το capacity building παρουσιάστηκε απ' το συνάδελφο τον κύριο Νασιγκόγκο και αν θέλετε κάποιες επιμέρους πληροφορίες σε ό,τι αφορά το ΕΚΤ, μπορώ να σας τις δώσω εγώ. Να απαντήσω τώρα, θέλετε να σας απαντήσω τώρα; Δεν ξέρω, η Πρόεδρος.

..... (Εκτός μικροφώνου)

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Ναι. Ε, όχι, πολύ επιγραμματικά, απλώς το capacity building δεν έχει την έννοια της τεχνικής υποστήριξης, έχει την έννοια της ενίσχυσης των ικανοτήτων των ίδιων των φορέων. Τι σημαίνει αυτό στην πράξη; Θα πω έτσι ένα απλό παράδειγμα. Ότι η δική μας η δουλειά είναι να μεταδώσουμε αυτή την τεχνογνωσία που λείπει στα υπάρχοντα στελέχη ενός φορέα, όχι να φέρουμε μια εξωτερική υποστήριξη, που τελειώνοντας το Πρόγραμμα, θα φύγει. Αυτή είναι η διαδικασία και γι' αυτό είπε και ο συνάδελφος ο Νασιγκόγκος ότι δεν είναι τεχνική βοήθεια, δεν είναι τεχνική υποστήριξη, είναι

κάτι άλλο, που πάμε με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να λύσουμε στους φορείς που υλοποιούν προγράμματα είτε ΕΚΤ, είτε ΕΤΠΑ.

Τώρα από κει και πέρα, επίσης υπάρχει και μια διαφοροποίηση μεταξύ του capacity building, που προβλέπεται μέσα στην υλοποίηση των Προγραμμάτων, παραδείγματος χάρη εδώ της Περιφέρειας, και του οριζόντιου που θα γίνει κατευθείαν από την Ειδική Υπηρεσία της Τεχνικής Βοήθειας. Αυτές οι οριζόντιες παρεμβάσεις, που θα κάνει η ΕΥΔ ΤεΒο έχουν να κάνουν και με οριζόντιες δράσεις, ειδικά μέσα στον προϋπολογισμό της Περιφέρειας υπάρχουνε χρήματα για το capacity building εξειδικευμένων δράσεων, που θα βγάλει.

Πάλι δε σας καλύψαμε, αλλά δεν καταλαβαίνουμε την αγωνία τώρα. Αν μας τη δώσετε να καταλάβετε...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Μάλλον εγώ δεν έχω καταλάβει τότε, γιατί εδώ λέει, Ανάπτυξη ικανοτήτων (capacity building), δικαιούχων και αύξηση δυνατοτήτων συμμετοχής κοινωνικών εταίρων και Μ.Κ.Ο. στην υλοποίηση ιδίως του ΕΚΤ+. Άρα δεν αναφέρεται... αυτό που βλέπω εγώ εδώ είναι ότι δεν αναφέρεται σε αυτό, που είπατε εσείς, στην αύξηση των ικανοτήτων των ιδίων των φορέων, αλλά στην αύξηση των ικανοτήτων και των δυνατοτήτων συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων, Μ.Κ.Ο. και τα λοιπά.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Προφανώς εννοούμε και τις Μ.Κ.Ο. και όλους, όσους πρόκειται να υλοποιήσουν δράσεις ΕΚΤ+, αλλά με την έννοια της οριζόντιας εφαρμογής. Τι θέλω να πω; Αν εδώ η Περιφέρεια πρόκειται να βγάλει ένα εξειδικευμένο Πρόγραμμα τοπικό, έχει τα χρήματα η ίδια η Περιφέρεια να ενισχύσει την ικανότητα των Φορέων, που θα δραστηριοποιηθούν, θα υλοποιήσουν το Πρόγραμμα εδώ.

Για να σας δώσω να καταλάβετε, μια οριζόντια υποστήριξη, μια οριζόντια αναβάθμιση ικανοτήτων φορέων είναι, παραδείγματος χάρη, η ενίσχυση των στελεχών των Κοινωνικών Επιχειρήσεων, προκειμένου να είναι σε θέση να συμμετέχουν σε Προγράμματα, είτε επιχορήγηση, είτε οτιδήποτε άλλο, είτε να μπορούν να συμμετέχουν σε δημόσιους διαγωνισμούς. Αυτό είναι ένα capacity building, μια δράση σαν αυτή, που περιγράφουμε τώρα, που θα γίνει μέσω της ΕΥΔ ΤεΒο.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Απλά αυτό που κατάλαβα είναι ότι αυτό έπεται να γίνει, έτσι; Δεν έγινε κάποια παρουσίαση εδώ πέρα τώρα σήμερα, είναι ένα road map, το οποίο είναι προς έγκριση.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Αυτό σχεδιάζεται...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Αυτό, σχεδιάζεται, ωραία.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Σχεδιάζεται. Αυτή τη στιγμή ανακοινώνουμε όλοι μας, τι πρόκειται να κάνουμε, ή πώς συμβάλλουμε στην υλοποίηση εδώ του Προγράμματος.

ΝΑΣΙΓΚΟΓΚΟΣ: Απλώς εγώ θέλω να επαναλάβω ότι, βρισκόμαστε στη διαδικασία υλοποίησης ενός οδικού χάρτη και για το ΕΤΠΑ όσον αφορά τα αστικά λύματα και το πόσιμο νερό και για το ΕΚΤ. Αυτό θα ανακοινωθεί σύντομα, είπα, περισσότερες πληροφορίες στην 1^η Επιτροπή Παρακολούθησης, που θα γίνει απ' το Πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας και Υποστήριξης Δικαιούχων τον Ιούλιο, και θα ενημερωθείτε προφανώς όλοι σε όλη τη χώρα.

Ευχαριστώ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κύριε Ράσμουνσεν.

RASMUNSEN: Yeah, thank you very much. So, further to what we said about the TA program. So, the TA program has a dedicated budget line of 100,000,000 for the strengthening of beneficiaries. We have started with the water sector, because this is where we have the most analysis and where we are close to see a plan being submitted. Although it should have been ready within six months, we are not quite ready. We are running some delays. This I expect to be followed by a plan for the municipalities, some analysis as to how we can help municipalities, various sizes of municipalities with a mixture of training, maybe support to salaries and so on. But it can also be followed by other categories of beneficiaries including NDO's. It's a matter of negotiation and analysis.

In addition to this, we own the 100,000,000 at national level in a special technical assistant program. As you heard, we expect also the regions to undertake capacity-building measures as they find it necessary. Obviously,

when we finalize the road map with the technical assistant program, we need to identify also what the state is doing and what the regions are doing. So, we need to have a full picture of that. As we speak, we do not have this full picture. I gather it was data take up to six months in order to have that. What I would like you as potential participants in this process to do is to very clearly state your needs and your interests. So, I would hope that in a couple of months the state will be able to issue a guidance to the regions as to how they need to open this dialogue with all kind of beneficiaries.

It's a big gamechanger that we have put this on the table for this period. It's the first time that we recognize that we have collectively not done enough in order to help beneficiaries wherever they are in the system. We have sort of taken a good care of ourselves, the Commission takes care of itself, the coordination, the managing authorities. Even if I know that you are understaffed, we have a system where we are supporting you. We have so far not had a system where we are supporting beneficiaries although we know we have many recurring beneficiaries. Year after year they are the ones who actually handle the funding and physically implementing the activities. So, we need a little bit of patience to formulate this, but also need suggestions, proposals, revendications from the side of the beneficiaries.

So far there is too much silence, if we do not get sort of aggressive demands, we will organize a consultation process in order to see how ... (Κακή εγγραφή) to do it. It's not an exact science, it's never been done before in this context. We will make mistakes, we will have to come up with a mixture of as I said various tools, support for salaries maybe, training definitely, embedding. But also, international and interregional cooperation. We need to again support networks so that people can learn from each other. So, we are not ready yet, but we are still committed to getting there and on simplified cost options. Also, here we remain totally committed and obliged to implement simplified cost option also in the ERDF the social fund has been much better in this than we have. We have been none existing on simplifying costs.

We need to get there, but unfortunately again it takes more time than it should. I'm glad to hear that there would be a proposal ready, validated by KEDE. That will then need to be shared with the Commission, so there is still a couple of steps to carry out. But we must do it. We owe it to our

beneficiaries and it's even in the regulation that we have to do it, to start up a discussion.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Μάλλον θα συνδεθούμε με την Αθήνα, για να μας πούνε για την ολοκλήρωση του Συστήματος Διαχείρισης. Τώρα ζήτησαν να στείλουμε το link, για να μας πουν αυτό που ψάχναμε πριν.

Ωραία. Ή θα περιμένουμε ένα λεπτό, ή θα μιλήσετε...; Θα περιμένουμε;

ΕΓΚΕ: Καλησπέρα, Μίτσα Έγκε απ' τη Μονάδα Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Απλώς θα ήθελα να συμπληρώσω αυτό, που είπε ο συνάδελφος κύριος Σταύρου νωρίτερα ως προς τον αναγκαίο πρόσφορο όρο. Όπως θα γνωρίζετε, η Εθνική Στρατηγική εγκρίθηκε πέρυσι τέτοια εποχή και στις 17-3^{ου} φέτος ως προς τον πρώτο αναγκαίο όρο εκπληρώθηκαν οι προδιαγραφές, επιτρέποντας την εκταμίευση των πόρων ως προς τον Ειδικό Στόχο 1.1. και 1.4.

Αυτό, που θα ήθελα να τονίσω εδώ, είναι ότι αυτός ο όρος πρέπει να εκπληρώνεται καθ' όλη τη διάρκεια της πραγματικής περιόδου και αφορά την ορθή διακυβέρνηση της Στρατηγικής Καινοτομίας και σ' αυτό ο ρόλος των Περιφερειών είναι εξαιρετικής σημασίας και θα μπορούσα να πω κρίσιμος για την επίτευξη και της εθνικής στρατηγικής και ειδικά με τη διαδικασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης, που πρέπει να εκπληρώσουνε, καθώς και την παρακολούθηση και την αξιολόγηση.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Μονάδα, η MON-ΕΣΕΕ παρέχει υποστήριξη στις Περιφέρειες, έχει βγάλει μία Εγκύκλιο Εφαρμογής της ΔΕΑ, της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης, έχει αναπτύξει ένα πληροφοριακό σύστημα που καταγράφονται τα αποτελέσματα, έχει στήσει ένα δίκτυο συντονισμού ως προς την αντιμετώπιση κοινών θεμάτων και επίσης μαζί με τη βοήθεια του ΤΑΙΞ, τη Μονάδα Τεχνικής Βοήθειας του Digi Region εφαρμόζει μια σειρά εκδηλώσεων capacity building και η επόμενη είναι στις 4 του Ιουλίου, είναι διαδικτυακή Ημερίδα, που αφορά το capacity building, την αναβάθμιση και την απόκτηση νέων δεξιοτήτων στο πλαίσιο της βιομηχανικής μετάβασης.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κι εμείς.

Θα πρότεινε, αν συμφωνείτε, να κάνετε την παρουσίαση η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εν αναμονή της σύνδεσης από την Αθήνα. Αν συμφωνείτε.

ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Μήπως θα μπορούσε κι απ' την ΕΥΣΕΚΤ να μας κάνουν μια ενημέρωση σχετικά με το Κοινωνικό Ταμείο οριζόντια;

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Μιλάει στο τηλέφωνο η κυρία Οικονόμου.

Απλά με πιέζει ο χρόνος, γιατί ο Περιφερειάρχης θέλει να φύγει. Κυρία Οικονόμου, θα κάνετε μία οριζόντια ενημέρωση για το ΕΚΤ; Η κυρία Μπακοπούλου ζητά.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: Ναι. Λοιπόν, να ξεκινήσω απ' το πιο φλέγον τις συνεχιζόμενες δράσεις για τις Κοινωνικές Δομές.

Η Υπηρεσία μας, σε συνεργασία και με τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και με τις υπόλοιπες Υπηρεσίες της ΕΑΣ και με τη συμβολή συναδέλφων από τις Διαχειριστικές Αρχές, έχει μέχρι σήμερα ολοκληρώσει την εκπόνηση και δημοσίευση των νομοθετικών διατάξεων, που αφορούν στη συνέχιση των συγχρηματοδοτούμενων Κοινωνικών Δομών, καθώς επίσης και των συμβάσεων του προσωπικού, ούτως ώστε να μην υπάρχει κάποιο κενό.

Έχουν ήδη εκπονηθεί και δημοσιευθεί οι ΚΥΑ, που αφορούν στον καθορισμό των προδιαγραφών λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας, τις προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με αναπηρίας, τον καθορισμό των προϋποθέσεων και τις διαδικασίες χορήγησης αποζημίωσης των Κέντρων Δημέρευσης Ημερήσιας Φροντίδας για την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας σε άτομα με αναπηρία και τις προδιαγραφές των ΚΔΗΦ.

Όπως σας είπαμε, σε συνεργασία και με την ΕΥΘΥΠΣ, έχει ολοκληρωθεί η μεθοδολογία χρήσης του απλοποιημένου κόστους κι έχει λάβει την έγκριση από την ΕΔΕΛ και επίσης έχει δοθεί και η γνωμοδότηση της ΕΥΚΕ για όλες τις Κοινωνικές Δομές.

Τώρα, έχουν σταλεί στις Διαχειριστικές των ΠΕΠ τα κριτήρια αξιολόγησης για όλες τις συνεχιζόμενες δράσεις, κατόπιν συμφωνίας της ΕΥΣΕΚΤ και των εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σήμερα, τώρα πριν από λίγο σας έχουμε στείλει τις Προσκλήσεις και τους Οδηγούς

Εφαρμογής και Λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας και των Δομών Βασικών Αγαθών. Αύριο θα σας σταλούν τα αντίστοιχα και για τα ΚΗΦΗ και τις Δομές Αστέγων.

Σε ό,τι αφορά τις Δομές των Κακοποιημένων Γυναικών έχουν ολοκληρωθεί και οι Προσκλήσεις, κι οι Οδηγίες, και είμαστε σε μια τελική συνεργασία με την ΕΕΤΑΑ όσον αφορά την εκπόνηση του σχεδίου της Προγραμματικής Σύμβασης, οπότε όλα αυτά θα σας σταλούν μέχρι το τέλος της εβδομάδας. Μέχρι την Παρασκευή θα στείλουμε κι όλα τα σχετικά για τις ΥΔ και μας απομένουν τα ΚΔΗΦ και οι διαμεσολαβητές, που αναμένουμε τη συμπλήρωση, τις προσθήκες του Υπουργείου Εργασίας.

Σε ό,τι αφορά την εξειδικευμένη υποστήριξη, σας έχουμε ήδη αποστείλει τη σχετική Πρόσκληση, που εκπονήθηκε σε συνεργασία της Υπηρεσίας μας με την Επιτελική Δομή του Υπουργείου Παιδείας και τη βοήθεια της Διαχειριστικής του ΠΕΠ Κρήτης.

Έχει επιβεβαιωθεί σε ό,τι αφορά τη συγκεκριμένη Πρόσκληση το μοναδιαίο κόστος με την Επιτελική του Παιδείας σε συνεργασία και με την ΕΥΘΥΠΣ. Έχουν σταλεί κι εδώ τα κριτήρια αξιολόγησης σε όλες τις Διαχειριστικές και σε ό,τι αφορά τις Δομές Υγείας έχει εκπονηθεί η ΚΥΑ, που αφορά στις ΤΟΜΥ και είναι στο στάδιο υπογραφών αυτή τη στιγμή από τους υπηρεσιακούς Υπουργούς. Έχουμε στείλει... (παρέμβαση εκτός μικροφώνου) αξιολόγησης.

Ναι; Ωραία. Και έχει επίσης δημοσιευθεί η ΚΥΑ που αφορά στην εναρμόνιση. Είμαστε σε συνεργασία για την έκδοση σχετικής Πρόσκλησης απ' τον δικαιούχο, ώστε να μην υπάρξει κι εκεί καθυστέρηση κι εδώ βεβαίως μπορείτε, κατόπιν της δημοσίευσης της ΚΥΑ, να προχωρήσετε στις Προσκλήσεις για τα ΚΔΑΠ και τα ΚΔΑΠ-ΑμεΑ.

Αυτά σε ό,τι αφορά τις οριζόντιες δομές. Θέλετε κάποια άλλη ενημέρωση για κάποια... για κάποιο οριζόντιο θέμα;

ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Για το «ΗΛΙΟΣ» δεν υπάρχει κάτι περισσότερο απ' αυτό που είπαν πριν;

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: Για το «ΗΛΙΟΣ» ούτως ή άλλως έχει δοθεί και χρονική παράταση και παράταση στη χρηματοδότηση από το Εθνικό ΠΔΕ ως τις 30 Σεπτεμβρίου, προκειμένου να υπάρξει ικανός χρόνος να λυθούνε αρκετά

διαχειριστικά θέματα που υπάρχουν. Έχουμε ζητήσει τη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε διάφορα ερωτήματα και την περασμένη εβδομάδα είχαμε συνάντηση με την κυρία Κωστινέσκου και την κυρία Τερλεξίδου, όπου μας μεταφέρθηκαν οι απαντήσεις των Νομικών Υπηρεσιών της Επιτροπής και τις περιμένουμε και γραπτά.

Κάτι άλλο, έχουμε κάνει πολλές συναντήσεις μεταξύ μας και μαζί με τους συναδέλφους της Επιτροπής περισσότερο ερευνούμε τις δυνατότητες που υπάρχουνε για την ομαλή μετάβαση του Προγράμματος και τον τρόπο υλοποίησης. Περαιτέρω ενημέρωση θα σας δώσουμε τους προσεχείς μήνες, φαντάζομαι ότι μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου θα έχουν λυθεί όλα τα θέματα, γιατί είναι αρκετά δύσκολη η μετάβαση, δεν είναι απλό το Πρόγραμμα.

ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ. Σχετικά με την παιδική φτώχεια υπάρχει κάτι περισσότερο από το Πρόγραμμα;

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: Λοιπόν, σε σχέση με την «εγγύηση για το παιδί» έχουμε κάνει ήδη τρεις Τεχνικές Συναντήσεις με τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας για την ενεργοποίηση των δράσεων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης και αυτό που εισηγήθηκε η ΕΥΣΕΚΤ και συμφωνήθηκε απ' όλα τα μέρη, είναι να δοθεί προτεραιότητα στις Δράσεις Αποϊδρυματοποίησης των παιδιών, κατόπιν και της αναφοράς που περιλαμβάνεται στα Περιφερειακά Προγράμματα, όπου αναφέρεται ρητά ότι το Υπουργείο Εργασίας θα πρέπει να δώσει οδηγίες στις Περιφέρειες, με βάση το πιλοτικό πρόγραμμα, που υλοποίησε η UNISEF.

Η UNISEF μας έχει παρουσιάσει τους 6 πυλώνες και τα αποτελέσματα του πιλοτικού, δεν έχουν παραδοθεί ακόμη τα παραδοτέα, τα αναμένουμε μέχρι τα μέσα Ιουνίου. Την περασμένη εβδομάδα επίσης κάναμε συνάντηση με την κυρία Κωστινέσκου και τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και την ΕΥΣΕΚΤ κι αυτό που αποφασίσαμε είναι, να εκπονήσουμε από κοινού με πρωτοβουλία της ΕΥΣΕΚΤ ένα αναλυτικό σχέδιο δράσης, που θα περιλαμβάνει το τι απαιτείται για να ενεργοποιηθεί η κάθε Δράση σε σχέση με την αποϊδρυματοποίηση.

Είναι σίγουρα... η φύση της διαδικασίας αυτής είναι και πολύπλοκη, και πολυδιάστατη και απαιτεί και μια συντονισμένη παρακολούθηση της προόδου και πολύ στενή παρακολούθηση, προκειμένου να είναι σε θέση σ' ένα εύλογο διάστημα να ενεργοποιηθούν και δράσεις από τα ΠΕΠ.

Η Επιτροπή ενημερώνεται διαρκώς, εβδομαδιαία θα έλεγα, για τις εξελίξεις και μόλις εκπονηθεί... Είπαμε ούτως ή άλλως ότι στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας, που επεξεργάζεται το «child guarantee», οι εργασίες της επόμενης συνάντησης θα λάβουν χώρα τον Σεπτέμβριο, όπου θα συμμετέχουν βέβαια κι όλες οι Διαχειριστικές των ΠΕΠ και σαν αντικείμενο, αποκλειστικό αντικείμενο των εργασιών θα έχει την αποϊδρυματοποίηση και τις ενέργειες που απαιτούνται. Και, ταυτόχρονα, ζητήσαμε από την Επιτροπή και φυσικά είναι πάντα πρόθυμη να μας βοηθήσει σ' αυτό, σ' αυτή τη συνάντηση να υπάρχει και μία διαδικτυακή ανταλλαγή καλών πρακτικών από κράτη-μέλη, που έχουν προχωρήσει λίγο παραπάνω από εμάς, για να βοηθήσουνε περισσότερο να επιταχύνουμε ή ενδεχομένως να ξεπεράσουμε κάποια εμπόδια που έχουμε.

Εδώ θα ήθελα να πω ότι όλες οι ομάδες εργασίας, που είναι σε πολλά και πολύ ενδιαφέροντα αντικείμενα, θα λάβουν χώρα τον Σεπτέμβριο, έχουμε ζητήσει απ' την Επιτροπή σε όλες τις ομάδες να συνδυάσουμε την ανταλλαγή καλών πρακτικών, όπως έγινε ήδη με τους Ρωμά και βεβαίως από τη δικιά μας την πλευρά θεωρούμε ότι είναι απαραίτητη η συμμετοχή των Διαχειριστικών των Περιφερειών και σε ό,τι αφορά αυτή την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και στην... επειδή αντικείμενο εργασιών του κάθε working group θα είναι και η επίλυση προβλημάτων, που αντιμετωπίζουμε στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Μου είπαν οι συνάδελφοι ότι η κυρία Γεωργοπούλου και η κυρία Γερογιαννάκη θέλουν να συνδεθούν από την ΕΥΘΥ. Μιχάλη;

ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ: Η κυρία Γερογιαννάκη θα κάνει την παρουσίαση, που έχει ετοιμάσει ... tips, εγώ απλά θα πάρω...

ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ: Καλημέρα σας, με ακούτε; Καλημέρα, με ακούτε;

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Σοφία, εγώ σ' ακούω μια χαρά.

ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ: Ωραία, να κάνω share screen την παρουσίαση μόνο. Μισό λεπτό. Εντάξει, είναι όλα καλά;

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Βλέπουμε την οθόνη σου, όχι την παρουσίαση. Άνοιξε την παρουσίαση, άνοιξε το Power Point.

ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ: Τώρα φαίνεται;

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Όχι.

ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ: Λοιπόν, μισό λεπτό, μισό λεπτό. Εδώ new share. Τώρα;

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Ναι.

ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ: Ωραία.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Αλλά απλώς μεγάλωσε την... μεγάλωσέ το για να φαίνονται.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Κάν' το προβολή παρουσίασης για να φαίνεται, καλύτερα.

ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ: Προβολή...

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Κάτω δεξιά, κάτω δεξιά.

ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ: Αυτό;

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Ναι.

ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ: Έτσι;

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Ναι, Σοφία μία χαρά.

ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ: Ωραία, ευχαριστώ πολύ και καλό απόγευμα από την Αθήνα.

Θα κάνουμε μία γρήγορη παρουσίαση όσον αφορά τα βήματα, που έχει κάνει η Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης Ολοκληρωμένων και Πληροφοριακών Συστημάτων σχετικά με την ενεργοποίηση του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Θα επικεντρωθεί η παρουσίαση κυρίως στις διαφοροποιήσεις που έχουμε απ' την προηγούμενη περίοδο, γιατί πρέπει να πούμε ότι το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου... υπάρχουνε σίγουρα αλλαγές, δεν είναι τόσο πολύ μεγάλες οι αλλαγές, σίγουρα μπορούμε να βασιστούμε σ' αυτά που έχουν γίνει την προηγούμενη περίοδο.

Επομένως, θα επικεντρωθούμε τώρα στις διαφοροποιήσεις που υπάρχουνε, οι οποίες είναι οι εξής:

Υπάρχει μια υποχρεωτική χρήση του απλοποιημένου κόστους για Πράξεις, που έχουν προϋπολογισμό μικρότερο από 200.000 ευρώ. Αυτό

προβλέπεται στον Κανονισμό 1060, όπου προβλέπεται η υποχρεωτικότητα. Έχουν σταλεί οδηγίες για το υποχρεωτικό αυτό όριο και οι μεθοδολογίες, που είχαν εφαρμοστεί την περίοδο '14-'20, μπορούν να εφαρμοστούν και στην '21-'27.

Επίσης έχει εκπονηθεί από την ΕΥΘΥΠΣ κι έχει εγκριθεί από την ΕΔΕΛ μεθοδολογία για την εφαρμογή του απλοποιημένου κόστους σε πράξεις του ΕΚΤ κι έχει αποσταλεί στις Διαχειριστικές Αρχές. Αυτό είναι μία από τις αλλαγές που έχουμε.

Η επόμενη αλλαγή...

ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ: Σοφία, πριν πάμε στην επόμενη, να κάνω απλά μία παρέμβαση, ότι οι οδηγίες που στείλαμε είναι πολύ αναλυτικές, με παραδείγματα αναλυτικά για το πώς εφαρμόζουμε απλοποιημένα κόστη σε πάρα πολλές περιπτώσεις. Εννοείται ότι στις οδηγίες για τα μεταφερόμενα ώστε να ληφθεί υπόψη οι υποχρεωτικότητες. Υποχρεωτικότητα εφαρμογής του απλοποιημένου κόστους στις Δράσεις που θα μεταφερθούν.

ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ: Να συνεχίσω;

Λοιπόν, έχουμε την Κλιματική Ανθεκτικότητα που είναι ένα κριτήριο που αφορά τις Πράξεις Υποδομής για την περίοδο '21-'27. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έστειλε ένα κείμενο κατευθυντήριων οδηγιών σχετικά με το πώς θα γίνεται αυτή η αξιολόγηση. Πρέπει να πούμε ότι στον Κλιματικό Νόμο τον 4936 του 2022, που εκδόθηκε πριν ακριβώς περίπου ένα χρόνο, υπάρχει πρόβλεψη ώστε η Κλιματική Ανθεκτικότητα να περιληφθεί στις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, αλλά η έναρξη εφαρμογής είναι από 1^η-1^{ου} του '24.

Επομένως, γι' αυτό το μεσοδιάστημα που υπάρχει, σε συνεργασία με το ΥΠΕΝ, κι όχι μόνο με το ΥΠΕΝ, και με το Υπουργείο Υποδομών και με τη συνεργασία του JASPERS στείλαμε ένα πλαίσιο, ένα προσωρινό πλαίσιο. Και σύμφωνα με κάποιες κατευθύνσεις, που μας έδωσε το ΥΠΕΝ η εξέταση της Κλιματικής Ανθεκτικότητας ισχύει για τα έργα, τα οποία εμπίπτουν στην υποχρέωση εκπόνησης Μ.Π.Ε., δηλαδή τα έργα κατηγορίας Α1 και Α2.

Τώρα, αυτό το προσωρινό πλαίσιο που στείλαμε στις Διαχειριστικές Αρχές, νομίζω ότι στάλθηκε το τέλος του '22, και μετά κάναμε και μια επόμενη αποστολή στους πρώτους μήνες, αποτελείται από ένα βασικό κείμενο

οδηγιών, που βασίστηκε πάρα πολύ στην Τεχνική Οδηγία, έχουμε ένα υπόδειγμα για το πώς θα πρέπει ο δικαιούχος να συντάξει αυτή την Έκθεση Κλιματικής Ανθεκτικότητας, έχουμε μια λίστα ελέγχου αυτού της έκθεσης για τις Διαχειριστικές Αρχές, μαζί με οδηγίες σ' αυτά, λειτουργεί γραφείο help desk, όπου μπορούν οι δικαιούχοι... οι Διαχειριστικές Αρχές μάλλον να στείλουν ερωτήματα και ήδη έχουμε δεχτεί μερικά ερωτήματα όσον αφορά κάποιες ειδικές περιπτώσεις.

Επίσης, έχει φτιαχτεί ένα υπολογιστικό εργαλείο σαν Excel, μάλλον βασίζεται σε Excel, ώστε να υπολογίζεται... να γίνεται μια εκτίμηση κινδύνου. Και ετοιμάζονται να σταλούν στις Διαχειριστικές Αρχές υποδείγματα Εκθέσεων Κλιματικής Ανθεκτικότητας για 8 κατηγορίες έργων, οι οποίες είναι οι πιο πιθανές να συναντηθούν στα Επιχειρησιακά Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου '21-'27.

Αυτή την ανάλυση την κάναμε με βάση τα υποβληθέντα Προγράμματα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ενδεικτικά αυτές οι 8 κατηγορίες έργων είναι: έργα λυμάτων, έργα στερεών αποβλήτων, δρόμοι, Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, κτιριακά και κάποια άλλα που αυτή τη στιγμή που διαφεύγουμε.

Λοιπόν, τώρα όσον αφορά τις διαχειριστικές επαληθεύσεις. Εδώ υπάρχει μια πολύ σημαντική διαφοροποίηση, οι Διαχειριστικές Αρχές εξακολουθούν να κάνουν προληπτικούς ελέγχους των διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων και των τροποποιήσεών τους. Όμως, οι διοικητικές επαληθεύσεις διενεργούνται στη βάση ανάλυσης κινδύνου, όπως και οι επιτόπιες επαληθεύσεις. Για τον σκοπό αυτό υπάρχουν... είναι υπό έκδοση κάποιες οδηγίες από την υπηρεσία μας, αυτή τη στιγμή είμαστε σε διαβούλευση με την ΕΔΕΛ για τον τρόπο εφαρμογής των προβλεπόμενων στο θεσμικό πλαίσιο του '21-'27.

Τώρα, όσον αφορά το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου. Είναι σε φάση ολοκλήρωσης, προγραμματίζουμε ότι η διαβούλευση με την ΕΔΕΛ θα τελειώσει το δεύτερο δεκάημερο του Ιουνίου, οπότε θα ανέβει στην ESFC, όπως προβλέπεται απ' τον Κανονισμό μέχρι 30-6^{ου}. Έχει αποσταλεί στις Διαχειριστικές Αρχές η πρώτη λειτουργική περιοχή, όπου περιλαμβάνει την Πρόσκληση, την αξιολόγηση, την έκδοση της απόφασης ένταξης.

Και ό,τι αφορά στο ΟΠΣ γίνονται συνεχείς αναπροσαρμογές και προσαρμόζεται στις όποιες αλλαγές υπάρχουν στο ΣΔΕ και επίσης υπάρχει

μια πολύ μεγάλη προσπάθεια για τη διευκόλυνση των Διαχειριστικών Αρχών κι όλων των εμπλεκόμενων στη διαχείριση του ΕΣΠΑ.

Ενδεικτικά, το Περιβάλλον είναι πιο φιλικό, πιο προσωποποιημένο, υπάρχει ενεργοποίηση αυτοματισμών και προσυμπλήρωσης πεδίων, υπάρχουν νέες διαδικτυακές υπηρεσίες, web services για την υποβολή δελτίων από δικαιούχους και ενδιαμέσους φορείς και υπάρχει μια διαλειτουργικότητα, αυξημένη διαλειτουργικότητα με τα συστήματα της Δημόσιας Διοίκησης και με διάφορες διοικητικές πηγές, όπως είναι ΑΑΔΕ, ΔΥΠΑ, ΕΡΓΑΝΗ και τα λοιπά.

Αυτά είχα να πω. Μπορείτε πάντα να στείλετε κάποια ερωτήματα στην Υπηρεσία μας, για να σας απαντηθούν.

Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κι εμείς ευχαριστούμε.

Άρα συνεχίζουμε με την παρουσίαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Κυρία Καραϊτίδη;

ΚΑΡΑΪΤΙΔΗ: Καλησπέρα κι από μένα. Εγώ θα σας παρουσιάσω τη νέα πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το νέο ευρωπαϊκό Bauhus.

Η πρωτοβουλία αυτή αναφέρθηκε πρώτη φορά από την Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, την Ούρσουλα φον ντε Λάινεν στην εναρκτήρια της ομιλία το 2019 και έκτοτε έχουμε λίγο... έχει προχωρήσει η Δράση αυτή και με διάφορους Διαγωνισμούς, τους οποίους τώρα θα σας τους δείξουμε.

.....(δεν υπάρχει καλή εγγραφή) Ο Bauhus ήτανε το 1919-1933 στη Γερμανία και η Σχολή του Bauhus έγινε διάσημη για την προσέγγιση του σχεδιασμού που δημοσιοποίησε και δίδασκε. Βασικά χαρακτηριστικά του Bauhus, του κινήματος Bauhus ήταν η απλότητα, η λειτουργικότητα και η χρηστικότητα, με ιδιαίτερη έμφαση στις γεωμετρικές φόρμες, απορρίπτοντας κάθε περιττό διακοσμητικό στοιχείο.

Ένα παράδειγμα κτιρίου, που πρέπει... που σίγουρα όλοι γνωρίζουμε, για να έχετε μια εικόνα, του τι αναφερόμαστε ακριβώς, σε τι αναφέρομαι, είναι το κτίριο της Αμερικάνικης Πρεσβείας στη Βασιλίσσης Σοφίας, το οποίο έχει σαν βασικό αρχιτέκτονα τον Βάλτερ Γκρόππιους. Και επίσης το κτίριο, όπως έχουμε εδώ τη φωτογραφία, του Ωδείου Αθηνών πάλι στο κέντρο της Αθήνας.

Λοιπόν τι ακριβώς είναι το ευρωπαϊκό Bauhus; Είναι ένας συνδυασμός βιωσιμότητας και αισθητικής. Δηλαδή τι εννοούμε μ' αυτό; Δηλαδή θέλουμε λύσεις και εφαρμογές Δράσεων, που είναι βιώσιμες και συμβάλλουνε στην «πράσινη μετάβαση», καθώς αυτή η πρωτοβουλία έρχεται σε συνέχεια της Ευρωπαϊκής «Πράσινης Συμφωνίας», που έχει εγκριθεί η μεγάλη πολιτική δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οπότε, θέλουμε ουσιαστικά να φέρουμε την Ευρωπαϊκή «Πράσινη Συμφωνία» στην καθημερινή ζωή, να... θέλουμε οι Τοπικές Κοινότητες... μάλλον να ανταποκρίνονται οι Δράσεις αυτές στις ανάγκες των Τοπικών Κοινοτήτων και να 'χουνε θετικό αντίκτυπο στην ένταξη και στην καθημερινότητά τους. Ουσιαστικά, θέλουμε να τους προσφέρουμε μία ποιότητα ζωής, μια καλύτερη ποιότητα ζωής με αυτούς πάντα στο πλευρό μας.

Χρειαζόμαστε όλα τα δημιουργικά μυαλά, από ποια άποψη; Αυτό το ευρωπαϊκό Bauhus, για να μπορέσει να γίνει και να μπορέσει να υλοποιηθεί, χρειάζεται η ένωση, η συνένωση κι η συνεργασία διαφόρων δημιουργών, εννοώντας από έργα τα οποία έχουνε πάρει το... θεωρούμε πλέον Bauhus. Είναι ένα έργο, το οποίο βρίσκεται στο Μιλάνο της Ιταλίας, η ιδέα κέρδισε το βραβείο «Νέο Ευρωπαϊκό Bauhus rising star 2021» στην κατηγορία «Αναγεννημένοι αστικοί και αγροτικοί χώροι».

Κύριος στόχος ήτανε, να επανασυνδέσουνε τη μητροπολιτική περιοχή του Μιλάνου με την ύπαιθρο μέσω της ανάπτυξης ενός συγκροτήματος. Το συγκρότημα αυτό τι ιδιαίτερο έχει; Έχει... λειτουργεί και σα θερμοκοιτίδα, όπου οι πολίτες μπορούν να συγκεντρώνονται. Έτσι βλέπετε ότι ... –τέλος πάντων, δεν το βλέπετε, αλλά να σας το...– μέσω όλου αυτού του χώρου πρασίνου και των κτιρίων μπορούν να προμηθευτούνε, δηλαδή εύκολα... υπάρχουνε λοιπόν εκεί καταστήματα, σούπερ μάρκετ, σχολεία, αθλητικές εγκαταστάσεις, σταθμός μετρό. Έτσι μ' αυτό τον τρόπο αναδείχθηκε το συγκρότημα αυτό και η περιοχή εκείνη, συνδέοντας το κέντρο της πόλης με την ύπαιθρο και όλα αυτά σε απόσταση 15 λεπτά με τα πόδια.

Ένα άλλο παράδειγμα, στο οποίο μπορούμε να αναφερθούμε, είναι... ναι, οι "αυλές συμπερίληψης". Εδώ, όπως βλέπετε, στην Ελλάδα έχουμε "αυλές συμπερίληψης" στην Αθήνα, στα Τρίκαλα και στο Ηράκλειο. Εκεί βλέπουμε κάποιες φωτογραφίες. Οι "αυλές συμπερίληψης" είναι υποψήφιο για το βραβείο Bauhus του 2023, που τα βραβεία αυτά να σας πω ότι τα 'χει

θεσμοθετήσει η Digi Regio, η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής, και το "αυλές συμπερίληψης" είναι ένα παιδαγωγικό πρόγραμμα, με αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις, που στόχο έχει να ευαισθητοποιήσει τη Σχολική Κοινότητα για την ισότητα και τη συμπερίληψη, με έμφαση στο φύλο μέσα απ' τη μελέτη της σχολικής αυλής.

Πράγματι, τα παιδιά περνάνε πάρα πολύ χρόνο, όπως γνωρίζετε, στις αυλές του σχολείου, είναι ο πρώτος δημόσιος χώρος, με τον οποίο έρχονται σε επαφή με άλλα παιδιά και μ' αυτό τον τρόπο προσπαθούμε... τέλος πάντων, που αποκαλείται έτσι το project είναι, για να αποτραπούν αυτά τα φαινόμενα αποκλεισμού, που βασίζονται πολλές φορές σε στερεότυπα φύλου και αρχικές δομές.

Ένα άλλο παράδειγμα εδώ που αναφέρεται είναι στην Λετονία το Τσέσις, το οποίο είναι η ανάπλαση του πρώην εργοστασίου της Ένωσης Τυφλών. Ήτανε παλιά ένα συγκρότημα 5 εργαστηρίων και τώρα έχει έναν εξωτερικό κοινό χώρο, ο οποίος... και έχει κι ένα Κέντρο Δημιουργικών και Ψηφιακών Βιομηχανιών. Βλέπετε στη δεξιά οθόνη κάτω πώς ήτανε και πώς έχει μετατραπεί στην αριστερή εικόνα.

Να προχωρήσω.

Λοιπόν, το Νέο Ευρωπαϊκό Bauhus πώς θα ενταχθεί τώρα στην Πολιτική Συνοχή; Θα απαντήσουμε σιγά-σιγά στα ερωτήματα, για ποιους λόγους χρειαζόμαστε αυτή την πρωτοβουλία, τι μπορούμε να κάνουμε για να την εφαρμόσουμε στα πλαίσια της Πολιτικής Συνοχής, ποιες δράσεις Τεχνικής Βοήθειας έχουν ήδη δρομολογηθεί και πώς επιλέγονται οι δράσεις αυτές.

Για ποιους λόγους χρειαζόμαστε το Νέο Ευρωπαϊκό Bauhus; Κατ' αρχάς, για να εξασφαλίσουμε τη βιωσιμότητα. Ο τρόπος, όταν αναπλάθουμε ένα κτίριο ή κάνουμε κάποια αρχιτεκτονική αναμόρφωση, χρησιμοποιούμε πάντα... θα θέλαμε να χρησιμοποιούνται βιώσιμα υλικά και γενικά να συγκροτείται και να δημιουργείται ένας χώρος, ο οποίος θα συντηρείται τα επόμενα χρόνια και το οποίο θα 'ναι βιώσιμο.

Θέλουμε, όπως είπαμε, να απαντάμε στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Θέλουμε να ενισχύσουμε την αστική και την τοπική ανάπτυξη, να λάβουμε υπόψη μας την αρχή της συμπεριληπτικότητας, να συμπεριλάβουμε δηλαδή όλους τους πολίτες, την κοινωνική ένταξη, να τους εντάξουμε όλους απ' όποια Δομή... από όποια μάλλον κοινωνική τάξη κι αν είναι, και όποιο

φύλο κι αν αντιπροσωπεύουν, και θα θέλαμε προφανώς να αναδείξουμε και κτίριο πολιτιστικής και πολιτισμικής κληρονομιάς και να τα συνδέσουμε με τη φύση.

Ποια είναι η συμβολή τώρα των Προγραμμάτων της Πολιτικής Συνοχής για την εφαρμογή της πρωτοβουλίας αυτής. Θέλουμε ουσιαστικά, θα επιθυμούσαμε να συμπεριλαμβάνεται η νέα αυτή ευρωπαϊκή πρωτοβουλία στα Περιφερειακά Προγράμματα και επίσης θα θέλαμε να υπάρχουν σχετικές Δράσεις προς όφελος των πολιτών.

Εδώ πάλι βλέπετε εικόνες από έργα, τα οποία θεωρούνται πλέον Bauhus στη Φιλανδία πάνω και κάτω στην Ιταλία το πάρκο, πώς πλέον βλέπετε ότι ο κόσμος μέσα από μία ωραία ανάπλαση πηγαίνει, απ' ό,τι καταλαβαίνω, και χαλαρώνει, και μπορούν να υπάρχουν και προβολές, ή θεατρικές παραστάσεις.

Ποιες Δράσεις Τεχνικής Βοήθειας έχουνε δρομολογηθεί; Γιατί κάποιος... δίνεται και τεχνική βοήθεια, υπάρχει η δυνατότητα να δοθεί τεχνική βοήθεια για Τοπικές Πρωτοβουλίες Νέου Ευρωπαϊκού Bauhus. Υπήρξε και μία Πρόσκληση για την υποστήριξη δράσεων NEB και προφανώς δίνονται και τα βραβεία Νέου Ευρωπαϊκού Bauhus για να τονώσουμε κι αυτήν την πρωτοβουλία.

Εδώ πάλι βλέπετε δύο παραδείγματα κτιρίων, που πήρανε το βραβείο στην κατηγορία του Ευρωπαϊκού Bauhus. Είναι το... δεν ξέρω σε ποια κατηγορία, αλλά ότι έχουν πάρει το βραβείο, είναι στη Σεβίλλη, που βλέπετε ότι υπάρχει, το λένε «gardens in the air», δηλαδή έχουνε πολύ έντονο το πράσινο στοιχείο και το κάθε μπαλκόνι... μάλλον δεν υπάρχει μπαλκόνι, αλλά έχουν στήσει μπαλκόνι, που ενισχύεται τέλος πάντων το πράσινο και η...

Και το άλλο είναι στη Βιέννη στην Αυστρία, που μία ολόκληρη περιοχή, βλέπετε, εκεί έχει φωτιστεί, έχει γίνει ανάπλαση, υπάρχουν και πεζόδρομοι χώροι.

Λοιπόν, πώς επιλέγονται οι δράσεις NEB; Μισό λεπτό. Υπάρχουνε τρεις βασικές αξίες και στοιχεία, για να χαρακτηριστεί ένα έργο Νέα Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Bauhus, NEB.

Πρώτον, όπως είπαμε, βιωσιμότητα. Πρέπει να χρησιμοποιεί και υλικά, τα οποία να είναι βιώσιμα και επίσης το έργο σαν έργο να είναι βιώσιμο.

Δεύτερον, πρέπει να είναι αισθητικά όμορφο. Εκεί να πω ότι είναι η πρώτη φορά, που η Ευρωπαϊκή Ένωση ασχολείται με το θέμα της αισθητικής, οπότε προφανώς είναι υποκειμενικό το αισθητικά όμορφο, αλλά πρέπει να υπάρχει μία αρχιτεκτονική ομοιομορφία. Και, επίσης, πρέπει να υπάρχει μία ένταξη όλης της τοπικής κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς.

Τρία πράγματα επίσης πρέπει να 'χει κανείς στο μυαλό στον σχεδιασμό των Δράσεων και την πρωτοβουλία. Κατ' αρχάς πρέπει να συμμετέχει όλη η Κοινωνία των Πολιτών, να γίνει μία δημόσια διαβούλευση σε περίπτωση που, όταν θα αποφασιστεί το κτίριο ή η περιοχή που θα ήθελε κάποιος να αναπλάσει και να θεωρηθεί Ευρωπαϊκό Bauhaus, όλοι οι φορείς που ζούνε και που θα ζούνε γύρω από την... θα μπορούσαν να ωφεληθούν, θα πρέπει να συμμετέχουν, να δούνε πώς θα θέλανε το κτίριο αυτό ή την περιοχή αυτή να διαμορφωθεί.

Η διεπιστημονική προσέγγιση, όπως ανέφερα νωρίτερα, είναι η συνεργασία των Αρχών των τοπικών με τους αρχιτέκτονες και τους σχεδιαστές και η συνεργασία αυτή θα γίνει σε πολλαπλά επίπεδα.

Όπως είπαμε, περιβαλλοντική βιωσιμότητα, να είναι φιλικά προς το περιβάλλον και τα υλικά προφανώς, και όλες οι δράσεις. Η αισθητική, το ανέφερα νωρίτερα, η συμμετοχή αρχιτεκτόνων και σχεδιαστών στον σχεδιασμό κι η ένταξη χωρίς αποκλεισμό, να διασφαλίζουν την προσβασιμότητα και την οικονομική προσιτότητά τους για όλους.

Τι σημαίνει τώρα βιωσιμότητα; Μισό. Εδώ θα πρέπει να κάνουμε μία σειρά ερωτήσεων, οι οποίες θα μας κατευθύνουν προς εκείνη την πλευρά. Πρέπει να σκεφτούμε, αν ενσωματώνεται η βιωσιμότητα στην έννοια του έργου, εάν αφορά το έργο το μετριασμό της Κλιματικής Αλλαγής και την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, για παράδειγμα, στην κατασκευή των νέων κτιρίων ή παλαιών κτιρίων. Εάν το έργο παρουσιάζει καινοτόμες λύσεις για τη βιωσιμότητα, για παράδειγμα, μία νέα διαδικασία, ένα νέο υλικό ή τεχνολογία.

Στον τομέα, για να δούμε τώρα για την αισθητική. Μισό λεπτό. Θα πρέπει να κάνουμε πάλι μια σειρά από ερωτήσεις, για να μπορεί κάποιος να 'χει εικόνα ότι υπάρχει, ότι το έργο θα έχει μία ποιότητα, αισθητική ποιότητα πέραν της λειτουργικότητας. Εάν η αισθητική είναι ενσωματωμένη κι αυτή, είπαμε, στην ιδέα του έργου. Εάν... είναι η προσέγγιση υψηλής ποιότητας

συνδεδεμένη στο πολιτιστικό πλαίσιο του έργου; Εάν ενισχύει το έργο και αν συμβάλλει στην ενίσχυση της θέσης του στο χώρο.

Επίσης, εάν ενσωματώνεται το έργο στην υφιστάμενη τοπογραφία κι αν βελτιώνει το έργο την ποιότητα της εμπειρίας μέσω της Τέχνης, ή άλλως οπτικών, αισθητηριακών ή άλλων προσεγγίσεων.

Τώρα, τι σημαίνει ένταξη χωρίς αποκλεισμός; Εδώ θα πρέπει πάλι, για να καταλάβουμε τι εστί ένταξη και να δούμε κατά πόσο το έργο, το οποίο θέλουμε, ή η περιοχή που θέλουμε να εντάξουμε σαν Ευρωπαϊκό Bauhus απαντάει στην ένταξη, θα πρέπει να κάνω μια σειρά πάλι από ερωτήματα, τα οποία είναι σημαντικό να 'χουμε στο μυαλό μας.

Εάν αποδεικνύεται ότι κατανοεί την έννοια της ένταξης, αν φέρνει το έργο πιο κοντά στις Κοινότητες και αντιμετωπίζει συγκεκριμένες ανάγκες διαφόρων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ευάλωτων ομάδων μέσω της ανοικοδόμησης και ανακαίνισης του δομημένου περιβάλλοντος. Εάν εφαρμόζει το έργο την αρχή του σχεδιασμού για όλους στον επανασχεδιασμό του δομημένου περιβάλλοντος για την άρση των φραγμών, κι αν διασφαλίζει το έργο θετικές ανταλλαγές μεταξύ των γενεών, προσβασιμότητα και οικονομική προσιτότητα για όλους.

Λοιπόν, πώς τώρα μπορούν να ενσωματωθούν τα έργα του Νέου Ευρωπαϊκού Bauhus στα Προγράμματα τα Περιφερειακά. Τα Προγράμματα μπορούν να υποστηρίξουν επενδύσεις, που συνδυάζουν επιτυχώς της αρχές της αειφορίας, της αισθητικής και της συμμετοχικότητας της Πρωτοβουλίας, που είναι απ' τα τρία μόνα κριτήρια που πρέπει κανείς να έχει υπόψη του για τις αρχές του Bauhus.

Πώς υπάρχουνε... κάποιοι τρόποι εφαρμογής, πώς μπορούν να υπάρχουνε, τρεις λύσεις που θα μπορούσαμε να σας δώσουμε. Τη μία τη θεωρώ πιο ρεαλιστική. Θα μπορούσατε βέβαια να τις συμπεριλάβετε στα κριτήρια επιλογής, αλλά για μένα αυτό είναι λίγο δύσκολο κάποιος να μπορέσει να το αξιολογήσει, άρα δε θα το πρότεινα. Ειδικές Προσκλήσεις για έργα, ναι, αλλά είναι ακόμα πολύ νωρίς, οπότε θα καθυστερούσε.

Οπότε, θα πρότεινα, θα προτείναμε σαν Ευρωπαϊκή Επιτροπή να επιλέξετε από πριν σαν Περιφέρεια κάποια έργα στα πλαίσια που θα μπορούσανε ή στις ΟΧΕ ΒΑΑ, ή άλλου είδους εκτός ΟΧΕ και εκτός ΒΑΑ, κάτω από άλλους Στόχους Πολιτικής, το οποίο θα μπορούσατε να πείτε ότι

αυτά τα έργα είναι εμβληματικά και θα τα αναπτύξουμε και θα τα διαμορφώσουμε, και θα ενταχτούνε στην Πρωτοβουλία του Νέου Ευρωπαϊκού Bauhus, και θα λέμε ότι θα είναι τα κτίρια Bauhus.

Ουσιαστικά θα θέλαμε μέχρι το τέλος της περιόδου κάθε Περιφέρεια να αναπτύξει ένα ή δύο έργα Bauhus. Όπως είπαμε, τα κριτήρια είναι: συμμετοχικότητα, ένταξη για όλους και αισθητική, δηλαδή είναι πολύ ευρύ και θα μπορούσατε να σκεφτείτε πώς, δηλαδή έχετε μεγάλη ελευθερία κινήσεων και διαβούλευσης, τέλος πάντων, μ' όλους τους φορείς.

Τώρα στην Αθήνα, δεν ξέρω αν γνωρίζετε, γίνεται η ανάπλαση του Φαληρικού όρμου κι εκεί πέρα έχει αποφασιστεί ότι όλη αυτή η καινούρια ανάπλαση θα είναι έργο Bauhus.

Επίσης, θα ήθελα να σας πω ότι σε περίπτωση που σας ενδιαφέρει κι εγώ μάλιστα... όχι σε περίπτωση που σας ενδιαφέρει, σας ωθώ να παρακολουθήσετε 21 και 22 Ιουνίου στις Βρυξέλλες, που θα γίνει ένα σεμινάριο για το Bauhus συγκεκριμένα, όπου θα συμμετέχουνε φορείς και των έργων, οι οποίοι πήραν το Bauhus και μπορούνε να σας πουν τις εμπειρίες, αλλά και αρχιτέκτονες και διάφοροι άλλοι, στο οποίο θα σας πουν με πολλές λεπτομέρειες τι εστί και πώς κάποιο κτίριο ή χώρος μπορεί να γίνει Bauhus. Θα είναι εκπρόσωπος του JRC, γιατί το Bauhus είναι και Πρωτοβουλία που τρέχει από το JRC και μπορεί κάποιος να το παρακολουθήσει διαδικτυακά αυτό το σεμινάριο.

Οι εγγραφές είναι μέχρι 12 Ιουνίου, οπότε σας παρακαλώ, να μπειτε στο site και να γραφτείτε για να παρακολουθήσετε το σεμινάριο αυτό.

Αυτό απ' την πλευρά μας, αν θα έχετε κάποιες ερωτήσεις, είμαστε στη διάθεσή σας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε την κυρία Καραϊτίδη.

Κάποιος να ρωτήσει; Υπάρχει ακόμη μία παρουσίαση, σύμφωνα με το πρόγραμμα. Κυρία Κωστοπούλου, θα πείτε εσείς;

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ναι, ευχαριστώ πολύ.

Ελπίζω αυτά τα δύο θέματα, που θα ήθελα να αναφέρω σήμερα, να ενδιαφέρουν τόσο, ώστε να αξίζει τον κόπο, που καθόμαστε λιγάκι ακόμα αυτό το απόγευμα σ' αυτή την αίθουσα.

Το ένα... συγγνώμη. Και τα δύο θέματα αφορούν το μέλλον της Πολιτικής Συνοχής. Το πρώτο έχει σχέση με την ενδιάμεση αναθεώρηση, προβλεπόταν το 2024... μάλλον το 202... δηλαδή να ξεκινούσε το '24 και να ολοκληρωνόταν το 2025 να γίνει η αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Ωστόσο, λόγω των εξελίξεων της κρίσης της Ενέργειας, της αύξησης των επιτοκίων, υπάρχουν τεράστια κενά και των νέων αναγκών για την αναθεώρηση της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπάρχουν σημαντικά κενά, τα οποία πρέπει να καλυφθούν, και γι' αυτό το λόγο έχει αποφασιστεί να γίνει, ή τουλάχιστον έχει ξεκινήσει να γίνει η αναθεώρηση νωρίτερα από το χρόνο που προβλεπόταν κανονιστικά.

Για το λόγο αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρουσιάσει την ενδιάμεση αναθεώρηση, την πρότασή της στις 20 Ιουνίου, μεθαύριο δηλαδή και να ξέρουμε ότι ο ρόλος της Πολιτικής Συνοχής σ' αυτή την αναθεώρηση μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Και δεν αναφέρομαι μόνο στα θέματα της ευελιξίας και των κρατικών ενισχύσεων, αλλά επίσης για το ρόλο που θα παίξει η Πολιτική της Συνοχής τόσο για το μηδενικοί ρύποι στη βιομηχανία, ή για το νέο Ταμείο Κυριαρχίας.

Αφήνω τελίτσες... θα δούμε, τι περιλαμβάνει η πρόταση, για να τα ξανασυζητήσουμε. Μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την Πολιτική της Συνοχής.

Το δεύτερο αφορά τη νέα προγραμματική περίοδο μετά το 2027. Μην εκπλαγείτε, δεν είναι κάτι πρόωρο, σε όλες τις προγραμματικές περιόδους την ίδια χρονική περίοδο ξεκινούσε η συζήτηση, η διαβούλευση για την επόμενη προγραμματική περίοδο και του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, αλλά και ειδικότερα αυτά, που μας ενδιαφέρουν εμάς για την Πολιτική της Συνοχής.

Έτσι, λοιπόν, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέλαβε πρωτοβουλία και συγκρότησε μία ομάδα εργασίας εμπειρογνομόνων, το High Level Group of Specialists, για το μέλλον της Πολιτικής Συνοχής μετά το 2027. Για το λόγο αυτό κάλεσε 20 ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες από τον χώρο της ακαδημαϊκής κοινότητας, της πολιτικής, κοινωνικοοικονομικών φορέων, εταίρων, για να συζητήσουν σε 9 θεματικές συναντήσεις 9 ζητήματα, τα οποία ουσιαστικά περιλαμβάνουν όλα τα θέματα, που αφορούν το μέλλον της Πολιτικής της Συνοχής.

Αυτά είναι ανοιχτά, μπορείτε να τα δείτε όλοι. Πηγαίνετε στην ιστοσελίδα, βλέπετε το Μέλλον Πολιτικής Συνοχής, Future of Cohesion Policy, και θα βρείτε και όλες τις παρουσιάσεις, και τις μελέτες, και τα συμπεράσματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και μπορείτε να κοιτάξετε και αναδρομικά και τις συνεδριάσεις, που έχουνε πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα κι έχουν πραγματοποιηθεί τέσσερις και υπολείπονται ακόμα πέντε.

Ωστόσο, λόγω των ζητημάτων που προκύπτουν, των πολιτικών ζητημάτων και των διακυβευμάτων, αποφασίστηκε να υπάρχει και μία 10^η Θεματική, η Γεωγραφία μάλλον της δυσαρέσκειας, κι αυτό καταλαβαίνετε τι σημαίνει. Σημαίνει ότι το ζήτημα αυτό έχει αναδειχτεί ιδιαιτέρως στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή... στην Ευρωπαϊκή Ένωση μάλλον, όλη η δυσαρέσκεια που προκαλείται μέσα από τις πολιτικές που εφαρμόζονται μέσα από τις κρίσεις που παρουσιάζονται, μέσα από τις εξελίξεις και τις επιλογές, και είναι ένα θέμα, το οποίο φυσικά θα μας απασχολήσει ιδιαιτέρως, εφόσον έχει διαπιστωθεί και η μεγάλη ανισότητα μέσα στον ευρωπαϊκό χώρο αλλά και η μεγάλη δυσαρέσκεια.

Τα συμπεράσματα των συζητήσεων αυτών και οι συστάσεις θα παρουσιαστούν στις αρχές του 2024 και θα είναι ως εισροή για τη δημοσίευση της 9^{ης} Έκθεσης Συνοχής, που θα παρουσιαστεί τον Μάρτιο του 2024.

Έστειλε λοιπόν η ευρωπαϊά Επίτροπος σε όλες τις χώρες μια επιστολή, που ζητά και οι χώρες να κινητοποιηθούν και να αρχίσουν τη διαβούλευση στο εσωτερικό τους. Έτσι, λοιπόν, και η Ελλάδα αποφάσισε να συμμετάσχει σ' αυτή τη διαδικασία και θα ακολουθήσει περίπου τη δομή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δηλαδή θα υπάρχει, πρώτον, μία σύσταση μιας ομάδας με 15-20 εμπειρογνώμονες, με 3 θεματικές συνεδριάσει, όχι 9, ομαδοποιήσαμε όλες τις θεματικές που θα συζητηθούνε σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε 3 και θα γίνουνε και 2 ανοιχτές συναντήσεις διαβούλευσης, η μία στις 12 Ιουλίου στο Ζάππειο Μέγαρο τώρα, τον επόμενο μήνα, και μία στο τέλος... για την έναρξη της διαβούλευσης, και μία στο τέλος όπου θα παρουσιαστούνε και τα συνολικά συμπεράσματα από τις συζητήσεις.

Επιπλέον, όμως, πέρα από τις εκδηλώσεις αυτές και τις συζητήσεις, οι οποίες θα είναι ανοιχτές μέσω του διαύλου, δηλαδή για τον κόσμο του ΕΣΠΑ να μπορεί να παρακολουθήσει, θα γίνουν, είπαμε, και δύο ανοιχτές εκδηλώσεις, θα υπάρχει και μία ηλεκτρονική διαβούλευση με ένα

ερωτηματολόγιο, που θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ και θα μπορεί ο καθείς κι η κάθε μία να το συμπληρώσει. Τα συμπεράσματα όλα αυτά θα συνθεθούν και θα κατατεθούν ως πρόταση από την πλευρά της Ελλάδος σ' αυτή την κοινή προσπάθεια που γίνεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στην προσπάθεια όλη αυτή θα έχουμε μία επιστημονική υποστήριξη από το Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Τώρα να μη σας αναφέρω 3 Θεματικές, θα τα πούμε πάλι και όλη η ενημέρωση θα υπάρχει και στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ για όποιον θέλει περαιτέρω να πληροφορηθεί.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Κι εγώ σας ευχαριστώ πολύ, φτάσαμε στο τέλος.

..... (Εκτός μικροφώνου)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Εντάξει, εγώ θα φύγω, γιατί έχουμε κοινωνική υποχρέωση, θα σας πει η κυρία...

Ευχαριστούμε πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ναι. Λοιπόν, τώρα να κάνουμε ένα γύρο, όποιος θέλει να μιλήσει, εφόσον τελειώσει τις παρουσιάσεις και μετά να πούμε και τα συμπεράσματα. Εντάξει; Απλά ήμουν λίγο πιεσμένη, γιατί ήξερα ότι ήθελε να φύγει και...

ΝΤΑΚΑΛΕΤΣΗΣ: Εντάξει, δεν έχω απαίτηση να με παρακολουθήσει.

Κατ' αρχήν για τις συστάσεις, είμαι ο Πρόεδρος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Ηπείρου, Χρήστος Ντακαλέτσης λέγομαι και είμαι Δήμαρχος Δωδώνης και συμμετέχω στην Επιτροπή ως εκπρόσωπος της Ένωσης, που προανέφερα.

Δε θα σας κουράσω, θα επισημάνω δύο, τρία πράγματα και θα θέσω κι ένα ερώτημα, που πιστεύω ότι είναι καλό... πως πρέπει να αποσαφηνιστεί.

Πρώτα-πρώτα θα πω ότι με ικανοποίησε εμείς οι αυτοδιοικητικοί του Α' βαθμού είδαμε με τον 4914 του '22, τον Νόμο τον 4914 του '22 είδαμε ένα πάγιο αίτημά μας να ικανοποιείται και το αίτημα αυτό δεν ήταν άλλο, παρά η συμμετοχή της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης ισότιμα, ή αν όχι ισότιμα, τέλος πάντων μ' έναν κομβικό ρόλο στη διαμόρφωση του Προγράμματος.

Αυτό, λοιπόν, έγινε πράξη με τη θεσμοθέτηση της Περιφερειακής Επιτροπής Αναπτυξιακού Σχεδιασμού. Ενώ, λοιπόν, η Επιτροπή συγκροτήθηκε και στην πλειονότητά της απαρτίζεται από αυτοδιοικητικούς, εν τούτοις, παρότι βρισκόμαστε στη 2^η Επιτροπή Παρακολούθησης, δε φέρεται να συνεδρίασε ούτε μία φορά. Αυτό είναι μια υστέρηση και στο βαθμό, που η Επιτροπή αυτή έχει τη δικαιοδοσία να εισηγείται προς την Επιτροπή μας, στην παρούσα Επιτροπή δηλαδή, να εισηγείται και να προτείνει Δράσεις του Προγράμματος, καταλαβαίνετε ότι βρισκόμαστε στο ίδιο σημείο.

Νομίζω ότι αυτό πρέπει να θεραπευτεί το συντομότερο δυνατό, βέβαια δεν είναι στη δική σας δικαιοδοσία, αλλά νομίζω ότι η Περιφέρεια, μιας και την προεδρία της Επιτροπής την ορίζει η Περιφέρεια, θα πρέπει να σπεύσει άμεσα. Εξάλλου, ως υποεπιτροπή νομίζω ότι στερεί από την Επιτροπή μας κρίσιμα στοιχεία, για να μπορέσουμε να είμαστε αποτελεσματικοί στο έργο μας.

Ένα άλλο σημείο σοβαρό, πιστεύω, είναι η λεγόμενη Τεχνική Βοήθεια. Πάλι οι Δήμοι ως τελικοί δικαιούχοι νομίζω ότι πρέπει ένα τμήμα της Τεχνικής Βοήθειας να το δεχθούνε εκείνοι, για να υλοποιήσουν δράσεις, γιατί έτσι θα μπορέσουμε να μειώσουμε την ψαλίδα, που υπάρχει μεταξύ των μικρών και των μεγάλων Δήμων. Ενώ υπάρχουν στις Χωρικές Επενδύσεις τα ΒΑΑ για τους μεγάλους Δήμους, κατά κάποιο τρόπο ευνοούνται, γιατί ήδη έχουν εξασφαλισμένους πόρους. Οι μικροί Δήμοι, όμως, θα πρέπει να τρέξουν, να κάνουν μελέτες, να ωριμάσουν έργα και δράσεις και να αναμένουν τις όποιες Προσκλήσεις, για να προτείνουν τα δικά τους έργα.

Κι αν ακόμη οι υποστελεχωμένες έτσι κι αλλιώς Υπηρεσίες τους δεν μπορούν να εκπονήσουν μελέτες και προγράμματα, δυστυχώς στερούνται του δικαιώματος της διεκδίκησης. Γιατί; Γιατί η ανάθεση σε εξωτερικούς συνεργάτης εκπόνησης τέτοιων μελετών και δράσεων είναι πάρα πολύ δύσκολη, πάρα πολύ δαπανηρή. Εκ των ων ουκ άνευ, λοιπόν, είναι η εκχώρηση κάποιων κονδυλίων προς τους μικρούς Δήμους.

Και θα ήθελα και μία αποσαφήνιση, κλείνοντας για να μη σας κουράσω περισσότερο, σχετικά με τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις. Αν άκουσα καλά, ειπώθηκε ότι θα έχουμε μία Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση, αυτή των 5 Θεάτρων και εκεί θα ενταχθούνε και κάποιες άλλες. Αυτό δεν το αντιλήφτηκα και βέβαια δεν καλύφτηκα βέβαια και στην πρώτη μου ερώτησή

μου στην προηγούμενη Συνεδρίαση σχετικά με τα έργα "γέφυρες". Ανέφερε ο κύριος Μπαλτογιάννης κάποια έργα, όχι όμως όλα τα έργα. Καλό θα είναι να ξέρουμε, για να γνωρίζουμε και τον προϋπολογισμό, το διαθέσιμο προϋπολογισμό των επόμενων Προκηρύξεων.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Άλλος που θέλει να πάρει τον λόγο;

ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗΣ: Καλησπέρα και πάλι από μένα. Εγώ είμαι ο Δήμαρχος Αρταίων, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος.

Με χαρά, ας πούμε, κι ήθελα έτσι να ευχαριστήσω και τον Περιφερειάρχη και προφανώς τη Διαχειριστική Αρχή, σ' αυτή την προγραμματική περίοδο κάναμε το αυτονόητο, το λογικό όσον αφορά το ΒΑΑ, τις 4 πόλεις επιτέλους της Ηπείρου τις βλέπουμε ισότιμα και ξεκινάμε από μια καλή βάση, κάτι το οποίο δεν έγινε στην προηγούμενη περίοδο, κι είναι πολύ σημαντικό για μας, στο μέτρο που μας αναλογεί, να μπορέσουμε να υλοποιήσουμε έργα πολύ σημαντικά. Κι αυτά τα λέμε, χωρίς να αφήσουμε αιχμές για κανέναν, αλλά με αγωνία μας σ' αυτό που υπηρετούμε ο καθένας μας.

Από κει και πέρα, Τεχνική Βοήθεια. Μπαίνει ένα ζήτημα, που βγαίνουν πολλά Προγράμματα κι εδώ λίγο πρέπει να μας απασχολήσει, γιατί, ξέρετε, καταλαβαίνετε, ότι εδώ είμαστε άπειρες ώρες, εσείς μπορεί ωραία να τα λέτε και θεωρητικά καμιά φορά, εμείς όμως αντιμετωπίζουμε καθημερινά προβλήματα και απαντάμε στους δημότες μας, πώς πρέπει να κάνουμε ένα έργο, απ' τη στιγμή που το συλλάβουμε, το σχεδιάσουμε, το μελετήσουμε, το υποβάλλουμε, το δημοπρατήσουμε, το παρακολουθήσουμε, το αποδώσουμε, το συντηρήσουμε.

Άρα καταλαβαίνετε ότι σε όλα αυτά η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να ακούγεται, να ακούγεται και να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη, γιατί νομίζω ότι είμαστε αυτοί, που 'μαστε πολύ καλά στον πολίτη και διαχειριζόμαστε τα πράγματα από πρώτο χρόνο. Όταν αυτή τη στιγμή το Κράτος στην Ελλάδα δεν έχει Μηχανικούς, ή όταν φεύγουν πάρα πολλοί και συνταξιοδοτούνται Μηχανικοί έμπειροι και οι Προκηρύξεις της λεγόμενης 13Κ, ή άλλες κάνουν τρία χρόνια να πάρουμε Μηχανικούς, οι οποίοι στην Άρτα ήρθαν απ' τη

Λάρισα, απ' τη Θεσσαλονίκη κι άρχισε η γκρίνια να φύγουν, καταλαβαίνετε ότι πρέπει να δούμε λύσεις, αν θέλουμε πραγματικά να 'χουμε απορρόφηση και έργα στοχευμένα και με αναπτυξιακό πρόσημο στις πόλεις μας και στις περιοχές μας.

Άρα, γιατί όχι ο Τεχνικός Σύμβουλος να μην πάει, λέω εγώ μια πρόταση, ένας ανά Δήμο που είναι στο ΒΑΑ να πάρουμε όλοι από ένα Τεχνικό Σύμβουλο, που θα τον χρηματοδοτήσει η Τεχνική Βοήθεια, να τον έχουμε μες στους Δήμους μας, για να μπορέσουμε να ωριμάσουμε και να ολοκληρώσουμε τα έργα των ΒΑΑ, το οποίο μας αναλογεί. Και το κλείνω εδώ.

Και κλείνω εδώ με το ΟΧΕ, που είπατε και είπε κι η κυρία, που έκανε την παρουσίαση για το ΟΧΕ. Εμένα με εκπροσωπεί απόλυτα κι εμείς λάτρεις των ΟΧΕ. Όχι όμως... οι ΟΧΕ πρέπει, θα έλεγα, να ρωτιόμαστε στο επίπεδο του σχεδιασμού, δηλαδή γιατί; Και πολύ σημαντική είναι η ΟΧΕ, που έβαλε η Διαχειριστική Αρχή και η Περιφέρεια, όμως, έχουμε ΟΧΕ του Αμβρακικού Κόλπου, για την οποία εμείς καλώς ή κακώς χτυπήσαμε την πόρτα του Υπουργείου κι αυτή τη στιγμή με τη ΜΟΔ, που μας βρήκε την πόρτα εκεί, συνεργαζόμαστε και υλοποιούμε μία ΟΧΕ για τον Αμβρακικό Κόλπο, που έχει να κάνει και με δύο Περιφέρειες και με έξι Δήμους και σε άλλους Νομούς.

Έχουμε μία ΟΧΕ για το Πουρνάρι τέσσερις Δήμοι στην Άρτα, η οποία χρηματοδοτείται απ' την ΠΕΔ Ηπείρου ο σχεδιασμός κι αυτή τη στιγμή εμείς ψάχνουμε να βρούμε το Πουρνάρι, πώς θα το δούμε σαν ένα ολιστικό σύστημα το οποίο, πέρα απ' τα έργα υποδομής, θα δημιουργήσει και θέσεις εργασίας, θα δημιουργήσει ανάπτυξη, θα δημιουργήσει τουρισμό.

Άρα, κακώς το βλέπουμε εμείς; Γιατί να 'ναι μονοσήμαντη αυτή η αγωνία των τεσσάρων Δημάρχων της Ηπείρου, που αυτοί τη στιγμή σχεδιάζουμε ολιστικά για την ΟΧΕ του Πουρναρίου και να μην μπορούμε στο Ελληνικό Κράτος να βρούμε μια πόρτα ανοιχτή, για να χρηματοδοτηθούν τέτοιες δράσεις; Άρα, τα λέμε και μεταξύ μας, σε εισαγωγικά, «κοροϊδεύομαστε». Μας βάζετε να κάνουμε ΟΧΕ και μετά δε χρηματοδοτούνται.

Και πάμε, και κλείνω, γιατί το είπε κι ο εκπρόσωπος απ' την Ευρωπαϊκή Ένωση για τα έργα των αποχετεύσεων, έχουμε τεράστιο πρόβλημα στις αποχετεύσεις στην αποκατάσταση των έργων. Δηλαδή κάνουμε μια αποχέτευση, γίνεται μία τομή στο οδόστρωμα, η οποία κλείνει

μετά από πολύ καιρό, δε γίνεται καλή προσαρμογή στο οδόστρωμα, σε μικρούς δρόμους χαλάει όλο το οδόστρωμα, γιατί να μην είναι μια επιλέξιμη δράση όλο το πλάτος του δρόμου, όταν περνάνε δίκτυα ύδρευσης στη μια μεριά, περνάνε δίκτυα αποχέτευσης εδώ, περνάει δίκτυο φυσικού αερίου εκεί, ε, τα έργα προφανώς ο πολίτης δεν τα χαίρεται τα υπόγεια, γιατί αυτό που βλέπει, και γίνονται μηνύσεις μετά και τρέχουμε στα Δικαστήρια, είναι απ' το οδόστρωμα του δρόμου.

Άρα, θεωρώ ότι κάποια στιγμή πρέπει, εφόσον περάσουμε όλα τα δίκτυα, θα 'ρθουμε κάποια στιγμή και να πούμε ότι είναι επιλέξιμες οι Δράσεις εσωτερικής οδοποιίας εντός του οικισμού, για να μπορέσουμε να βελτιώσουμε την καθημερινότητα του δημότη.

Άλλα έργα για τα οποία δε βρίσκουμε χρηματοδοτήσεις στο βαθμό που θέλουμε, είναι τα αθλητικά έργα, αθλητικές υποδομές. Μια στόχευση για τη νεολαία μας, για τα παιδιά μας, να μπορέσουμε να 'χουμε καλά γήπεδα, να έχουμε καινούριες εγκαταστάσεις, δε βρίσκουμε. Κι εκεί παρακαλάμε το καινούριο ΕΠΑ το Υπουργείο, το οποίο βγάζει Προσκλήσεις κατά το δοκούν και τις βρίσκουμε στο «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» -δεν ξέρω εδώ, ποιοι είστε απ' τα Υπουργεία Εσωτερικών ή Ανάπτυξης- το οποίο βγάζει το αντίστοιχο ΠΔΕ, εξειδικεύει, 1 εκατομμύριο στον τάδε Δήμο και αν έχεις φίλο τον υπουργό, θα πάρεις λεφτά, διαφορετικά δε θα πάρεις για να κάνεις υποδομές. Άρα, αθλητικές υποδομές είναι κυρίαρχο.

Αντιπλημμυρικά έργα είναι κυρίαρχα, που πρέπει να δούμε, πού θα χρηματοδοτήσουμε τα αντιπλημμυρικά έργα, να τα πάμε στο Μαμαλούγκα; Να πάμε στο Μαμαλούγκα! Κάπου πρέπει να πάμε να τα χρηματοδοτήσουμε. Να δούμε τα εγγειοβελτιωτικά έργα, πώς θα τα χρηματοδοτήσουμε, να δούμε την αγροτική οδοποιία, αν θέλουμε πραγματικά να κάνουμε αγροτική οδοποιία και να ενισχύσουμε τους αγρότες και έργα, όπως το κουβεντιάσαμε με στελέχη της Διαχειριστικής Αρχής, δύο και κλείνω.

Ένα είναι, μας λεν οι γονείς των παιδιών που έχουν ΑΜεΑ ότι πεθαίνουμε εμείς, τι θα κάνουμε τα παιδιά μας; Ποιος θα φιλοξενήσει αυτά τα παιδιά των ΑΜεΑ, που τώρα είναι... ζει η μάνα, ο πατέρας και το φιλοξενεί. Άρα θα πρέπει να πάμε σε Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ΑΜΕΑ; Πώς θα πρέπει να το αντιμετωπίσουμε;

Και κλείνουμε, έχει βγει κι ένα Πρόγραμμα του Υπουργείου Ανάπτυξης, το «Φροντίζω παντού» κι έρχονται διάφορες εταιρείες, ΔΕΗ, Blue ή άλλες και λένε ότι αυτή τη στιγμή θα πρέπει τα ΣΦΗΟ, τα οποία χρηματοδοτήθηκαν απ' το "Πράσινο Ταμείο" να τα βάλουμε φορτιστές στις πόλεις μας. Να βάλουμε, ποια αυτοκίνητα θα κυκλοφορήσουμε; Υποβάλαμε στο «ΤΡΙΤΣΗΣ» όλοι οι Δήμοι ηλεκτροκίνηση, η οποία δεν ξέρω αν εντάχθηκαν αρκετές, γιατί σ' αυτά που μας αναλογούσαν, παράδειγμα ο Δήμος Αρταίων απ' τα 20 εκατομμύρια πήρε τα 10, μας έταξαν 20 και πήραμε 10. Άρα, δεν πρέπει να 'ρθει η Πολιτεία και να χρηματοδοτήσει την ηλεκτροκίνηση, αν θέλουμε πραγματικά να βάλουμε ηλεκτροκίνηση στις πόλεις μας;

Αυτό το βάζω ως προβληματισμό, κάποιος πρέπει σοβαρά υπόψιν οριζόντια να το χρηματοδοτήσει και να μπορέσουμε παντού να βάλουμε αυτά τα έργα.

Και κλείνω, για να μη σας κουράσω, αλλά εκφράζω μια αγωνία, οι Δήμαρχοι δεν είμαστε επαίτες. Είμαστε εδώ, για να μπορέσουμε να είμαστε χρήσιμοι στις τοπικές μας κοινωνίες.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κι εμείς. Λαλίστατος ο κύριος Δήμαρχος! Ευχαριστούμε πάρα πολύ, μόνο που δεν μπορούμε να απαντήσουμε σ' όλα αυτά, τα οποία θέσατε, γιατί δεν είμαστε Πολιτεία, είμαστε μια Διαχειριστική Αρχή...

ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗΣ: ..... (Εκτός μικροφώνου)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: ... αλλά πάρα πολύ ωραία κάνατε και τα είπατε. Ευχαριστώ πολύ.

ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ: Καλησπέρα κι από μένα. Κώστας Αρβανίτης, εκπρόσωπος της ΜΟΔ και Διευθυντής στη νεοσύστατη Τεχνική Υπηρεσία της ΜΟΔ.

Ήθελα επί τη ευκαιρία και ακούγοντας και αυτά, που αναφέρθηκαν και από τον Πρόεδρο της ΠΕΔ, και από τον Δήμαρχο, να πω ότι η Τεχνική Υπηρεσία της ΜΟΔ, μετά από δύο χρόνια που έχει πια αρχίσει να λειτουργεί και να παράγει αποτελέσματα, εκπονώντας μελέτες ή υλοποιώντας έργα για αδύναμους δικαιούχους, είναι στη διάθεση και του ΠΕΠ Ηπείρου και θα μπορούσα να καταθέσω και δύο ιδέες, που τις δοκιμάσαμε πιλοτικά και θα

μπορούσαν να δουλέψουν, αν τις αξιολογήσουμε σαν χρήσιμες για την Περιφέρεια Ηπείρου.

Πρώτον, να δούμε τη μαζική ανάθεση παρόμοιων μελετών, για να τελειώνουν σε σύντομο χρόνο, π.χ. μελέτες ωρίμανσης έργων ΟΧΕ που είναι συγκεκριμένα και εγκεκριμένα, ενταγμένα δηλαδή στη Στρατηγική, όπου θα μπορούσε με προγραμματική σύμβαση με τους αρμόδιους φορείς, τους Δήμους να αναλάβει η Τεχνική Υπηρεσία της ΜΟΔ να κάνει ένα Διεθνή Διαγωνισμό με τμήματα, που να περιλάβει όλες αυτές τις μελέτες και να τελειώσουν ταυτόχρονα και σε ελεγχόμενο χρόνο.

Κι εκεί θα μπορούσαμε –γιατί όχι;– να αξιοποιήσουμε και την ιδέα, που μας παρουσίασε η κυρία Χριστίνα, για να βάλουμε στον σχεδιασμό αυτών των μελετών και τη λογική της νέας αυτής πρωτοβουλία Bauhus για το σχεδιασμό των έργων αυτών.

Ένα αυτό, είναι το πρώτο εργαλείο που μπορώ να προτείνω.

Κι ένα δεύτερο, να το δούμε, λειτουργήσαμε πιλοτικά για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας ένα νέο εργαλείο της Τεχνικής Υπηρεσίας, ένα Μητρώο Βοηθών Επιβλεπόντων για να μπορέσει να βοηθήσει την επίβλεψη των έργων σε Δήμους μικρότερους, που δεν έχουν το αναγκαίο προσωπικό, ιδίως Μηχανικών, για να επιβλέψουν τα έργα τους, να βλέπαμε μέσα από πόρους της Τεχνικής Βοήθειας να καλύψουμε αυτή την ανάγκη, χρησιμοποιώντας το Μητρώο αυτό, το οποίο είναι ένας πρόδρομος, ας το πούμε έτσι, και του Μητρώου των Ελεγκτών Μηχανικών, που κάποια στιγμή το ΤΕΕ θα δημιουργήσει για όλη τη χώρα.

Και αυτοί οι ίδιοι άνθρωποι, έχοντας πάρει και την τεχνογνωσία από τη λειτουργία τους σαν βοηθοί επιβλέποντες, θα μπορούν να αποτελέσουν στην Περιφέρειά τους και μέλη του Μητρώου Επιμετρητών, που θα μπορούσαν σ' ένα μελλοντικό χρόνο να βοηθήσουν τους μικρούς φορείς να λύσουν τα θέματα της υποστελέχωσης, ιδίως όταν κάνουν κάποια έργα μεγάλα προϋπολογισμού, που θα τα κάνουν μια φορά στη ζωή τους, μια φορά στη διάρκειά τους, και άρα δε θα τους αναλογούσε να έχουν τακτικό προσωπικό, που να καλύπτουν αυτές τις ανάγκες.

Θεωρώ πάντως σε κάθε περίπτωση ότι είμαστε στη διάθεσή σας όλες αυτές τις καλές ιδέες να τις σκεφτούμε, να τις βάλουμε μπροστά, η προγραμματική περίοδος είναι μπροστά, να μαθαίνουμε από τις

πρωτοβουλίες που έχουμε πάρει, απ' τα σωστά και τα λάθη μας, για να αξιοποιήσουμε τα καλύτερα δυνατά για να φέρουμε τα καλύτερα αποτελέσματα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κάποιος άλλος που θέλει να πάρει το λόγο;

RASMUNSEN: Thank you very much to the interventional of the Mayors. I have filtered a little bit in your remarks, because they are very... but three things for me stand out. So, I understand that we have supposed to have a sub-Committee of the Monitoring Committee and that sub-Committee has not yet been established. Is that so?

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: ..... (Εκτός μικροφώνου)

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Η Επιτροπή αυτή συστάθηκε πριν από, εάν θυμάμαι καλά, πριν από τρεις μήνες, και δεν έχει συνεδριάσει ακόμα. Κατά την 1^η συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης δεν είχε συσταθεί, τώρα έχει συσταθεί, απλά δε συνεδρίασε.

RASMUNSEN: Sorry, just for my understanding, is this supposed to meet at regional level by each..? So, I hope we can get a commitment to have that first invitation to a meeting within the next couple of weeks. If we agreed to establish a committee, we should establish it, it should have meetings.

This being said, I think what we need is to ensure that you are consulted before everything else. I mean, a monitoring committee is nice, that's what you have here, we look back at what has happened. What is important is that we find a way for municipalities and other local authorities to be consulted while we are shaping the action. And that calls for a permanent dialogue between the managing authority also at a regional level and you as main stakeholders. I would hope that we can find a way where you are being consulted systematically on the calls, so that you can issue an opinion as to what suits you in terms of deadlines, in terms of size of the projects. You can make a proposal; the managing authority will need to decide. They will need to sometimes say no, but it is important that you can make proposals and that

you can see how things have been structured. So, for us you need to be consulted as stakeholders.

Secondly, technical assistance to municipalities as I said, we are late on this. We should have had a proposal already from the TA program, we do not have it yet. But I'm it will come. Here I would kindly invite for a dialogue in national level, so I hope that KEDE and that the Association of Regions could very soon have a meeting with the TA managing authority in order to discuss how the process is going forward what you would like to require from that process and what you would like to propose. As I said before, these are not easy things, but your participation in a process where we want to help the municipalities or the region authorities is important. I mean, it matters what you think collectively represented.

The third point I find of structural relevance is the remark about small scale municipalities. We have asked the managing authority to filter the number of ITI's. So, we only have a limited number and they are logically the biggest municipalities. But we also know that a lot of funding goes into the smaller municipalities. And I fully accept what was said, it is very ... (Κακή εγγραφή) for a municipality to prepare projects, it's very expensive, it's very time consuming and you do this in a largely intent today in a context that is not predictable because you need for a call to be published.

The ideal situation is that we can have an upfront deal on two things. First, that we find the money for you to prepare those projects. So, we are in favor of financing systematically project preparation. So, having calls specifically for project preparation to municipalities at national level and at regional level. Projects do not come out of the blue; they have to be financed through feasibility ... (Κακή εγγραφή) and so on. And secondly, when you prepare your projects at the level of a small municipality there should be a discussion with the managing authority, not only our managing authority but in principle also with the "Tritsis" program and others as to where that could be financed. It is a waste of time that you prepare projects randomly and then you wait in front of the vending machine and "okay, maybe we are going to have bananas and then we are going to give you some apples in October". I mean, it's not a clever way of doing things when we know the project preparation is often two, three or even four years preparation.

So, the ideal situation is that we can create a logic where we help you to prepare a certain number of projects that have a destination to be financed in a certain number of calls that follow. Some can drop out, not all of the projects are good, that is fine, we can have competition. But we would like to go one step backwards compared to what we normally do. So far, we have concentrated with the managing authority, we say “Here’s some money, give us some water projects”. In the future we would like to say “We need some water projects in three years, here’s some money to prepare them”. That is the challenge. That takes analysis and patience. And it also requires a new way of working. We’ve had some experience in the past doing this, but we have never gone full scale. We need MOD. MOD has been one of the main players, but these resources of MOD are by definition not sufficient in order to cover everybody.

Our dream is that we can in this period, in the first half of this period we generate a system where everything is covered. Right now, we are covering a fraction, we are helping a fraction. How do you get assistance from MOD? Well, the mayor calls the minister, and then the minister says “Yeah, help this municipality”. It’s not a system where we say “We have two hundred municipalities that need help and here’s the need of financing for them to prepare projects”. So, this is what we are looking for. This is our vision. So, I will discuss it of course with the coordination in Athens, but I would hope that very soon both organizations of the local authorities are asked to a meeting with the technical assistance, the managing authority to discuss as a matter of principle. And I would hope that in this region and all other regions these subcommittees that we have agreed on are invited within the next couple of weeks. There’s no excuse for not getting this done. We need your proposals. We will say no to many of them, but without knowing what you would suggest we are losing intelligence. You have the eyes on the ground, you are the ones to know what is possible.

On the last element, so you say “We need this, we need that” and so on, everybody accepts that and respects that. The challenge for you as it is for us, is that you either way to understand when these cause a launch, how you can fit in, how this meets your expectations. We heard earlier today about centers for children with special needs being established, daycare centers and

so on. So, we can partially reply to some of these requests, but we cannot reply to all of them. That's why we've asked to foster cooperation between the ministry of social affairs and the local authorities in order to work according to a regional planning for health infrastructure and for social infrastructure. It has to be a prioritizing orderly way. We commit ourselves to be as transparent as possible and I hope the managing authorities do the same so that we can minimize your waste of efforts in preparing investments that have no hope. And on the other hand, find as far as possible ways in which we can help you by paying for project preparation, also by paying for part of your staff, or staff to be made available to you.

So, we are strongly committed, we are late, but we have not changed our opinion. And this is something that needs to happen within the next one to two years. We need to get a system open running.

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Να πούμε λίγο δύο πράγματα;

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ναι, ναι. Κύριε Μπαλτογιάννη;

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Να πούμε λίγο δύο πράγματα για τις παρατηρήσεις, που κάνανε οι Δήμαρχοι.

Κατ' αρχήν όσον αφορά τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις. Έγινε μία εμπειρογνωμοσύνη από την Περιφέρεια, για να αναδείξει ποιες είναι οι περιοχές αυτές, οι οποίες θα μπορούσαν να συμμετέχουν σε μία Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση, έτσι ώστε να υπάρχει το βέλτιστο αποτέλεσμα.

Θέλουμε κατ' αρχήν να συνεχίσουμε τη λογική και τη φιλοσοφία της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης των αρχαίων θεάτρων, είναι κάτι το οποίο θα συνεχιστεί και θα επεκταθεί και θέλαμε να δούμε, ποιες άλλες περιοχές μπορούμε να εντάξουμε σ' αυτή τη φιλοσοφία.

Πού κατέληξε αυτή η μελέτη; Κατέληξε στο να συμπεριλάβουμε μέσα στην ΟΧΕ τις τρεις περιοχές, οι οποίες είναι πιο υποβαθμισμένες αυτή τη στιγμή στην Περιφέρεια Ηπείρου. Ποιες είναι οι περιοχές αυτές; Είναι η ευρύτερη περιοχή της Κόνιτσας, η ευρύτερη περιοχή των Τζουμέρκων κι η ευρύτερη περιοχή του Σουλίου. Προφανώς όλες οι περιοχές, όλες οι πόλεις, όλα τα σημεία, θα μπορούσαν να συμμετάσχουν, πλην όμως, όταν θέλουμε

να κάνουμε μία ολοκληρωμένη στρατηγική προσέγγιση, δεν μπορούμε να συμπεριλάβουμε τα πάντα. Εάν συμπεριλάβουμε τα πάντα, δε μιλάμε για Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση, μιλάμε για ένα Πρόγραμμα Περιφερειακό. Δεν έχει κανένα νόημα να εστιαστούμε σε συγκεκριμένες περιοχές. Και γιατί; Γιατί οι πόροι είναι πολύ συγκεκριμένοι και περιορισμένοι.

Εάν βάζαμε όλες τις περιοχές της Ηπείρου, με πολύ μεγάλη ευκολία θα μπορούσαμε να το κάνουμε, και τι θα κάναμε; Θα βάζαμε από ένα έργο, δύο έργα σε κάθε περιοχή. Άρα ερχόμαστε σ' αυτό, που είπανε πιο πριν οι συνάδελφοι, ότι τι θα είχαμε; Μία λίστα έργων, μη συνδεδεμένα μεταξύ τους, τα οποία δεν οδηγούνε σ' έναν οριζόντιο χαρακτήρα.

Αυτές οι τρεις περιοχές, που επιλέχτηκαν να μπούνε στον αρχικό σχεδιασμό, προφανώς είναι δυναμική διαδικασία, δε σταματάει ποτέ, μπορεί μετά από ένα, δύο χρόνια εφαρμογής, ή προετοιμασίας και εφαρμογής να αναδειχτούν άλλα προβλήματα, να υπάρξει μία άλλη στόχευση, μπορεί κάποια στιγμή να αλλάξουν οι περιοχές αυτές. Ένα.

Δεύτερον, όσον αφορά τα αθλητικά κέντρα και την αγροτική οδοποιία, είναι Δράσεις οι οποίες δεν είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από τα... ούτε απ' το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, ούτε απ' το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, δεν μπορούμε να χρηματοδοτήσουμε τέτοιες Δράσεις.

Όσον αφορά την Τεχνική Βοήθεια. Προφανώς, και στην προηγούμενη περίοδο δόθηκε τεχνική βοήθεια και υποβοηθηθήκαν Δήμοι, οι οποίοι είχανε προβλήματα αυξημένα και πολλά έργα, για να φέρουν εις πέρας το έργο τους. Κάτι αντίστοιχο –με περαιτέρω ενίσχυση; με συμπερίληψη και άλλων Δήμων;– θα γίνει κι αυτή την περίοδο, δεν έχουμε ξεκινήσει ακόμα σε αυτόν τον σχεδιασμό.

Τώρα, μπορούμε στο Πρόγραμμα, στο πλαίσιο αναθεώρησης κι αφού κάνουμε κάποια αξιολόγηση, να δούμε, τι έχει αλλάξει απ' όταν κάναμε τον σχεδιασμό μέχρι σήμερα, ή τι θα αλλάξει στο επόμενο διάστημα, μπορούμε να προσθέσουμε δράσεις. Αλλά για να προσθέσουμε δράσεις, δεδομένου ότι το budget είναι σταθερό και πεπερασμένο, θα πρέπει να αφαιρέσουμε δράσεις. Δηλαδή, θέλουμε να βάλουμε καινούριες δράσεις μέσα, να προμοτάρουμε με παραπάνω χρήματα κάποιες συγκεκριμένες δράσεις; Πρέπει ταυτόχρονα να

πούμε, ποιες δράσεις δε θέλουμε να κάνουμε όσον αφορά τις υποδομές, ή κι όσον αφορά και τις Κοινωνικές Δομές.

Ε, τι άλλο; Α, αυτό με τους δρόμους και την αποκατάσταση είναι κάτι, που το συζητάμε καιρό, δεν μπορώ να πω κάτι επί αυτού, είναι ένα τεχνικό θέμα πιο πολύ, δεν είναι διαχειριστικό.

Τώρα, πώς γίνεται... ποια είναι η φιλοσοφία, νομίζω, απ' την προηγούμενη περίοδο μέχρι σήμερα. Προσπαθεί το Κράτος, και εμείς προσπαθούμε να βάλουμε τη λογική του σχεδιασμού. Γίνονται σχέδια, όπως είπαμε πριν, για την οδική ασφάλεια, όπου λέει περίπου τι πρέπει να κάνουμε. Στο Πρόγραμμά μας έχουμε 1 εκατομμύριο ευρώ, καταλαβαίνετε ότι δεν μπορούμε να εφαρμόσουμε κάποιο σχέδιο για την οδική ασφάλεια με 1 εκατομμύριο ευρώ, θα κάνουμε μία Δράση, δύο, τρεις το πολύ.

Τώρα όσον αφορά την Ενεργειακή Απόδοση με τις Δράσεις που θα βγάλουμε. Ο Νόμος, που αν θυμάμαι καλά, του '19 –αν θυμάμαι, Γιάννη;– μιλάει για τα Σχέδια Ενεργειακής Απόδοσης των Δήμων, τα οποία είναι προαπαιτούμενα και από 1^η-1^{ου} του '23 ή 31-12^{ου}; 1^η-1^{ου} του '23 κάθε Δήμος θα έπρεπε να έχει αυτό το σχέδιο. Εμείς, για να εντάξουμε μία Δράση στο Πρόγραμμά μας, θα πρέπει εσείς να έχετε κάνει αυτό τον σχεδιασμό, είναι προαπαιτούμενο με βάση το Νόμο, δεν μπορούμε να το ξεπεράσουμε.

Τώρα, εάν θέλουμε, αντί να κάνουμε Δράσεις, να χρηματοδοτήσουμε απ' το Πρόγραμμα μόνο το σχεδιασμό για όλους τους Δήμους, νομίζω είναι κάτι, που μπορείτε να το προτείνετε, αλλά σημαίνει ότι δε θα έχουμε στο τέλος Δράσεις να υλοποιήσουμε, όλα τα χρήματα θα ξοδευτούν εκεί. Όπως αντίστοιχα Σχέδια έχουν γίνει για τους οικισμούς Δ' προτεραιότητας, έγινε για την ύδρευση, ήσασταν σε διαβούλευση με τα Υπουργεία για να γίνουν αυτά τα σχέδια, τα οποία μας έδωσαν τις προτεραιότητες, τις κατευθύνσεις για το ποια έργα εμείς θα εντάξουμε.

Αυτό που είπατε για τις Κοινωνικές Υποδομές προφανώς και θα το δούμε. Υπάρχει ένα σχέδιο της Διεύθυνσης Πρόνοιας της Περιφέρειας, για το ποιες υποδομές πρέπει να γίνουν, μπορεί αυτό να εξελιχθεί ανάλογα με τις απαιτήσεις και τις ανάγκες της κάθε περιοχής. Ο περιορισμός που έχουμε μόνο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είναι ότι δε χρηματοδοτούμε Δομές, κλειστά Κέντρα, μιλάμε για αποϊδρυματοποίηση πλέον. Σε αυτή την

κατεύθυνση πάμε, παρ' όλα αυτά οι Στέγες Υποστηριζόμενες Διαβίωσης για άτομα με αναπηρία προφανώς δεν είναι Κλειστές Δομές.

Αυτά τώρα, δε θυμάμαι κάποιο άλλο θέμα.

ΝΤΑΚΑΛΕΤΣΗΣ: Λοιπόν, θα ξεκινήσω απ' το τελευταίο, που είπατε, ότι είναι υποχρεωτικό, ίσως και να αποτελεί και αιρεσιμότητα η εκπόνηση των ΣΔΑΕ. Μα αυτό ακριβώς συζητάμε ότι, οι Δήμοι, οι μικροί Δήμοι δεν έχουν τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσουν αυτά τα Σχέδια. Έχω υπόψη μου Περιφέρειες, δε γνωρίζω, αν με πόρους των Περιφερειακών Προγραμμάτων, πάντως Περιφέρειες της χώρας έχουν οριζόντια εκπονήσει αυτά τα σχέδια για λογαριασμό των Δήμων. Αυτό είναι μια πολύ καλή πρακτική.

Από κει και πέρα, θα αναφερθώ στην ξεχασμένη, φοβάμαι, Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση που έχει εκπονηθεί πριν από αρκετά χρόνια από τη ΜΟΔ, κι έγινε πολλή δουλειά για να εκπονηθεί αυτή η ΟΧΕ, κι αυτή είναι η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση της περιοχής του Αχέροντα, του μυθικού Αχέροντα και συμμετέχουν μάλιστα και τρεις Δήμοι. Είναι πολύ σημαντικό αυτό, γιατί σηματοδοτεί και τη συνεργασία των Δήμων.

Δεν άκουσα κάτι, είναι κρίμα...

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Δεν είναι ξεχασμένη, αυτό που λέμε για το Σούλι είναι μέρος αυτής της Στρατηγικής του Αχέροντα, Αχέροντας – Σούλι.

ΝΤΑΚΑΛΕΤΣΗΣ: Είναι μέρος; Δηλαδή η ΟΧΕ του Αχέροντα...

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Είναι σε αυτή την περιοχή, Αχέροντας – Σούλι.

ΝΤΑΚΑΛΕΤΣΗΣ: Συμπεριλαμβάνεται; Για να γνωρίζουμε, γιατί πρέπει να ωριμάσουμε τα έργα, γιατί είναι σ' ένα βήμα σημειωτόν.

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Αφορούσε Αχέροντα – Σούλι, αυτή δε λέτε την...; Ή κάνω λάθος;

ΝΤΑΚΑΛΕΤΣΗΣ: Η περιοχή του Αχέροντα περιλαμβάνει τους Δήμους Δωδώνης, Σουλίου, Πάργας και Πρέβεζας. Το Σούλι, που αναφέρεστε, είναι μια υποπεριοχή, οπότε αντιλαμβάνεστε ότι θα μείνει εκτός η υπόλοιπη κι είναι πολύ σημαντικό για την περιοχή μας αυτό.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κάποιος άλλος που θέλει το λόγο;

RASMUNSEN: Thank you for taking the floor, it has been a whole day where nobody took the floor and what you are addressing is important. It will take some technical meetings in order to discuss this further. We must find a way in which the managing authority informs the biggest stakeholders, and municipalities are amongst the biggest stakeholders and the region itself, of what we are preparing in a possible way. So, the minimum is that we publish the planning for the calls on the website and so on, you are doing that, but I would hope that we can also establish a structured dialogue between these entities, where we say “Look, next year we are going to do this and that. In two years, we think we are going to do this and that”. You will need on your side to invest a little bit in knocking on the door of the managing authorities here and elsewhere. And the managing authorities will need simply to organize more meetings, or more committees in order to inform in a timely manner.

Time matters. We need to get out of the logic where each time we have money and we want to spend it, then oops it’s a surprise that we should prepare some projects. We need to prepare projects in a regular, systematic way. And we need to accept... This is how I was educated in the Commission many years ago. We need to accept that to prepare an infrastructure project we need 10% of the entire budget. This is a sort of rough way to calculating, but if we apply that to ESPA in its totality we will in principle two billion euros to prepare projects. We should not be surprised that we never have enough projects, because we’re not spending the money we need in order to invest in those projects. So, this is a move we are going to make; 100,000,000 in the TA program. It’s two billion euros, but at least it’s a good start, it allows us to take some actions. We expect also the sectoral programs, environment and so on to find further funding for some other beneficiaries there.

As I said, I hope that we can close this discussion and have a final plan within the next six to twelve months. These weeks are not easy, because we are in election mode, or some of you are at least. We will have a little bit of quality time between the national and the regional elections and then we need to make progress. But, come the beginning of the next year our plan for this must be finalized. And then, I would like to hope that it is a plan that meets the expectation also of your organizations.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Θα μπορούσα να ρωτήσω κάτι;

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Αν έχουμε ολοκληρώσει και δεν είναι κάποιος που θέλει να πάρει τον λόγο, να διαβάσω για μία φορά πάλι ξερά τα συμπεράσματα – αποφάσεις της Επιτροπής.

Λοιπόν, στο πρώτο κομμάτι είναι η Ημερήσια Διάταξη και στα Συμπεράσματα γράφουμε:

«Η Επιτροπή Παρακολούθησης, μετά απ’ την παρουσίαση των θεμάτων της Ημερήσιας Διάταξης και τη συζήτηση που ακολούθησε, κατέληξε:

Οι εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τόνισαν την ανάγκη επίσπευσης έκδοσης των Προσκλήσεων, που αφορούν τη συνέχιση λειτουργίας των Δομών που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ. Επίσης, θεωρούν ότι προτεραιότητα πρέπει να αποτελέσει η ασφαλής συνέχιση των τμηματοποιημένων Πράξεων, η εξασφάλιση χρηματοδότησης ώριμων έργων, όπως τα μεταφερόμενα και, τέλος, η έκδοση νέων Προσκλήσεων και η ένταξη νέων Πράξεων.

Επισημάνθηκε η σπουδαιότητα της σύστασης του Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας και η ανάγκη σύντμησης του χρόνου σύνταξης των ΟΧΕ.

Η Διαχειριστική Αρχή παρουσίασε το Πρόγραμμα «ΗΠΕΙΡΟΣ ’21-’27», όπου, μεταξύ των άλλων, αναφέρθηκαν οι Στρατηγικοί Στόχοι, οι Άξονες και οι Δράσεις. Ενημέρωσε την Επιτροπή Παρακολούθησης για την πρόοδο υλοποίησης του Προγράμματος μέχρι σήμερα. Αναφέρθηκε στα βασικά στοιχεία ενεργοποίησης, δίνοντας έμφαση στις εκδοθείσες Προσκλήσεις, τις εντάξεις και τον χρονοπρογραμματισμό των Προσκλήσεων που θα εκδοθούν το επόμενο διάστημα. Παρουσίασε συνοπτικά τη Στρατηγική Επικοινωνίας, το πλάνο και την ταυτότητα επικοινωνίας.

Επίσης, παρουσίασε συνοπτικά τα βασικά στοιχεία του Οδηγού Σύνταξης και Υποβολής Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης και τη μέχρι σήμερα πρόοδο των Στρατηγικών.

Η Επιτροπή ενημερώθηκε από τους εκπροσώπους της Εθνικής Αρχής Συντονισμού για τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης και συγκεκριμένα για την πρόοδο έγκρισης των αναγκαίων πρόσφορων όρων, την αξιολόγηση των Προγραμμάτων, τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις, την Πληροφόρηση

και Επικοινωνία, την Ολοκλήρωση του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου και τις σχεδιαζόμενες δράσεις για την ανάπτυξη ικανοτήτων δικαιούχων.

Οι παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η Επιτροπή ενημερώθηκε από τους εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή του Bauhus προσέγγισης στα έργα και την ανάγκη επιβεβαίωσης ότι τα έργα του τομέα Υδάτων θα βασίζονται σ' ένα σχεδιασμό ολιστικής προσέγγισης, σύμφωνα με το κείμενο του Προγράμματος.

Θα μπορούσαμε εδώ να σημειώσουμε επίσης ότι συμφωνήσαμε τη συνεδρίαση στο επόμενο χρονικό διάστημα της ΠΕΑΣ.

Πείτε μου τι άλλο και θα το σημειώσουμε.

ΝΤΑΚΑΛΕΤΣΗΣ: ... από τον εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν οι προτάσεις της στο σχεδιασμό, στον έγκαιρο σχεδιασμό της έκδοσης των Προσκλήσεων, γιατί διαφορετικά θα 'ναι ανεδαφική η όποια απόφαση. Είναι πολύ σημαντικό να υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση, συνδιαμόρφωση δηλαδή των Προσκλήσεων του επόμενου διαστήματος.

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Δήμαρχε, αν μου επιτρέπετε;

Κατ' αρχήν, στην Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώνουμε για τις Προσκλήσεις που πρόκειται να βγουν, είναι υποχρέωσή μας και το κάνουμε σε κάθε Επιτροπή Παρακολούθησης.

Δεύτερον, πριν προχωρήσουμε στον σχεδιασμό των Προσκλήσεων, στέλνουμε τα έντυπα εξειδίκευσης και ό,τι αφορά τους Δήμους στέλνουμε τα έντυπα εξειδίκευσης στην ΠΕΔ, για να δούμε τη γνώμη της σχετικά με το θα περιλαμβάνουν οι Προσκλήσεις αυτές. Αυτή είναι η διαδικασία, αυτή ακολουθούμε.

ΝΤΑΚΑΛΕΤΣΗΣ: Ναι, τώρα... Μου επιτρέπετε; Αυτή η διαδικασία τώρα θα γίνεται μέσω των ΠΕΑΣ, έχει θεσμοθετηθεί πια.

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Όχι, είναι άλλο το ένα κι άλλο το άλλο.

ΝΤΑΚΑΛΕΤΣΗΣ: Και θα σας πω και κάτι σημαντικό.

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Είναι άλλος ο ρόλος του ενός, είναι άλλος ο ρόλος του άλλου.

ΝΤΑΚΑΛΕΤΣΗΣ: Αν μου επιτρέπεται να σας πω, γιατί δεν αντιδρούμε τώρα. Είναι πολύ σημαντικό για μας, και δεν είναι ταμπού, να αποφασίσουμε ότι κάποια έργα δεν εντάσσονται στο ΠΕΠ, να βρούμε άλλους δρόμους. Είναι πολύ σημαντικό να συντονιστούμε, να δούμε ποιες πόρτες θα ανοίξουμε, ποιες πόρτες θα χτυπήσουμε. Δεν το κάνουμε αυτό από εγωισμό και για να κερδίσουμε τη χαμένη αυτοπεποίθησή μας ως Α΄ βαθμός Αυτοδιοίκησης. Δεν είναι ανεδαφικό αυτό, είναι δημιουργικό, αυτό θέλουμε να καταλάβετε.

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Ναι, δε διαφωνούμε σ' αυτό και νομίζω ότι κι όσον αφορά τις Στρατηγικές για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη, που αφορούνε προφανώς τους Δήμους, έχουμε κάνει το τελευταίο διάστημα, τέσσερις, πέντε, έξι συναντήσεις, προσπαθώντας κι εμείς απ' την πλευρά μας να σας βοηθήσουμε, να σας κατευθύνουμε στον σχεδιασμό. Δε νομίζω ότι ποτέ είπαμε το αντίθετο.

ΚΥΡΚΟΓΛΟΥ: Αν μπορώ κι εγώ να πω κάτι στην πρόταση αυτή για συνδιαμόρφωση των Προσκλήσεων. Εκφράζουμε την επιφύλαξή μας, γιατί ενδεχομένως μπορεί να κρύβει κι αυτό που λέμε σύγκρουση συμφερόντων, δηλαδή κατά πόσο αυτός, στον οποίο απευθύνεται μία Πρόσκληση συμβάλλει και εν γένει συμφωνώ με τα συστήματα του ΣΔΕ και τα λοιπά, για το ποιος είναι υπεύθυνος η Διαχειριστική Αρχή να φτιάχνει μία Πρόσκληση και να την προκηρύσσει ή να τη «βγάζει στον αέρα» που λένε.

Οπότε, αν τελικά αυτό μπει στα συμπεράσματα, θα ήθελα, παρακαλώ να συμπεριληφθεί επίσης ότι εκφράζονται και η επιφύλαξης της Εθνικής Αρχής Συντονισμού.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Εγώ νομίζω ότι μπορούμε να γράψουμε για τη σύγκλιση της ΠΕΑΣ, που μέχρι τώρα δεν έχει γίνει.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Δεκτό.

ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗΣ: Όσον αφορά την Τεχνική Βοήθεια, επειδή ειπώθηκε και επειδή ήμασταν απ' αυτούς που πήραμε Τεχνική Βοήθεια, την οποία δε τη ζητήσαμε, με την έννοια ότι αφορούσε επίβλεψη έργων, στα οποία είχαμε

ορίσει επιβλέποντα, εμείς την Τεχνική Βοήθεια τη θέλουμε στην ωρίμανση των έργων. Τη θέλουμε δηλαδή στο να μπορέσουμε να κάνουμε Μελέτες για να υποβάλλουμε και να έχουμε απορρόφηση, όχι στον επίβλεψη των έργων. Πρώτον.

Και, δεύτερον, εγώ θα ήθελα ακόμη και στα αποτελέσματα εδώ, στα συμπεράσματα να δούμε πάλι, να γραφεί κάπου και το θέμα των ΟΧΕ. Δηλαδή κάποια στιγμή πρέπει να επαναξιολογηθούν πάλι οι ΟΧΕ, γιατί, αν με ρωτάτε, γιατί το άκουσα και καμιά φορά ας μην αφήνουμε τις κουβέντες να πέφτουν, ποια είναι η φτωχή Περιφέρεια, ποια είναι η φτωχή περιοχή, αν δεν είναι ο Νομός Άρτας φτωχός με βάση του δείκτες τους επίσημους, ποιος είναι;

Άρα θέλω να πω ότι, όταν αυτή τη στιγμή ο Δήμος Αρταίων, καλώς ή κακώς, από δική του αγωνία κι από δικό του προγραμματισμό, ολοκληρώνει ΟΧΕ για τον Αμβρακικό Κόλπο, το ευαίσθητο οικοσύστημα του RAMSAR και του NATURA, αν δεν είναι ΟΧΕ αυτό, που έχει να κάνει με την αλιεία, έχει να κάνει με ιδιωτικές επενδύσεις, με τουριστικές επενδύσεις –κι ευτυχώς βρήκαμε την πόρτα της ΜΟΔ ανοιχτή– αν δεν είναι ΟΧΕ η λίμνη Πουρναρίου στην Άρτα αυτή ΟΧΕ, ε, τι είναι ΟΧΕ; Να αλλάξουμε δηλαδή το... να προσδιορίσουμε το τι είναι ΟΧΕ.

Άρα θέλω να πω ότι, καλό θα είναι να μας ακούσετε κι εμάς και να το δούμε σ' ένα χρόνο πάλι, αν μπορούμε από εκπτώσεις έργων να χρηματοδοτήσουμε κι άλλες ΟΧΕ. Κι αν δεν είναι απ' το ΠΕΠ Ηπείρου, δε μας αφορά, ας είναι απ' το Τομεακό του Υπουργείου, ας είναι απ' το INTERREG, ας είναι απ' το Ταμείο Ανάκαμψης, ας είναι όπου θέλει. Αλλά, κάποια στιγμή πρέπει οι κοινωνίες, αφού μας λέτε να δουλέψουμε συντονισμένα βάσει κάποιων προδιαγραφών, να ξέρουμε κι εμείς πώς θα χρηματοδοτηθούμε.

Αυτό λέμε.

RASMUNSEN: We cannot afford to extend the discussion on how we work, so I really suggest that we take a meeting preferably at national level and there we discuss in principle how municipalities and other local stakeholders, permanent stakeholders are consulted in the process in the implementation of our programs. I personally don't see any conflict of interest whatsoever, EMEA is representing and it is the mayor's right and obligation to do that. It's not a conflict of interest to say "I want some money". It's okay to say that. It is

the duty and the obligation of the managing authority to say “No, we don’t agree. I mean, we don’t have enough money for all this”. So, it’s a dialogue, it’s a dialectic dialogue. That’s how it has to be.

It is good practice in a number of member states that before call not specialization, because specialization it’s a Greek specialty, it doesn’t have... it’s not in the regulation, it’s something you’ve invented. It is good practice in many member states that the key stakeholders are consulted during the elaboration of a call before a call is finalized. This does not alter the fact that only the managing authority decided at the end of the day. Personally, I have the impression that we can do with a little bit more transparent consultation of the stakeholders. This pertains to the municipalities, but not only. It also pertains to all the stakeholders in some other sectors. I think we can do a little bit better, “I’m taking a couple of extra weeks to ask people what they think”. It is only when you see the call, with the threshold of funding, with the duration of the implementation, with the actual documents that you have to submit.

That’s when you get the full picture and that’s when one of the other municipalities can say “Are you crazy guys? It’s not going to work”. And that’s what should happen. To give them two pieces of specialization and say “This is a global direction”? Yes, it’s nice but it’s not the real picture. So, I really think that it’s a valid request that is being formulated here. It is not for this managing authority or this committee in order to finalize the discussion, but the discussion has to be taken and... So, let’s carry on with this discussion if you accept in Athens through KEDE and through the Association of the Regions. That would be my suggestion. If you can agree, we can come back to this in next weeks. Yeah.

And I would like that the request to be consulted on the formulation of the call is included in the meetings, because it was mean. That does not mean that we say is granted, the request was made just like the... The request was made to activate the subcommittee. The subcommittee. The sub-monitoring committee will not do this. The sub-monitoring committee will look backwards the way we are doing it here. So, that’s why the point was made, it’s the sub-committee that does that. We need to find another way of doing that when it is looking forward upfront.

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Εάν μου επιτρέπετε. Όσον αφορά τη διαδικασία για τη συνδιαμόρφωση των Προσκλήσεων ή τη διαβούλευση των Προσκλήσεων, το Ελληνικό Κράτος έχει θεσπίσει διαδικασία, είναι η διαδικασία της Εξειδίκευσης. Τι αναφέρουμε στην Εξειδίκευση; Ποιο είναι το περιεχόμενο της Πρόσκλησης, πόσα είναι τα χρήματα που θα βγάλουμε, ποιοι είναι οι δείκτες που θέλουμε να πετύχουμε, ποιοι είναι οι δικαιούχοι και ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα υποβολής προτάσεων.

Αυτά τα πέντε στοιχεία, έξι τα στέλνουμε σε όλους τους Φορείς, είτε στις Επιτελικές Δομές, όταν αφορά ένα συγκεκριμένο τομέα, και στην ΠΕΔ όταν αφορά δράσεις που αφορούνε τους Δήμους, για να μας πούνε την άποψή τους.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ναι.

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Άρα, επί της ουσίας αυτό γίνεται, εφαρμόζεται. Τώρα εάν η ΠΕΔ δεν ανταποκρίθηκε να μας απαντήσει, αυτό είναι ένα άλλο θέμα. Αλλά σα διαδικασία το Κράτος την έχει θεσπίσει κι είναι μια διαδικασία, που εμείς σα Διαχειριστική Αρχή την εφαρμόζουμε.

RASMUNSEN: It may be created by the Greek state but the European Commission was not consulted. And what I tell you is that there is best practice in other countries doing slightly different. That does not mean you need to change what you are doing, maybe you would wish to add an extra step. You are a very centralized state and you are not very good at consulting local authorities. When I compare you to other member states you are extremely closed and extremely ... (Κακή εγγραφή) with the information you share with others. Are you afraid of the municipalities? I would not be, we need them. So, what's the good reason why we would not show them what you are about to do in good time and in full length, to have their opinion? You can then dismiss the opinion. We've spent two months consulting the executive units. Is it too much to ask for, that we spent one week consulting the municipalities? I don't think so. But that's my opinion, of course this is a discussion we need to continue and finalize. I'm not trying to change the Greek system and what you have established in national level. What I say is that is probably not perfect and we could probably improve it.

ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Εγώ απλώς θέλω να προσθέσω ότι, ούτως ή άλλως θα έρθουμε σε πολύ στενή επαφή με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, γιατί σας ακούω τόση ώρα και μιλάτε μόνο για τα... η αγωνία σας είναι μόνο για τα έργα του ΕΤΠΑ, ενώ θα 'πρεπε να 'ναι εξίσου και μεγαλύτερη για τα έργα του ΕΚΤ, με το λογική ότι από ένα σημείο και μετά θα πρέπει να περάσουν... παύουν να είναι συγχρηματοδοτούμενες, θα περάσουν στους Δήμους και άρα θα πρέπει να αρχίσετε να επεξεργάζεστε και με τη δική μας τη βοήθεια, εφόσον θέλετε, τους τρόπους που θα καταστούνε βιώσιμα στη νέα Προγραμματική.

Όπως, επίσης, ένα κομμάτι της συζήτησης και με την ΕΥΔ ΤεΒο είναι το capacity building των στελεχών των Δήμων, όχι με την έννοια του Τεχνικού Συμβούλου, Τεχνικής Υποστήριξης, Τεχνικής Βοήθειας, πώς θα αναβαθμίσουμε το επίπεδο των γνώσεων των δικών σας στελεχών, ούτως ώστε να μην έχετε ανάγκη από κανέναν Τεχνικό Σύμβουλο. Μιλάω για τα έργα του ΕΚΤ πάντα, γιατί έχουνε άλλη δυναμική από τα έργα των Υποδομών.

Αυτό είναι κάτι, που συμπεριλαμβάνεται στις προτάσεις της ΕΥΣΕΚΤ προς την ΕΔΥ ΤεΒο και νομίζω ότι θα συμφωνήσει και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σ' αυτό.

ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗΣ: Λίγο, για να συστηθούμε, γιατί εδώ έχουμε μια αγωνία και νομίζω ότι καλώς γίνεται αυτή η κουβέντα για κάποια πράγματα. Υπηρέτησα 20 χρόνια το Ελληνικό Δημόσιο κι ήμουν Διευθυντής Προγραμματισμού. Αυτή τη στιγμή είμαι Δήμαρχος, εγώ σας καταλαβαίνω, γιατί δεν μπορείτε να με νιώσετε, το τι σημαίνει σ' αυτή την περίοδο που περάσαμε κορωνοϊκό, περάσαμε ενεργειακή κρίση, τα χρήματα έχουνε μειωθεί κατά 60% απ' το Κεντρικό Κράτος, παλεύουμε με δυο, τρεις Μηχανικούς να υποβάλλουμε προτάσεις παντού, να στέκεσαι και να το παίζεις Δήμαρχος.

Θέλω να πω ότι αυτή είναι η αγωνία μας, την οποία δε τη λέμε για κακό, δεν αντιμαχούμε για κάτι, λέμε να γίνουμε καλύτεροι, για να μπορέσουμε να είμαστε πιο χρήσιμοι στον τόπο. Και δεν τα λέμε εδώ, τα λέμε και στους Υπουργούς, τα λέμε και στην ΚΕΔΕ, θα τα πούμε και στον Πρωθυπουργό, θα τα πούμε σ' όποιον χρειαστεί, γιατί αγωνιούμε.

Εγώ δε λέω ότι σώνει και καλά η αθλητική υποδομή, όπως το 'πε πολύ εύστοχα ο Νίκος ότι δε χρηματοδοτείται απ' το ΠΕΠ Ηπείρου, συμφωνώ, απ' το ΕΣΠΑ. Κάπως πρέπει το Ελληνικό Κράτος να βρει τη χρηματοδότηση. Θα

‘ναι «ΤΡΙΤΣΗΣ»; Θα ‘ναι ΕΠΑ; Γιατί, τώρα, ας πούμε, με το ΕΠΑ ειλικρινά έχω πέσει απ’ τα σύννεφα, ότι το ΠΔΕ το βαφτίσαμε ΕΠΑ και βγαίνουν κατά το δοκούν οι Προσκήσεις, όποιος είναι αρεστός.

Δηλαδή έτσι δεν προχωράμε μπροστά σαν Ελλάδα, αυτό θέλω να σας πω. Άρα είναι η αγωνία μας και καμία... δε θέλω να πούμε ότι έχουμε καμία κόντρα, ή οτιδήποτε και γι’ αυτό αγωνιούμε να μπορέσουμε, αν δεν μπορούμε απ’ το ΠΕΠ Ηπείρου, να βρούμε κάποιο τρόπο, ή να μας συμβουλευσετε εσείς που ξέρετε καλύτερα, ποια πόρτα να χτυπήσουμε.

ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Πάντως θα συζητήσουμε ούτως ή άλλως, θα δοθεί η ευκαιρία που θα συζητήσουμε και με τους εκπροσώπους της Επιτροπής, ότι μέσα σ’ όλα αυτά ίσως στην Ελλάδα θεωρούμε τετριμμένα, υπάρχουν κι άλλες λύσεις και θα συζητήσουμε με ποια έννοια; Ότι προφανώς και δε γνωρίζουμε όλοι όλα, αλλά θα σας πω μια μαγική λέξη, «κοινωνική καινοτομία», που ίσως να είναι η λύση σε επίπεδο χρηματοδότησης πολλών έργων που δε φανταζόμαστε τώρα όλοι.

ΚΥΡΚΟΓΛΟΥ: Να προσθέσω κι εγώ κάτι, αν επιτρέπετε.

Έχετε απόλυτο δίκιο σε αυτά που λέτε, τα ακούμε κι από πολλούς Δημάρχους και φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και κατά τη διάρκεια της διαπραγμάτευσης των νέων Προγραμμάτων του νέου ΕΣΠΑ, της περιόδου δηλαδή που έχει ήδη ξεκινήσει.

Εδώ, όμως, συζητάμε για ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα, το συγχρηματοδοτούμενο το ΠΕΠ, έτσι; Άρα εκεί θα πρέπει λίγο να ομονοήσουμε, να κλείσουμε και τα συμπεράσματα και το θέμα που έχετε θέσει. Σαφώς όμως επειδή τα θέματα που βάζετε είναι ευρύτερα, για παράδειγμα το ΠΔΕ, το οποίο είναι και κάτω απ’ την αρμοδιότητα του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων, το οποίο εκπροσωπώ, εγώ δεσμεύομαι να μεταφέρω τα θέματα αυτά στον κύριο Σκάλκο –έτσι;– για διερεύνηση κοινής διαδικασίας, πέραν ενδεχομένως αυστηρά του ΠΕΠ, θα το μεταφέρω σαφώς, αυτός είναι κι ο ρόλος μου εδώ.

Οπότε, νομίζω ότι μπορούμε να προχωρήσουμε στα αμιγώς των Προγραμμάτων. Όχι, βέβαια, ότι δεν τα ξέρει, γιατί τα ‘χει ακούσει συνέχεια και είναι αποδέκτης πολλών τέτοιων αιτημάτων και συζητήσεων με την ΚΕΔΕ, με τις ΠΕΔΕ και λοιπά, και λοιπά.

Τώρα και όσον αφορά το τεχνικό θέμα, εγώ το έβαλα αυτό το θέμα της ενδεχόμενης σύγκρουσης συμφερόντων καθαρά τεχνικά, και θα ήθελα να πω ότι, άλλο η συνδιαμόρφωση με τον τεχνικό μίας Πρόσκλησης, δηλαδή, ελάτε, Διαχειριστική και Δήμος να συνδιαμορφώσουμε μία Πρόσκληση, η οποία τελικά θα βγει προς τα εμένα, και εκφράζω την επιφύλαξη προς διερεύνηση, και άλλο βέβαια η διαβούλευση, την οποία όλοι τη θέλουμε, την προάγουμε κι είναι απ' τα βασικά στοιχεία σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού, υλοποίησης, αξιολόγησης και λοιπά του κύκλου ζωής και των Περιφερειακών Προγραμμάτων, και των Τομεακών, και των Δράσεων εν γένει.

Αυτά κι ευχαριστώ.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Κυρία Παπανικολάου, συγγνώμη...

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ναι, ναι.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: ... για το τυπικό του ζητήματος, θα ήθελα να προστεθεί η ενημέρωση που έγινε σχετικά με τη διαβούλευση και την αναθεώρηση.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης, εντάξει.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Ό,τι λέει η Ημερήσια Διάταξη.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ναι, ναι, ναι, Ο.Κ.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Εντάξει.

Λοιπόν, αν έχουμε τελειώσει. Εγώ σα Διαχειριστική Αρχή θα ήθελα να ευχαριστήσω και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη συνεχή συνεργασία που έχουμε πάρα πολλά χρόνια, άσχετα αν αλλάζετε τα πρόσωπα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πάντα είναι ίδια για μας.

Επίσης, τις Συντονιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης και εσάς σήμερα. Να ευχαριστήσω επίσης εδώ και τους συναδέλφους μου για όλη τη δουλειά που κάνουμε, για να βλέπετε κι αυτά που παρουσιάσαμε σήμερα.

Να σας καλέσουμε το βράδυ 9:00 η ώρα στη «Μυσταγωγία», που είναι στην περιοχή της Λίμνης για φαγητό όσοι θα μείνετε εδώ και, επίσης, αύριο το πρωί να υπενθυμίσω πάλι ότι θα ξεκινήσει το λεωφορείο 8 και μισή από την Περιφέρεια μπροστά, θα περάσουμε 9 παρά τέταρτο από το «Du Lac» να

πάρουμε όσους μένουνε εδώ, για να πάμε στο πρόγραμμα των επισκέψεων, όπως το 'χουμε καθορίσει.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

– Λύεται η συνεδρίαση –

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

RASMUNSEN:	10, 19, 20, 21, 26, 27, 45, 71, 78, 82, 84
ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ:	69
ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ:	51, 52, 53
ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ:	51, 53
ΕΓΚΕ:	47
ΚΑΡΑΪΤΙΔΗ:	55
ΚΟΥΤΣΟΥΡΗ:	32
ΚΥΡΚΟΓΛΟΥ:	12, 81, 86, 87
ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ:	40, 61
ΛΟΓΑΡΑΣ:	26
ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ:	11, 25, 48, 49, 50, 85, 86
ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ:	16, 19, 21, 28, 71, 74, 77, 80, 81, 84
ΝΑΣΙΓΚΟΓΚΟΣ:	41, 45
ΝΤΑΚΑΛΕΤΣΗΣ:	64, 77, 80, 81
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ:	48, 49, 50
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ:	8, 10, 11, 12, 13, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 40, 41, 42, 43, 45, 47, 48, 51, 55, 61, 64, 66, 69, 71, 74, 77, 79, 81, 84, 87
ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κός ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ):	8, 64
ΣΤΑΥΡΟΥ:	32, 36, 81, 86
ΤΖΙΑΛΛΑΣ:	29
ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗΣ:	66, 69, 81, 85